

स्वाध्याय सामग्री

मेरो गणित

कक्षा १

विद्यार्थीको नाम :

रोल नम्बर :

विद्यालयको नाम :

नेपाल सरकार

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

सानोठिमी, भक्तपुर

प्रकाशक : नेपाल सरकार
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय
पाठ्यक्रम विकास केन्द्र
सानोठिमी, भक्तपुर

© पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

हाम्रो भनाइ

पाठ्यक्रम शिक्षण सिकाइ प्रक्रियाको मुख्य सामग्री भए पनि यसका उद्देश्य पूर्तिका लागि विभिन्न सहयोगी सामग्री आवश्यक हुन्छन् । आधारभूत तहका प्रारम्भिक कक्षामा विद्यार्थीले घरायसी वातावरणमा सिक्न रुचाउने हुँदा घरायसी वातावरणलाई सिकाइको आधार बनाउनुपर्छ । आधारभूत तहका बालबालिकाको सिकाइमा पाठ्यसामग्रीका अतिरिक्त शिक्षक र अभिभावकको पनि महत्त्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । यस तहका बालबालिकामा साक्षरता, गणितीय ज्ञान तथा सिप र जीवनोपयोगी सिप विकास गर्न सिकाइ अभ्यासको समय वृद्धि गर्नुपर्छ । यसका लागि बालबालिकालाई कक्षाकोठा बाहिर र घरमा पनि गरेर सिक्ने पर्याप्त समय उपलब्ध गराउनुपर्छ । पाठ्यपुस्तकमा आधारित भई कक्षाकोठाको सिकाइमा सहजीकरण गर्ने र कक्षाकोठा बाहिर को सिकाइ अवसरलाई सबलीकरण गर्ने उद्देश्यले यो सामग्री तयार पारिएको हो ।

आधारभूत शिक्षा कक्षा १-३ को पाठ्यक्रमले निर्धारण गरेका विषयवस्तुका आधारमा पाठ्यपुस्तक र शिक्षक निर्देशिकामा समावेश गरिएका सहजीकरण योजना, सिकाइ क्रियाकलापका आधार, शिक्षण विधि तथा क्रियाकलाप र सिकाइ उपलब्धि मूल्याङ्कनका आधारलाई प्राथमकितामा राखी विद्यार्थीको स्तर र सिकाइ क्षमता अनुकूल गणित विषयका स्वाध्याय सामग्री विकास गरिएको छ । यी सामग्रीको प्रयोगमा शिक्षक तथा अभिभावकले आवश्यकतानुसार पूर्ण सहयोग, आंशिक सहयोग, विद्यार्थी सहयोगात्मक सिकाइ र विद्यार्थीको स्वयम् प्रयास रणनीति अपनाउनुपर्ने हुन्छ ।

यस स्वाध्याय सामग्रीको विकास जापान अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग नियोग (जाइका) को प्राविधिक सहयोगमा सञ्चालित गणित शिक्षा सुधार परियोजनाअन्तर्गत भएको हो । यस स्वाध्याय सामग्रीलाई परियोजना लागु भएका महोत्तरीको पिपरा गाउँपालिका, भक्तपुरको चाँगुनारायण नगरपालिका, तनहुँको बन्दीपुर गाउँपालिका र जुम्लाको तातोपानी गाउँपालिकाभित्रका सामुदायिक विद्यालयमा परीक्षण गरी प्राप्त सुझाव पृष्ठपोषणसमेतका आधारमा थप परिमार्जन गरी एकीकृत रूपमा विकास गरिएको हो । यस सामग्रीलाई यस रूपमा ल्याउन सहयोग पुऱ्याउने सम्पूर्ण महानुभावहरूप्रति पाठ्यक्रम विकास केन्द्र हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्छ ।

यस स्वाध्याय सामग्रीलाई सकेसम्म कक्षाकोठा र घरायसी वातावरणमा प्रयोग हुने गरी सरलीकरण गर्ने प्रयास गरिएको छ तापनि यसमा अभै सुधारका ठाउँ रहेका हुन सक्छन् । यसलाई थप परिमार्जन गरी व्यावहारिक, प्रयोगमुखी र प्रभावकारी बनाउन यसका प्रयोगकर्तालगायत सबैबाट निरन्तर सुझावको अपेक्षा गरिएको छ ।

विषयसूची

क्र.स.	पाठ	विषयक्षेत्र	पृष्ठसङ्ख्या
१.	आकार, प्रकार र स्थान	म र मेरो परिवार	१
२.	रेखाहरू	मेरो सिर्जना	६
३.	ज्यामितीय आकारहरू	मेरो सिर्जना	१०
४.	१ देखि ९ सम्मका सङ्ख्या	म र मेरो परिवार	१७
५.	शून्य	म र मेरो परिवार	३३
६.	दश	म र मेरो परिवार	३८
७.	योगफल १० सम्म आउने जोड	हाम्रो समुदाय	४५
८.	१० सम्मका सङ्ख्याको घटाउ	मेरो विद्यालय	६३
९.	११ देखि २० सम्मका सङ्ख्या	म र मेरो परिवार	८२
१०.	योगफल २० सम्म आउने जोड	हाम्रो समुदाय तथा मेरो विद्यालय	९२
११.	२० सम्मका सङ्ख्याको घटाउ	मेरो विद्यालय	१०४
१२.	जोर र बिजोर सङ्ख्या	हाम्रो समुदाय	११५
१३.	२० सम्मका सङ्ख्या अक्षरमा	हाम्रो समुदाय	११९
१४.	क्रमात्मक सङ्ख्या	मेरो विद्यालय	१२१
१५.	२१ देखि १०० सम्मका सङ्ख्या	हाम्रो समुदाय	१२५
१६.	योगफल १०० सम्म आउने जोड	मेरो विद्यालय	१४१
१७.	दुई अङ्कसम्मका सङ्ख्याको घटाउ	मेरो विद्यालय	१४७
१८.	१०० सम्मका हिन्दु अरेबिक सङ्ख्याङ्क	म र मेरो परिवार तथा हाम्रो समुदाय	१५३
१९.	समय	मेरो दैनिक जीवन	१५९
२०.	सिक्का र नोटहरू	सञ्चार प्रविधि र बजार	१६१
२१.	लम्बाइ	हाम्रो समुदाय	१६५
२२.	चित्रग्राफ	सञ्चार प्रविधि र बजार	१६८

अभिभावकलाई अनुरोध

एक कक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थीका अभिभावक (बुबाआमा, हजुरबुबा/हजुरआमा, दाइ/दिदी, ठुलोबुबा/ठुलीआमा वा अन्य सदस्य, नातेदार तथा संरक्षकसमेत) का लागि यो स्वाध्याय सामग्री प्रयोग सम्बन्धमा निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिका तथा जिम्मेवारी निम्नअनुसार रहेका छन् :

- यहाँहरू आफ्नो दैनिक कार्य तथा पेसाका कारण व्यस्त हुनुहुन्छ । आफ्ना बालबालिकाको सिकाइका लागि कम्तीमा एउटा वर्कसिटमा भएका अभ्यास पूरा गराउन प्रत्येक दिन ३० मिनेट समय दिनुहोस् ।
- आफ्ना बालबालिकाको सिकाइका लागि यहाँहरू घरमा शिक्षकका रूपमा सहयोग गर्दै हुनुहुन्छ । तसर्थ आफ्ना बालबालिकासँगै बसेर यस वर्कसिटमा दिइएका अभ्यासका प्रश्न तथा निर्देशनहरू बालबालिकाले पनि सुन्ने गरी पढ्नुहोस् । यसो गर्दा बालबालिकालाई प्रस्ट नभएका निर्देशन तथा प्रश्नहरू बुझ्न सजिलो हुन्छ ।
- बालबालिकालाई व्यावहारिक रूपमा गणित सिकाउनका लागि आवश्यक सामग्रीहरू घरमा नै प्रशस्त पाइन्छ । गणितलाई सरल तथा मनोरञ्जनात्मक तरिकाले बुझाउन घरमा उपलब्ध यस्ता सामग्रीहरूको प्रयोग गर्नुहोस् र आफ्ना बालबालिकासँग रमाउनुहोस् ।
- सिकाइप्रतिको तत्परताका लागि आफ्ना बालबालिकालाई प्रशस्त प्रोत्साहन गर्नुहोस् । सही उत्तर दिइमा वा दिने प्रयास गरेमा पनि सदैव प्रोत्साहन गर्नुहोस् ।
- प्रत्येक बालबालिकाको स्वभाव, सिक्ने तरिका तथा क्षमता फरक हुने हुँदा सही उत्तर बताउन वा लेख्न समय लाग्न सक्छ । तसर्थ ढिलो सिक्ने बालबालिकालाई हतोत्साहन नगरी उत्तरको प्रतीक्षा गर्नुहोस् । त्रुटि गरेको अवस्थामा पनि पुनः सोचविचार गर्न तथा सही उत्तर पत्ता लगाउन सहयोग गर्नुहोस् ।
- आफ्ना बालबालिकाले प्रत्येक पृष्ठमा भएका अभ्यास पूरा गरिसकेपछि त्यसलाई राम्ररी अवलोकन गरी अभिभावकको दस्तखत गर्ने स्थानमा हस्ताक्षर गर्नुहुनसमेत अनुरोध छ ।

शिक्षकलाई अनुरोध

यो स्वाध्याय सामग्री प्रयोगका सन्दर्भमा एक कक्षामा गणित शिक्षण गर्नुहुने शिक्षकहरूको जिम्मेवारी तथा निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिका निम्नानुसार हुने छन् :

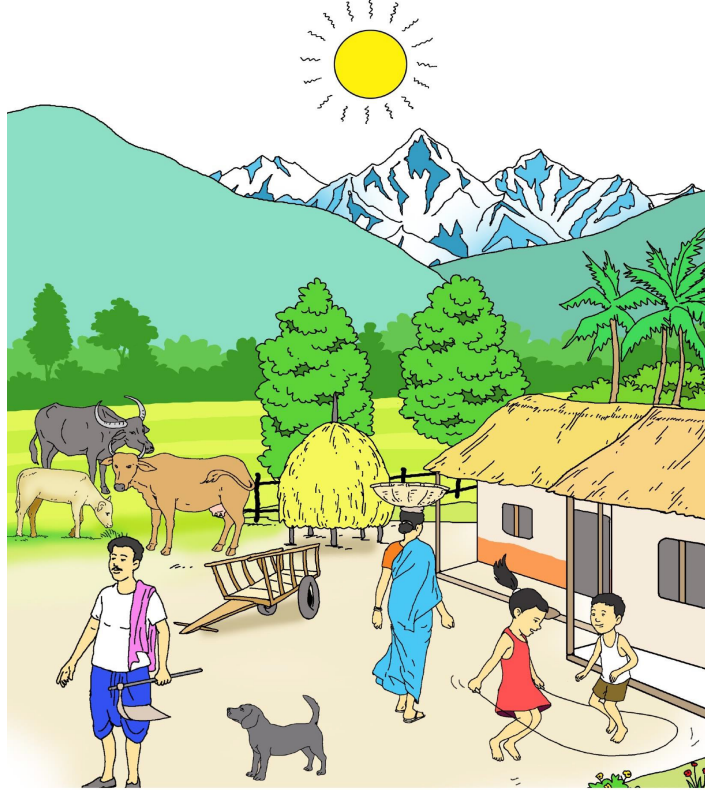
- प्रधानाध्यापकसँगको समन्वयमा तपाईंको विद्यालयको एक कक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थीलाई यस स्वाध्याय सामग्री वितरण गर्नुहोस् । सबै विद्यार्थीले प्राप्त गरे नगरेको यकिन गर्नुहोस् ।
- आफ्नो विद्यालयको एक कक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थीका अभिभावकलाई यस सामग्री प्रयोग गर्ने सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गर्नुहोस् ।
- अभिभावकलाई आफ्ना बालबालिकाको सिकाइमा सक्दो सहयोगका लागि प्रोत्साहन गर्नुहोस् । कम्तीमा एउटा वर्कसिटको अभ्यासमा सहयोग गर्न प्रत्येक दिन कम्तीमा ३० मिनेट समय उपलब्ध गराउन अनुरोध गर्नुहोस् ।
- नियमित रूपमा अभिभावकसँग विद्यार्थीको सिकाइको अवस्थाबारे जानकारी प्राप्त गर्न सम्पर्कमा रहनुहोस् । विद्यार्थीले पूरा गरेको वर्कसिटको मूल्याङ्कन गरी पुनः आफ्नो सुभावसहित अभिभावकलाई फिर्ता गर्नुहोस् । साथै विद्यार्थीलाई घरमा नै नियमित रूपमा अध्ययन गरी स्वाध्याय सामग्रीमा भएका अभ्यास पूरा गर्न प्रोत्साहन गर्नुहोस् ।
- स्वाध्याय सामग्रीका भएका प्रत्येक एकाइको वर्कसिट विद्यार्थीले पूरा गरिसकेपछि तपाईंलाई उपलब्ध गराइएको पृष्ठपोषण फाराम (Feedback Sheet) भर्नुहोस् ।
- उक्त पृष्ठपोषण फारामलाई प्रधानाध्यापकको जानकारी तथा सुभावका लागि पेश गर्नुहोस् । प्रधानाध्यापक, अभिभावक र तपाईंको आफ्नो अवलोकनसमेतका आधारमा आगामी दिनमा विद्यार्थीको सिकाइमा सुधारका लागि प्रयोग गर्नुहोस् ।

आकार, प्रकार र स्थान १

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १-२ सँग सम्बन्धित

दिइएको चित्रमा के के देख्नुहुन्छ, परिवारसँग छलफल गर्नुहोस् :

- घरबाहिर को को हुनुहुन्छ ?
- घर र रुखमध्ये कुन ठूलो छ ?
- कुन जनावर सबैभन्दा सानो छ ?
- केटा र केटीमध्ये कसको कपाल लामो छ ?
- केटीको बायाँ को छ ?
- आमाको टाउकोमाथि के छ ?
- केटाको पछाडि के छ ?
- हिमालमाथि के छ ?
- कुन जनावर घरबाट सबैभन्दा टाढा छ ?

अभ्यास ठुलोमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

उदाहरण

फर्सी र गोलभेंडा

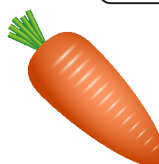
भुइँकटहर र कागती

मोटरसाइकल र बस

गाजर

अभ्यास सानोमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

बन्दाकोबी र आलु

कुखुरा र अण्डा

चमचा र थाल

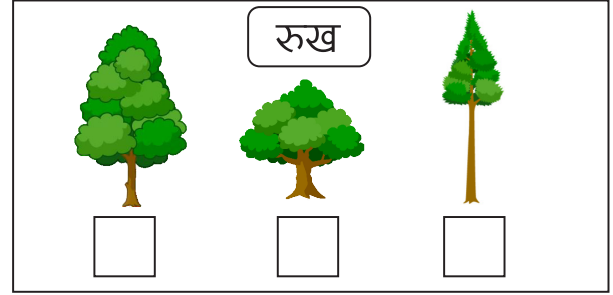
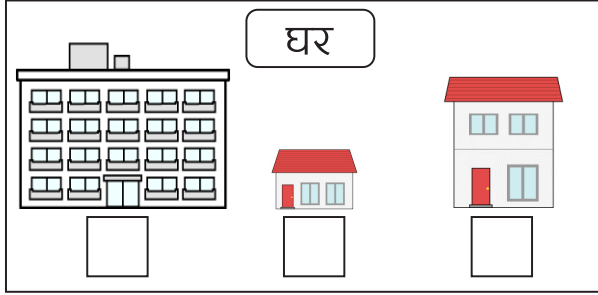

स्याउ

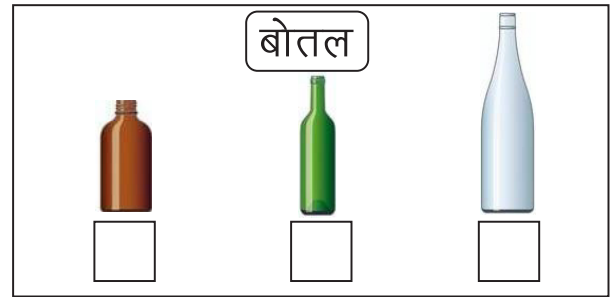
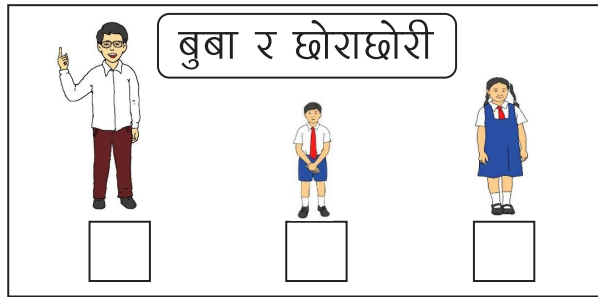

अभ्यास घरमा भएका दुई दुईओटा वस्तु तुलना गर्नुहोस् र कुनचाहिँ ठुलो छ पत्ता लगाउनुहोस् :

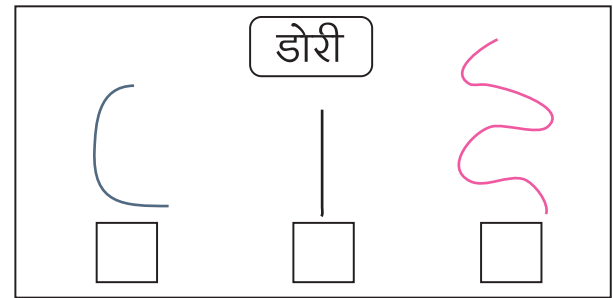
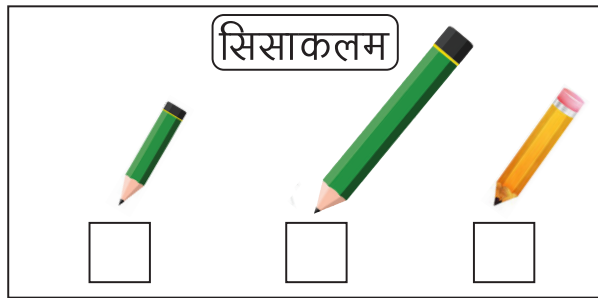
अभ्यास सबैभन्दा अग्लोमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

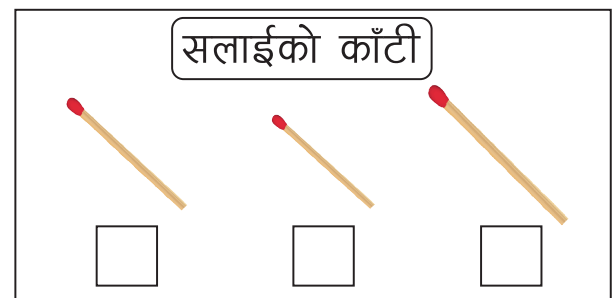
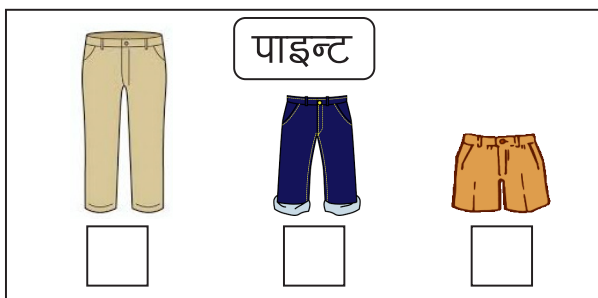
अभ्यास सबैभन्दा होचोमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

अभ्यास सबैभन्दा लामोमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

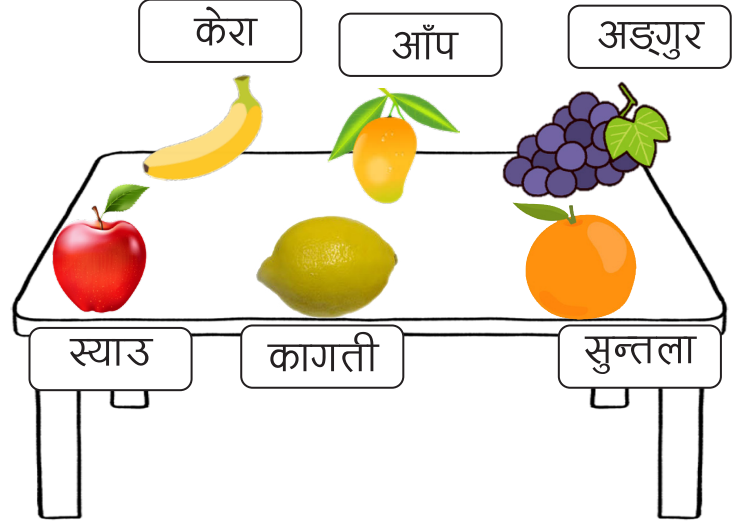
अभ्यास सबैभन्दा छोटोमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

अभ्यास तलको चित्र हेर्नुहोस् र दिइएका प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

उदाहरण

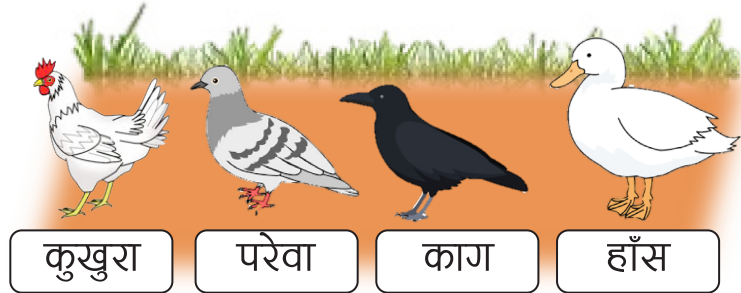
- केराको दायाँ कुन फल छ ?
⇒ आँप
- कागतीको बायाँ कुन फल छ ?
- स्याउ र सुन्तलाको बिचमा कुन फल छ ?

अभ्यास तलको चित्र हेर्नुहोस् र दिइएका प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

उदाहरण

- परेवाको अगाडि कुन चरा छ ?
⇒ कुखुरा

- कागको पछाडि कुन चरा छ ?
- काग र कुखुराको बिचमा कुन चरा छ ?

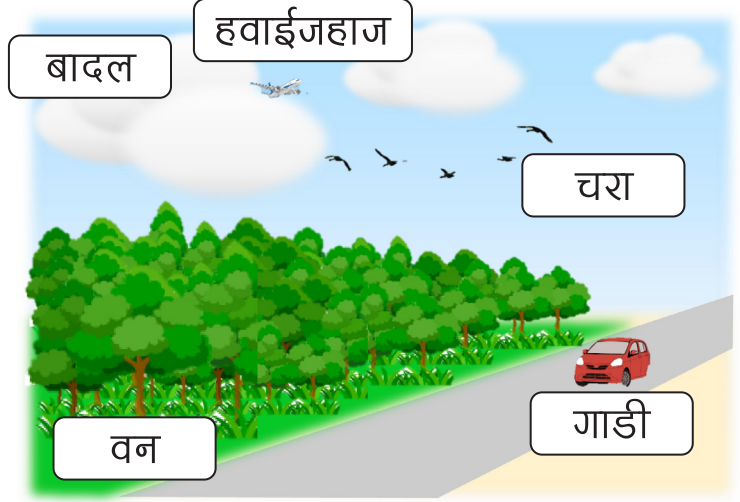
अभ्यास परिवारसँग कुराकानी गर्नुहोस् :

- तपाईंको परिवारमा सबैभन्दा अग्लो र सबैभन्दा होचो को को हुनुहुन्छ ?
- तपाईंसँग भएका कलम र सिसाकलममध्ये कुनचाँहि सबैभन्दा लामो छ ? कुनचाँहि सबैभन्दा छोटो छ ?
- परिवारसँग बसेर खाँदा तपाईंको दायाँ को बस्नुहुन्छ ? अगाडि को बस्नुहुन्छ ?

अभ्यास तलको चित्र हेर्नुहोस् र दिइएका प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

उदाहरण

- वनमाथि के के छन् ?
⇒ बादल, हवाईजहाज, चरा

- गाडीमाथि के छ ?

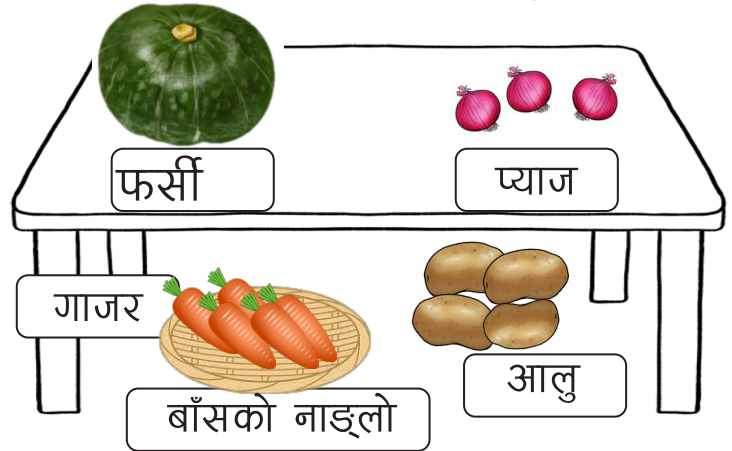
- चराको तल के छ ?

- 'माथि' र 'तल'को प्रयोग गरेर वाक्यहरू बनाउनुहोस् र परिवारका सदस्यलाई सुनाउनुहोस् ।

अभ्यास तलको चित्र हेर्नुहोस् र दिइएका प्रश्नको उत्तर भन्नुहोस् :

उदाहरण

- टेबुलमाथि के के छन् ?
⇒ फर्सी र प्याज

- टेबुलतल के के छन् ?

- नाड्लोमा के छ ?

- 'माथि' र 'तल'को प्रयोग गरेर वाक्यहरू बनाउनुहोस् र परिवारका सदस्यलाई सुनाउनुहोस् ।

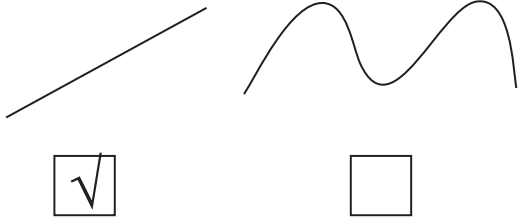
अभ्यास परिवारसँग कुराकानी गर्नुहोस् :

- घरमा भएको टेबुल हेर्नुहोस् । टेबुलमाथि र तल के के छन् ?

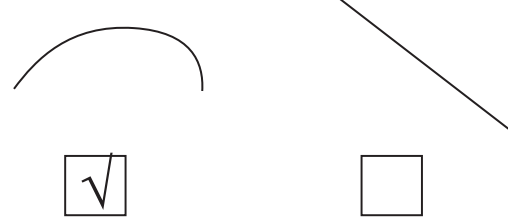
- घरबाहिर जानुहोस् । तपाईंको माथि र तल के के छन् ?

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १३ सँग सम्बन्धित

उदाहरण सिधा रेखामा ठिक
(√) चिह्न लगाउनुहोस् :

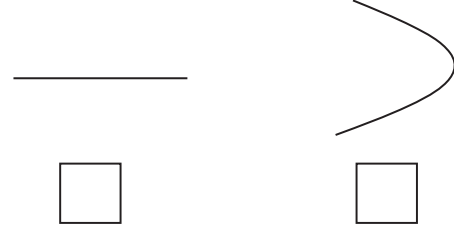
उदाहरण वक्र रेखामा ठिक
(√) चिह्न लगाउनुहोस् :

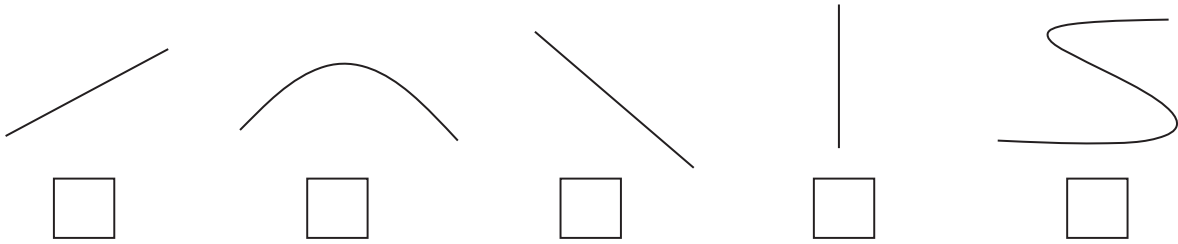
अभ्यास सिधा रेखामा ठिक (√) चिह्न लगाउनुहोस् :

अभ्यास वक्र रेखामा ठिक (√) चिह्न लगाउनुहोस् :

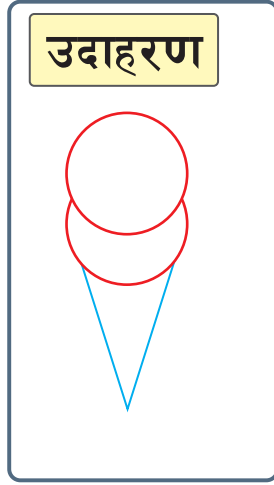

अभ्यास सबै सिधा रेखामा ठिक (√) चिह्न लगाउनुहोस् :

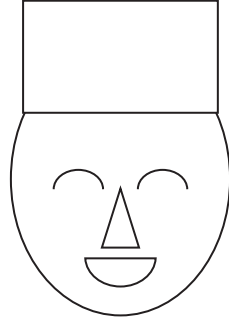

अभ्यास घर र घर वरिपरिका वस्तुहरू हेर्नुहोस् । ती वस्तु सिधा वा बाङ्गा (वक्र) तथा तिनीहरूका किनारा सिधा वा (वक्र) कस्ता छन्, पत्ता लगाउनुहोस् ।

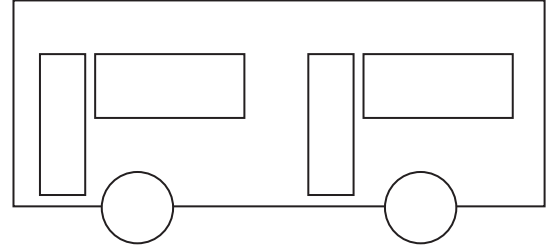
अभ्यास सिधा रेखामा निलो रङको सिसाकलम र वक्र रेखामा रातो रङको सिसाकलमले ट्रेस गर्नुहोस् :

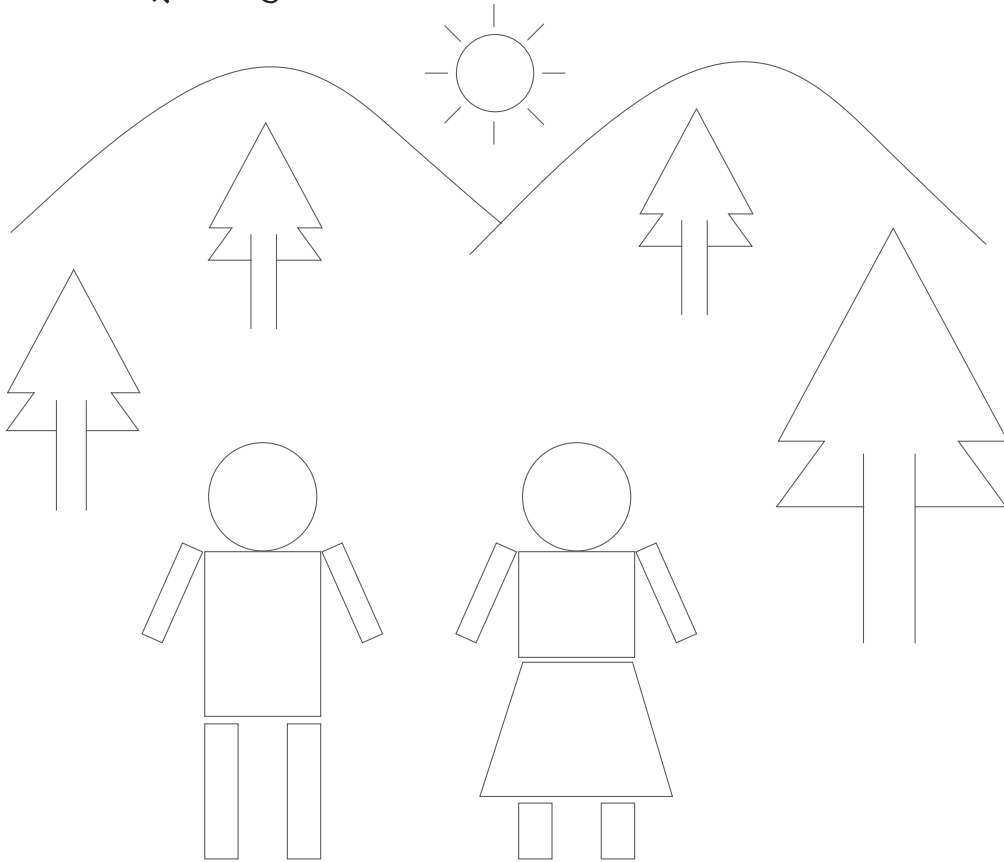
१.

२.

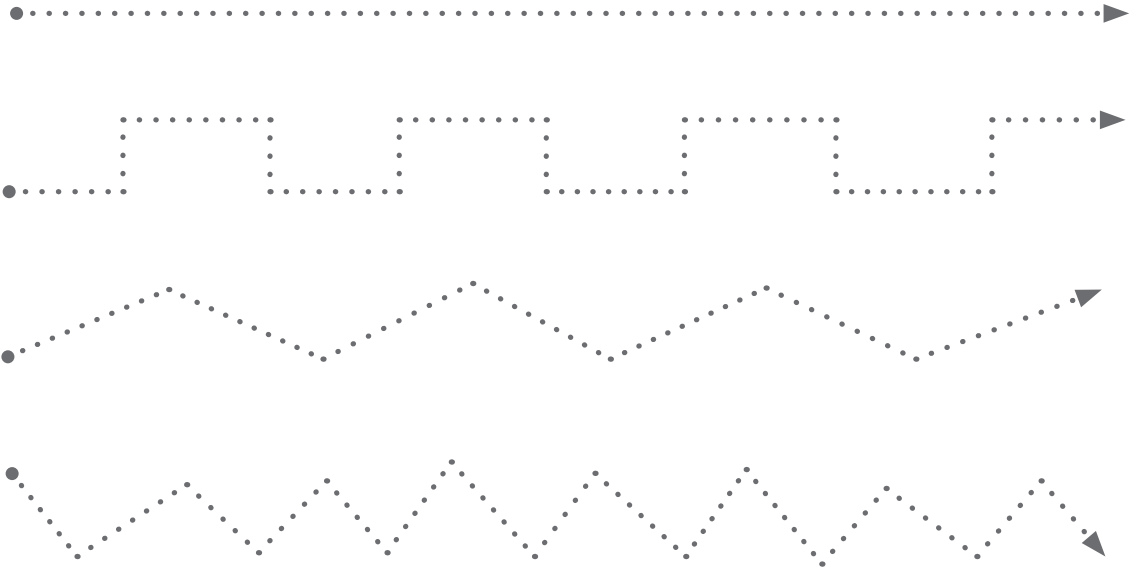

अभ्यास तलका आकृतिमा भएका रेखाहरूमा तपाईंलाई मन पर्ने रङको सिसाकलमले ट्रेस गर्नुहोस् :

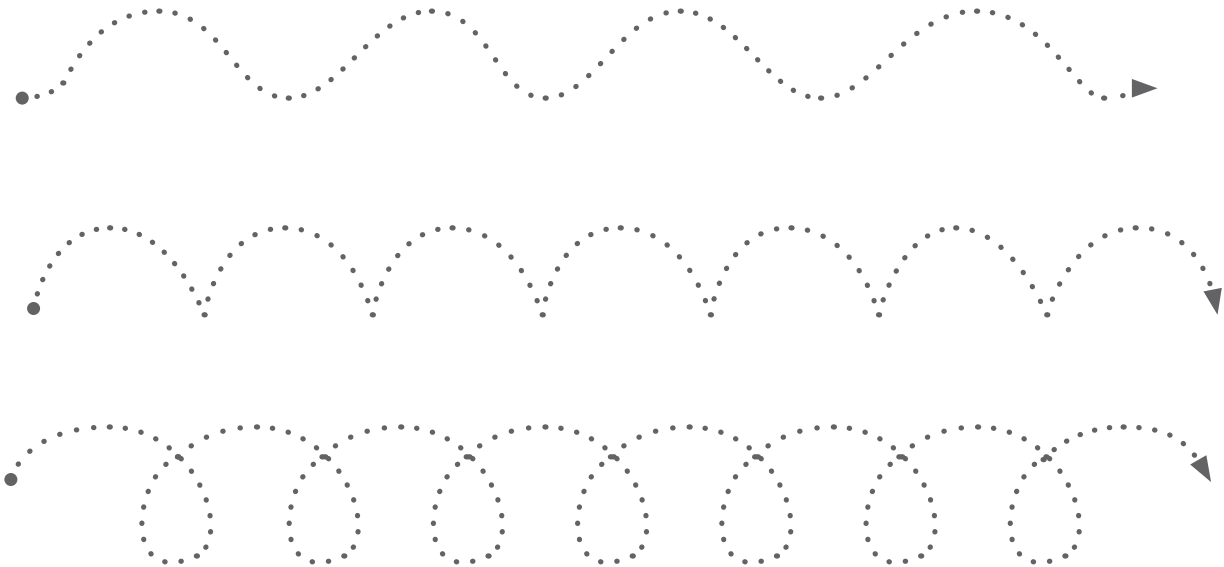

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १५ सँग सम्बन्धित

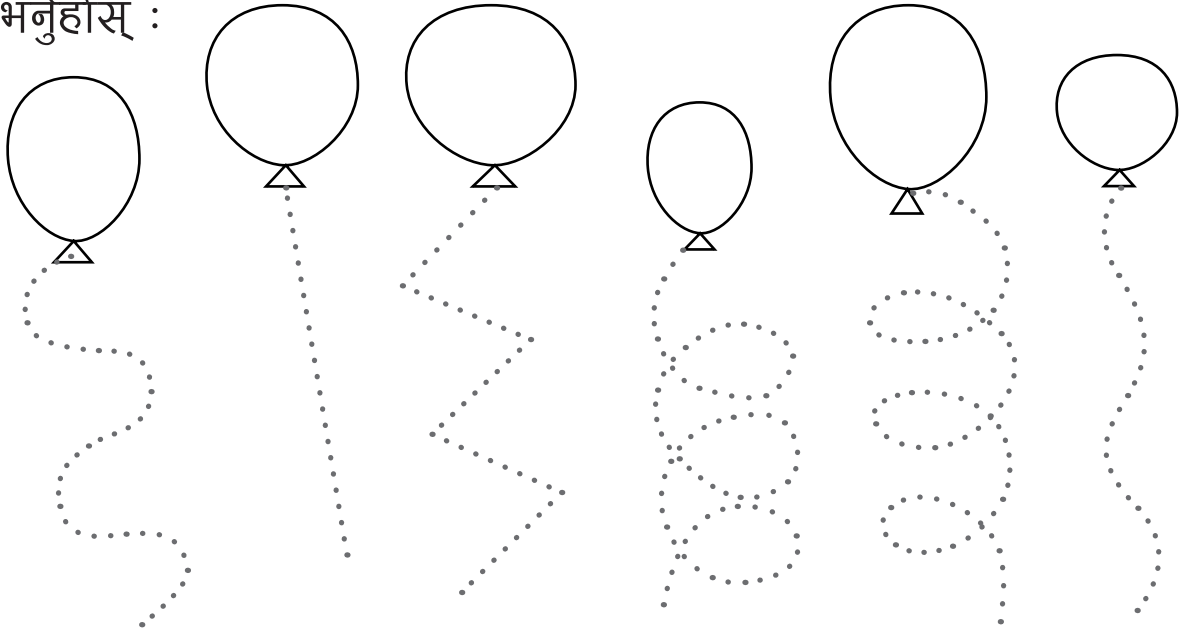
अभ्यास थोप्लाहरू जोडेर रेखा कोर्नुहोस् :

अभ्यास बायाँबाट दायाँतिर थोप्लाहरू जोडेर रेखा कोर्नुहोस् :

अभ्यास थोप्लाहरू जोडेर रेखा कोर्नुहोस् । बेलुनहरूमा तपाईंलाई मनपर्ने रङ भर्नुहोस् :

अभ्यास उदाहरण हेरी थोप्लाहरू जोडेर दिइएको नमुना आकृतिजस्तै आकृति बनाउनुहोस् :

उदाहरण

नमुना

नमुना

नमुना

नमुना

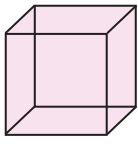
३

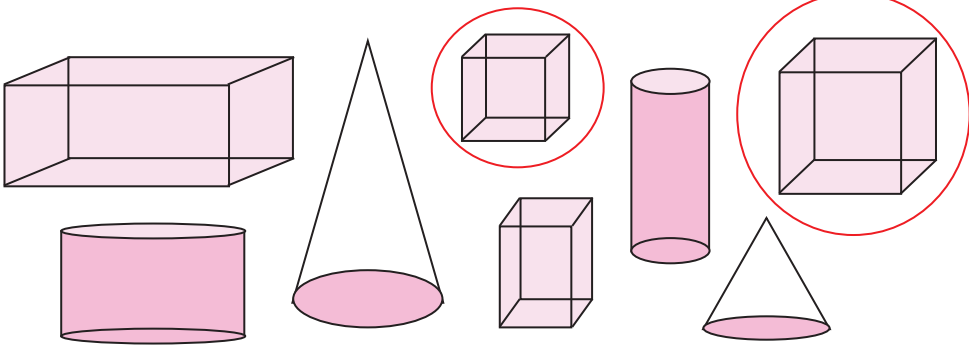
ज्यामितीय आकारहरू

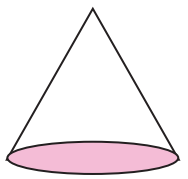
पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १७ सँग सम्बन्धित

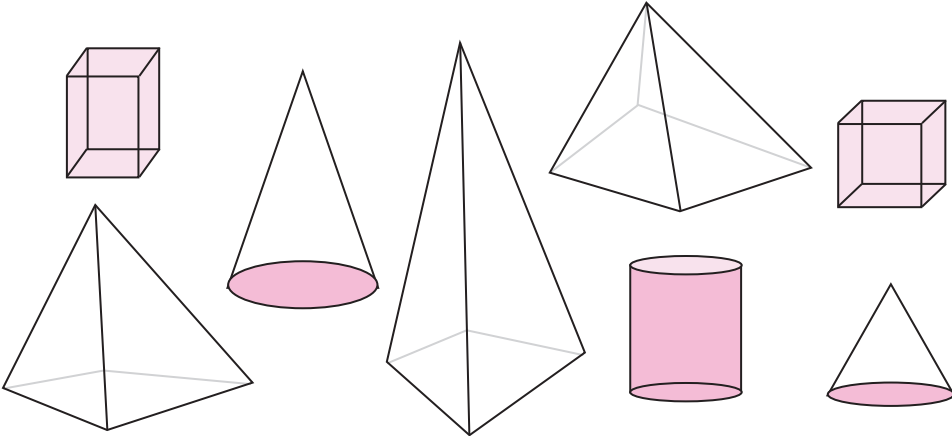
अभ्यास दिइएको नमुना आकृतिको जस्तै आकार भएका आकृतिलाई गोलो घेरा लगाउनुहोस् :

उदाहरण

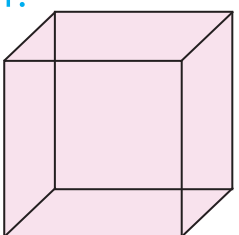
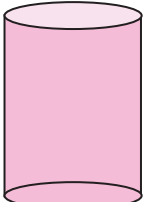
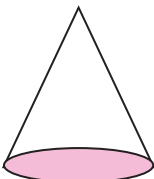
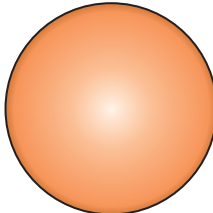
नमुना

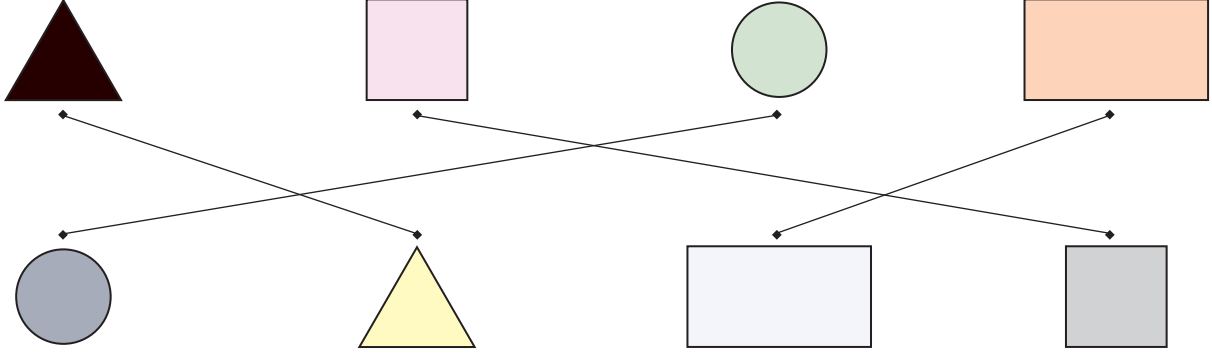
नमुना

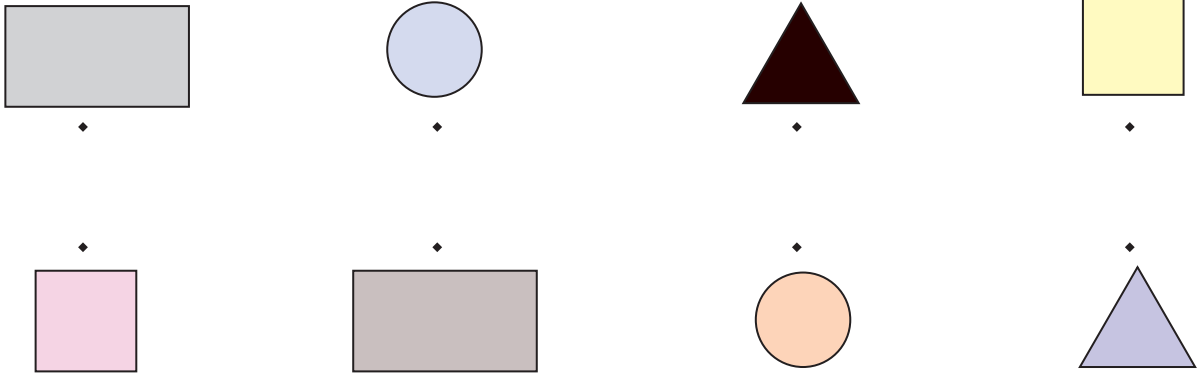
अभ्यास तपाईंको घर र विद्यालयमा तलका जस्ता आकार भएका वस्तुहरू के के छन्, खोजी गर्नुहोस् र अभिभावकलाई देखाउनुहोस् :

१. २. ३. ४.

उदाहरण उस्तै आकृतिलाई धर्काले जोड्नुहोस् :

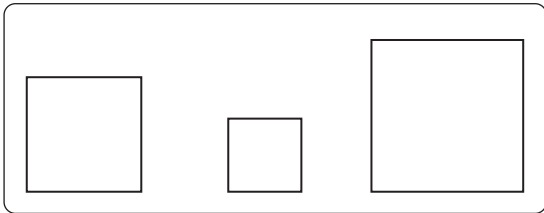

अभ्यास उस्तै आकृतिलाई धर्काले जोड्नुहोस् :

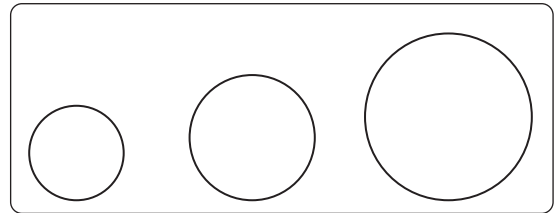

अभ्यास प्रत्येक समूहमा सबैभन्दा सानो आकृतिमा रङ लगाउनुहोस् :

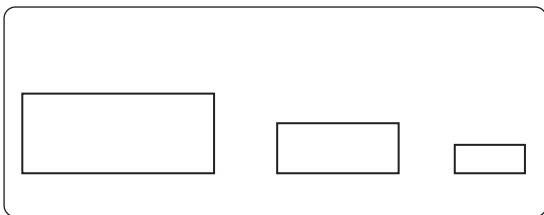
१.

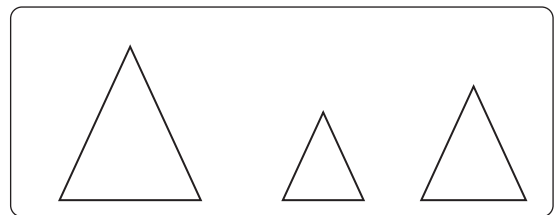
२.

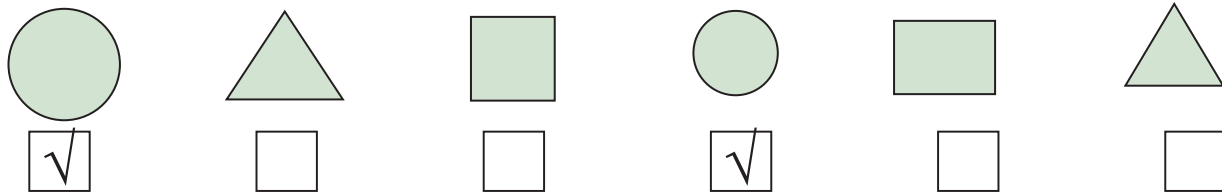
३.

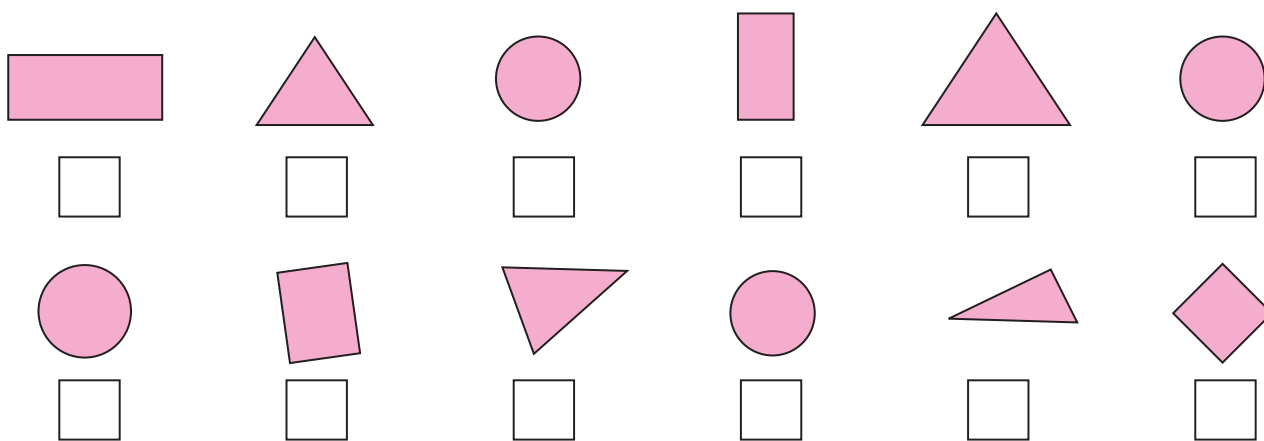
४.

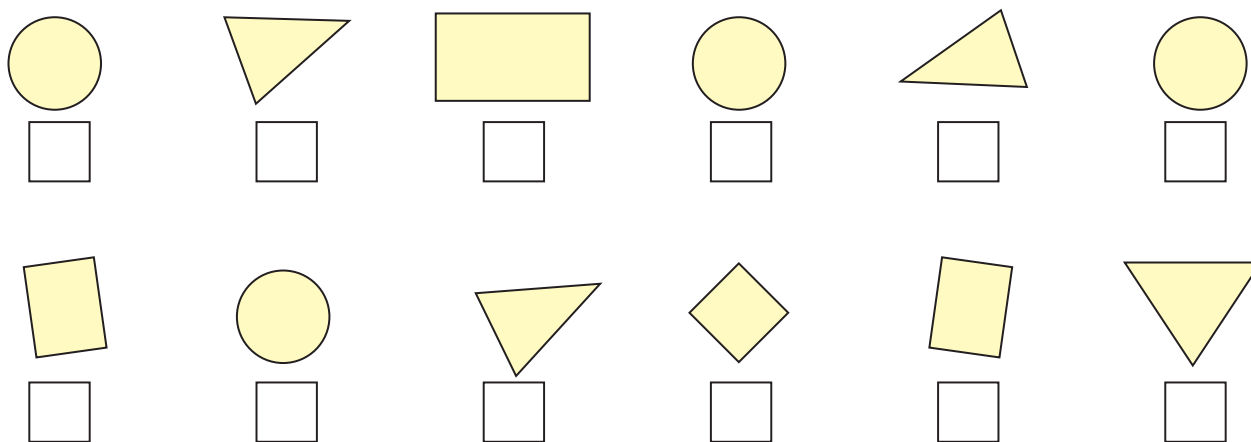
उदाहरण तलका आकृति हेरी सबै वृत्तमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

अभ्यास तलका आकृति हेरी सबै त्रिभुजमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

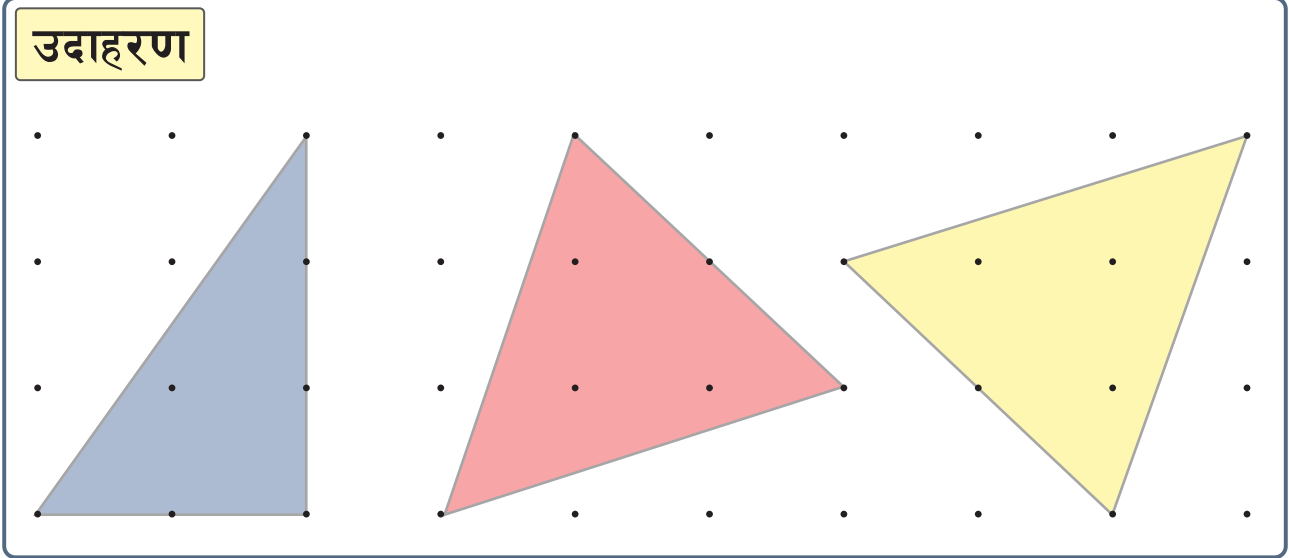

अभ्यास तलका आकृति हेरी सबै चतुर्भुजमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

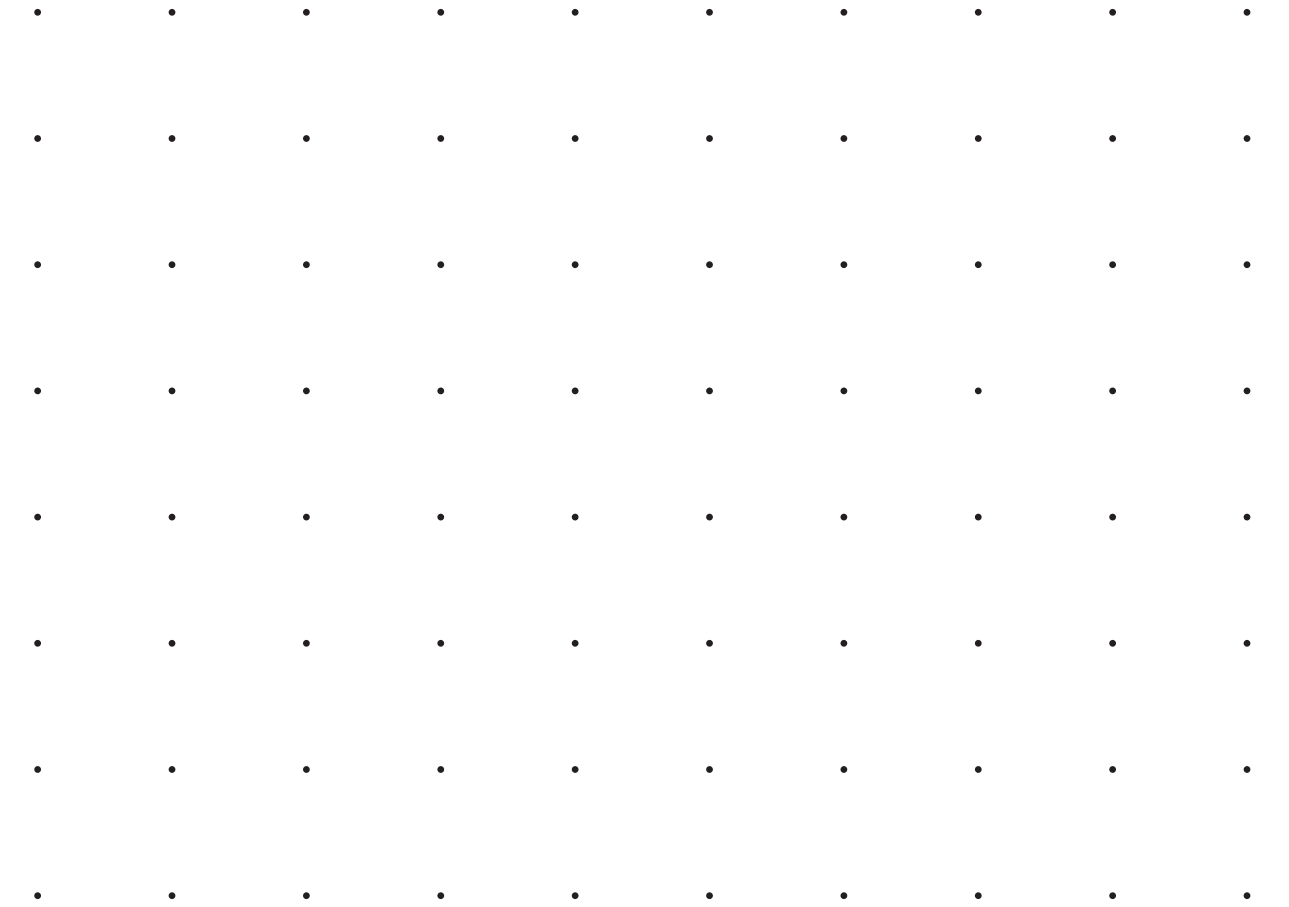

अभ्यास सिधा किनारा भएका वस्तु प्रयोग गरी उदाहरणमा दिइएजस्तै त्रिभुजहरू बनाउनुहोस् । ती त्रिभुजमा मनपर्ने रङ पनि भर्नुहोस् :

उदाहरण

The image shows three triangles drawn on a dot grid. The first is a blue right-angled triangle with vertices at (1,1), (3,1), and (3,4). The second is a red scalene triangle with vertices at (3,1), (5,4), and (7,1). The third is a yellow scalene triangle with vertices at (6,1), (8,4), and (9,1). The grid consists of 10 columns and 5 rows of dots.

A large dot grid consisting of 10 columns and 5 rows of dots, intended for drawing triangles.

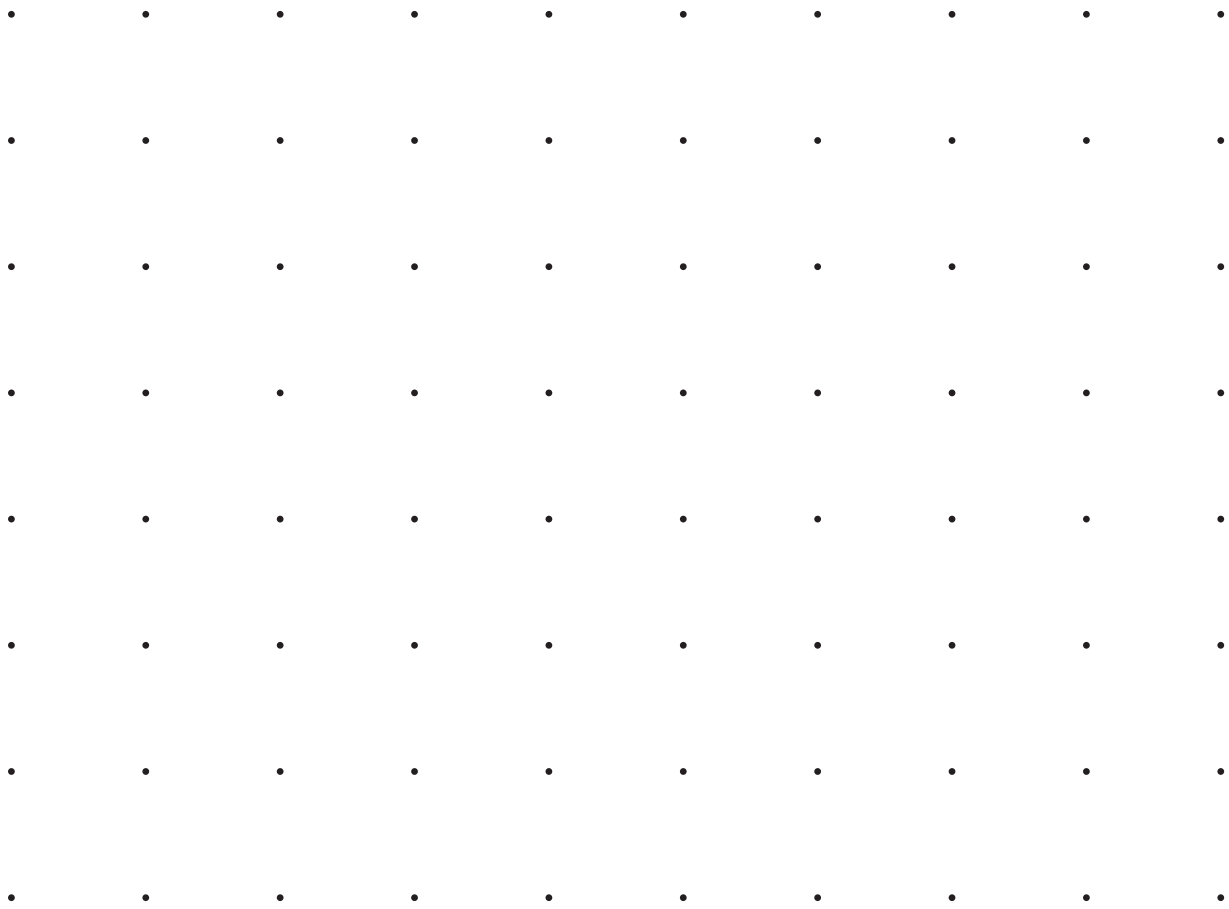
अभिभावकको दस्तखत **मिति**

शिक्षकको दस्तखत **मिति**

अभ्यास सिधा किनारा भएका वस्तु प्रयोग गरी उदाहरणमा दिइएजस्तै चतुर्भुजहरू बनाउनुहोस् । ती चतुर्भुजमा मनपर्ने रङ पनि भर्नुहोस् :

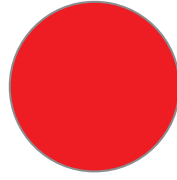
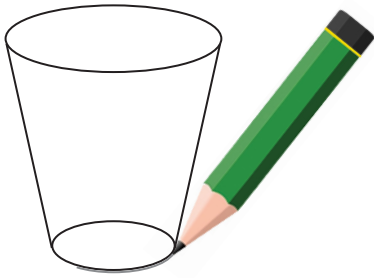
उदाहरण

The diagram shows three quadrilaterals drawn on a dot grid. The first is a blue rectangle with a height of 3 units and a width of 2 units. The second is a red square with a side length of 2 units. The third is a yellow rectangle with a height of 1 unit and a width of 4 units. All shapes are aligned with the grid lines.

अभ्यास घरमा गोलो आकारका सतह भएका वस्तुहरू (जस्तै : बोतलको बिको, गिलास आदि) सङ्कलन गर्नुहोस् । ती वस्तुको गोलो आकारका सतहलाई कापीमाथि राखी चित्रमा देखाए जस्तै गरी ट्रेस गर्नुहोस् र वृत्तहरू बनाउनुहोस् । ती वृत्तमा मन पर्ने रङ पनि भर्नुहोस् :

उदाहरण गिलासको प्रयोग गरी वृत्त खिच्दा,

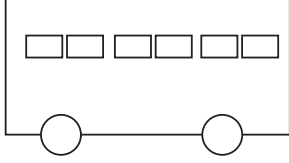

रातो रङ भर्दा

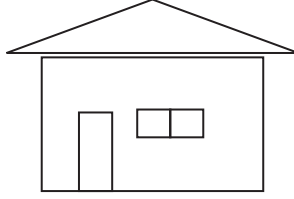
पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १८-२३ सँग सम्बन्धित

अभ्यास त्रिभुज, चतुर्भुज र वृत्तका आकार प्रयोग गरी उदाहरणमा दिइएजस्तै कुनै एउटा आकृति बनाउनुहोस् । बनाइएका आकृतिमा रङ पनि भर्नुहोस् :

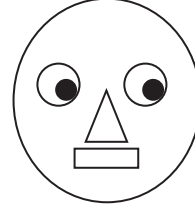
उदाहरण

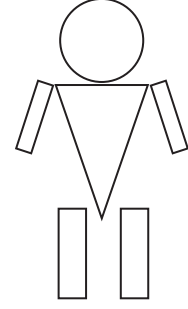
बस

घर

अनुहार

मानिस

१ देखि ९ सम्मका सङ्ख्या

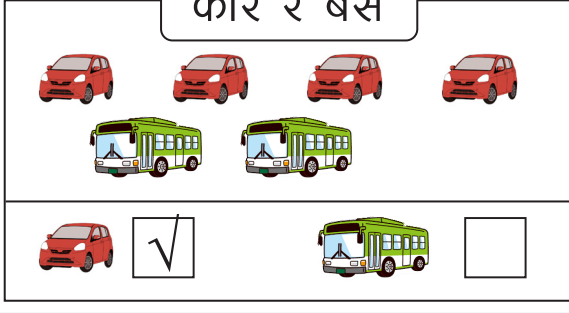
४

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ २७-२८ सँग सम्बन्धित

उदाहरण

जुन वस्तु धेरै छन्, तिनमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

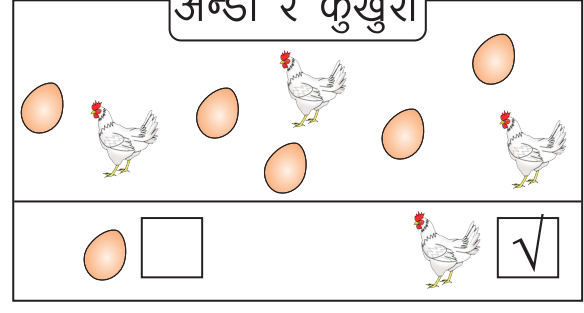
कार र बस

उदाहरण

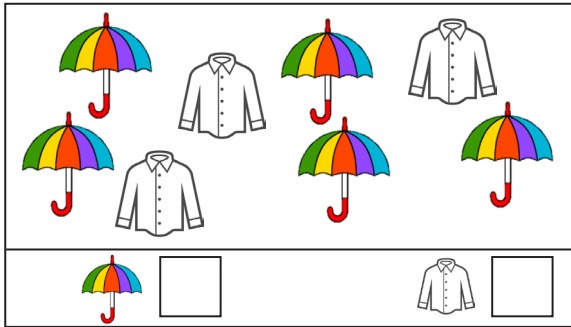
जुन वस्तु थोरै छन्, तिनमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

अन्डा र कुखुरा

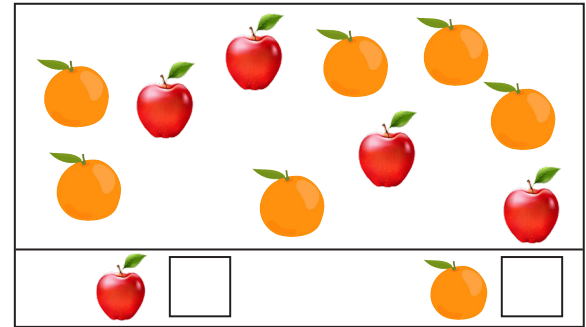

अभ्यास जुन वस्तु धेरै छन्, तिनमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

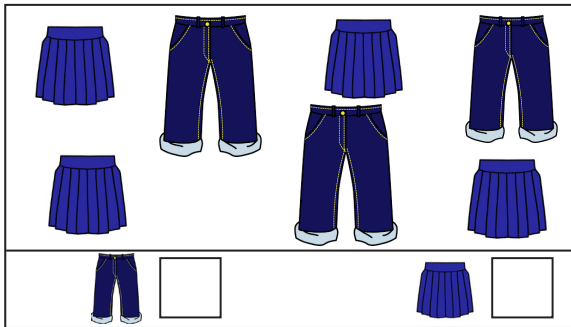
१. छाता र सर्ट

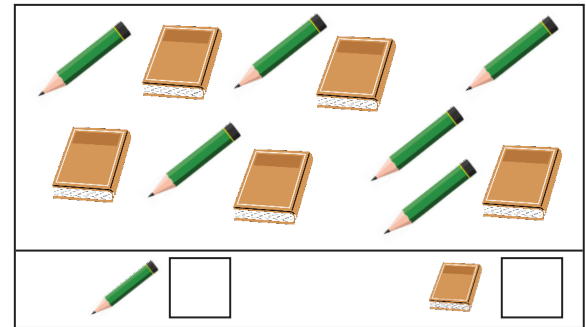
२. स्याउ र सुन्तला

३. पाइन्ट र स्कर्ट

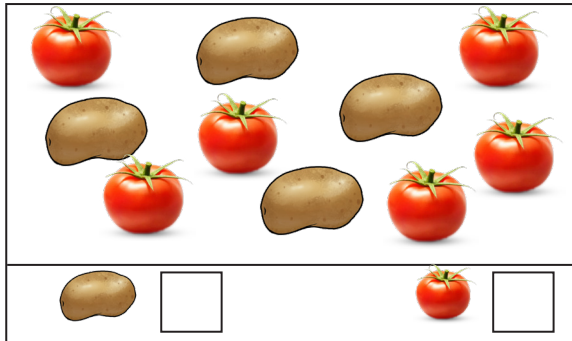

४. सिसाकलम र किताब

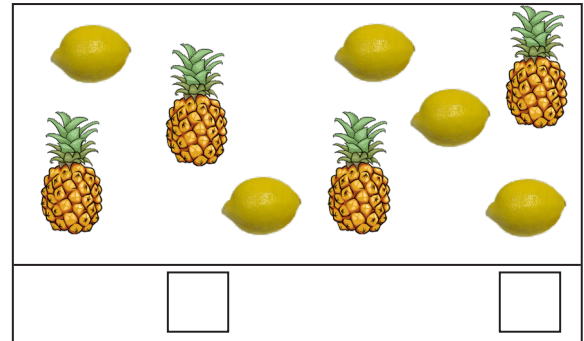

अभ्यास जुन वस्तु थोरै छन, तिन्मा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

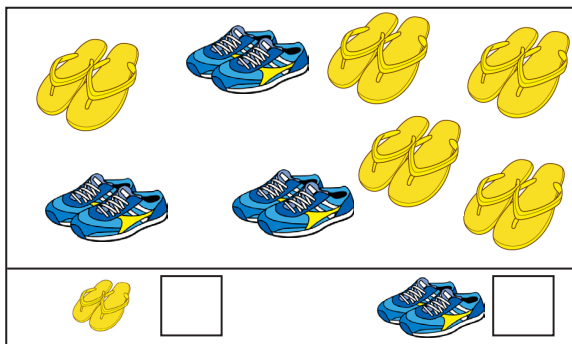
१. आलु र गोलभेंडा

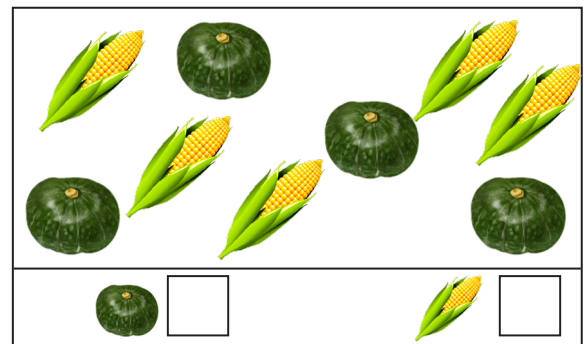
२. कागती र भुँइकटहर

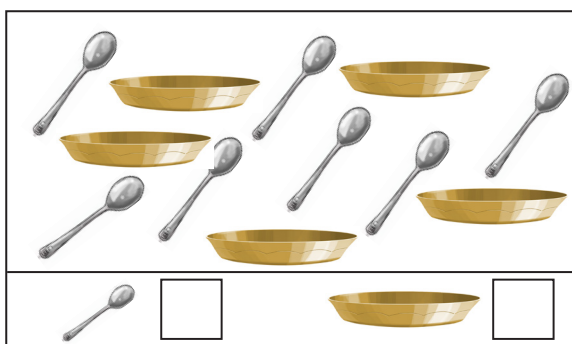
३. चप्पल र जुता

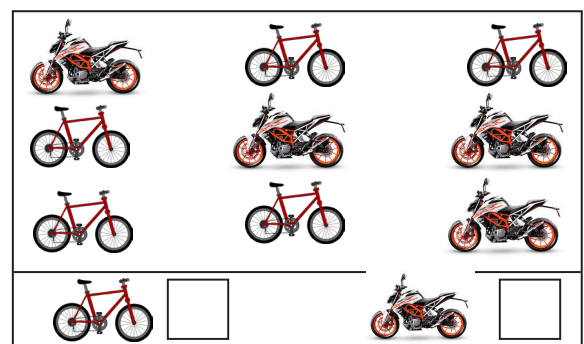
४. फर्सी र मकै

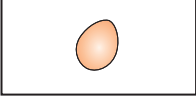

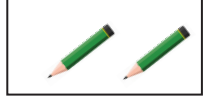
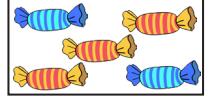
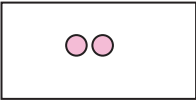
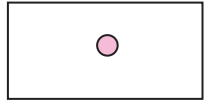
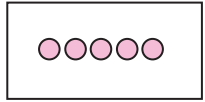
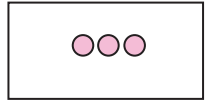
५. चम्चा र थाल

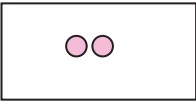
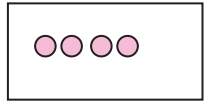
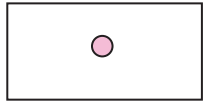
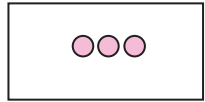
६. साइकल र मोटरसाइकल

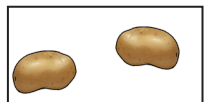

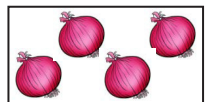
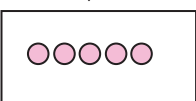
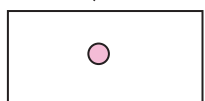
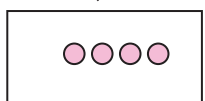
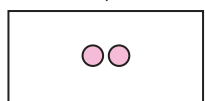

उदाहरण दिइएका वस्तुहरूलाई तलका बराबर सङ्ख्याका थोप्लापत्तीसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

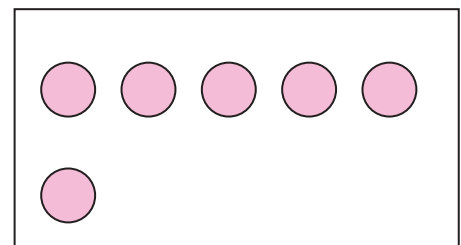
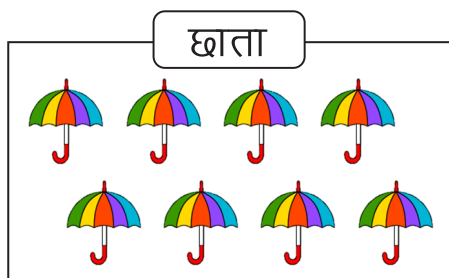
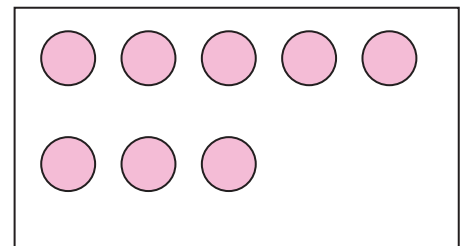
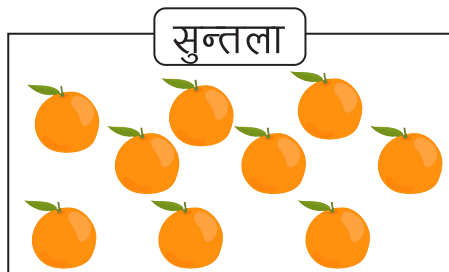
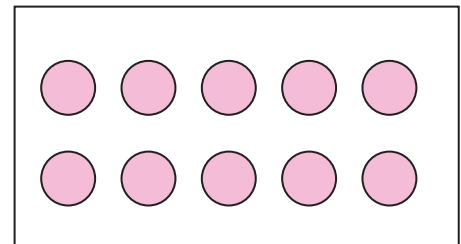
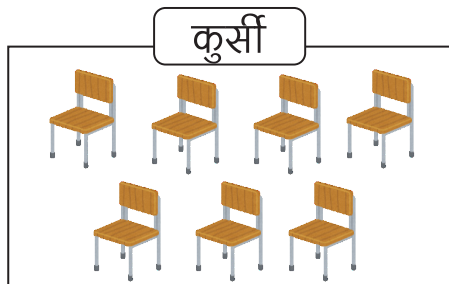
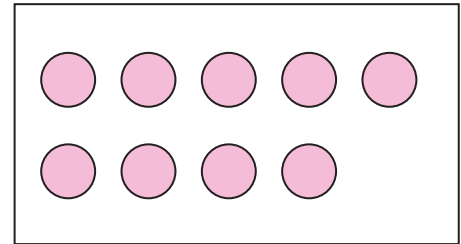
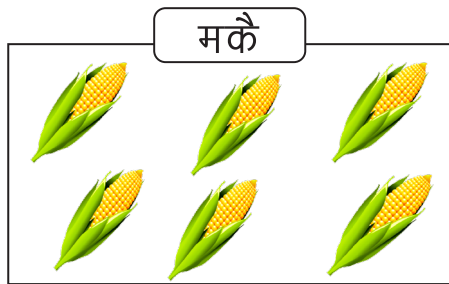
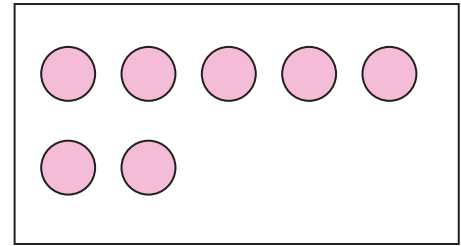
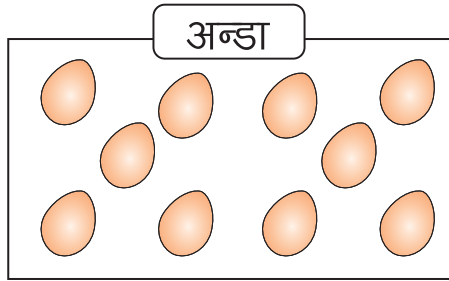
अण्डा 	स्याउ 	सिसाकलम 	चकलेट
			

अभ्यास दिइएका वस्तुहरूलाई तलका बराबर सङ्ख्याका थोप्लापत्तीसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

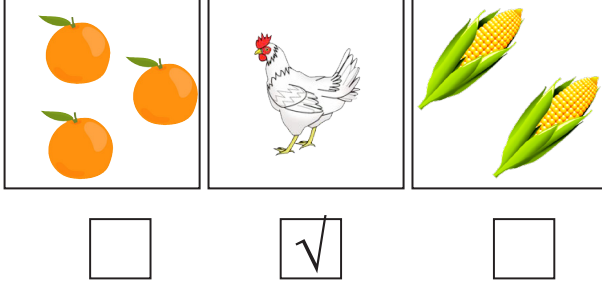
१. सर्ट 	चम्चा 	कुखुरा 	कुर्सी
			

२. गाजर 	आलु 	फर्सी 	प्याज
			

अभ्यास वस्तुहरूलाई बराबर सङ्ख्याका थोप्लापत्तीसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

उदाहरण १ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

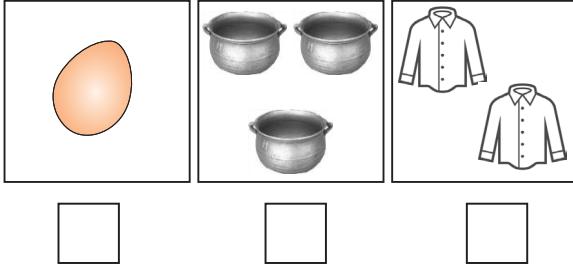
अभ्यास दायाँतिर रहेको माथिको चित्र हेर्नुहोस् र उत्तर बाकस मा लेख्नुहोस् :

१. कतिओटा कमिला छन् ?

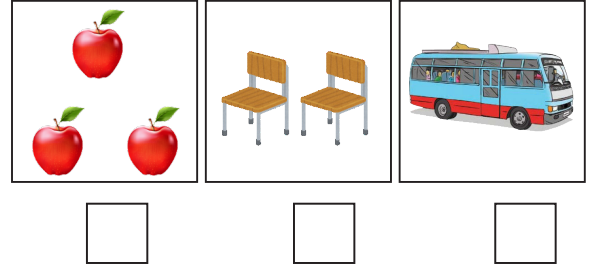
२. कतिओटा च्याउ छन् ?

अभ्यास १ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

१.

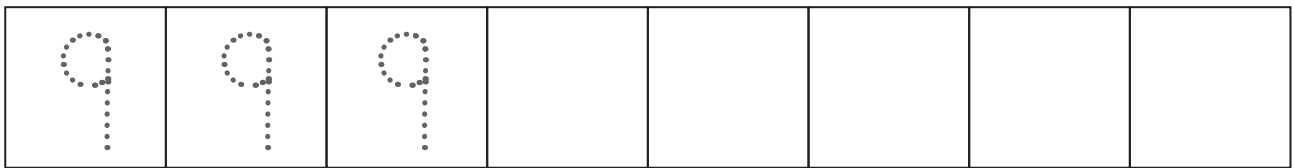

२.

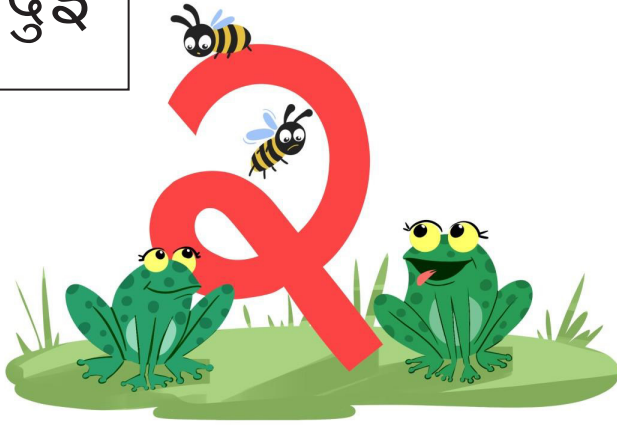

अभ्यास आफ्नो घर वरिपरि हेर्नुहोस् र एउटा मात्र भएकको वस्तु पत्ता लगाउनुहोस् :

अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर १ बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा १ लेख्नुहोस् :

२

उदाहरण २ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

☐	☐	☒

अभ्यास बायाँतिर रहेको माथिको चित्र हेर्नुहोस् र उत्तर बाकस मा लेख्नुहोस् :

१. कतिओटा भ्यागुता छन् ? २. कतिओटा मौरी छन् ?

अभ्यास २ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

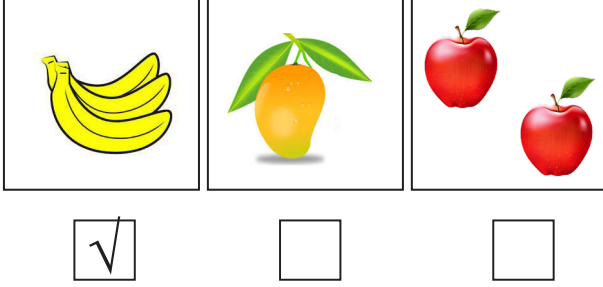
१.			२.		
☐	☐	☐	☐	☐	☐

अभ्यास आज घरको काममा तपाईंको परिवारका सदस्यलाई दुई पटक सहयोग गर्नुहोस् । तपाईंले के सहयोग गर्नुभयो, भन्नुहोस् :

अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर २ बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा २ लेख्नुहोस् :

--	--	--	--	--	--	--	--

उदाहरण ३ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

तीन

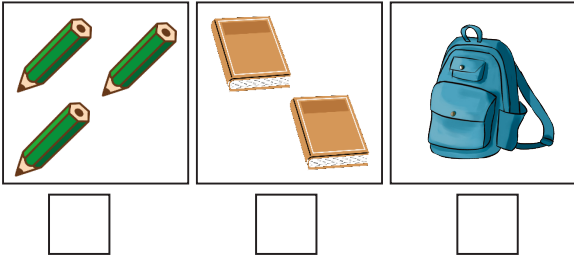
अभ्यास दायाँतिर रहेको माथिको चित्र हेर्नुहोस् र उत्तर बाकस मा लेख्नुहोस् :

१. कतिओटा खरायो छन् ?

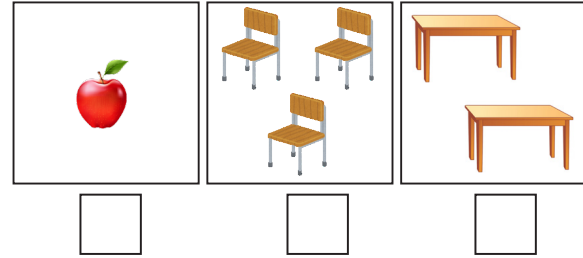
२. कतिओटा गाजर छन् ?

अभ्यास ३ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

१.

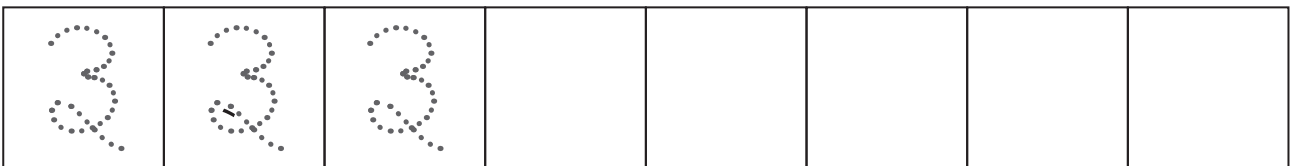

२.

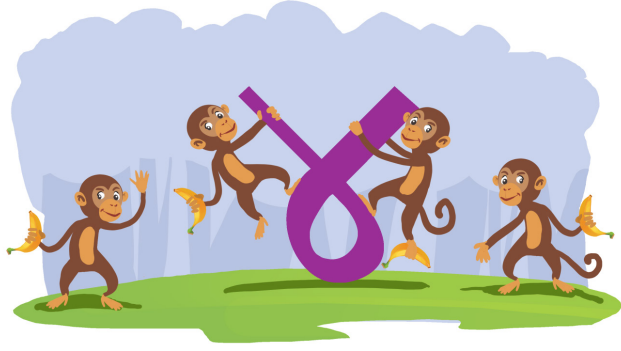

अभ्यास तपाईंको वरपर भएका वस्तुहरू (जस्तै बोतलमा टाँसेका कागज, विभिन्न वस्तुका प्याकेट, किताब, घडी आदि) हेरी ३ पत्ता लगाउनुहोस् र अभिभावकलाई देखाउनुहोस् :

अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर ३ बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा ३ लेख्नुहोस् :

चार

उदाहरण ४ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

☐	☐	☒

अभ्यास बायाँतिर रहेको माथिको चित्र हेर्नुहोस् र उत्तर बाकस मा लेख्नुहोस् :

१. कतिओटा बाँदर छन् ? २. कति कोसा केरा छन् ?

अभ्यास ४ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

१. २.

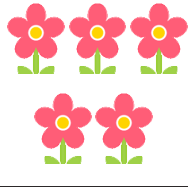
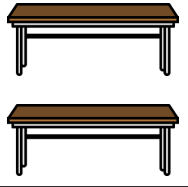
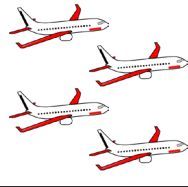
☐	☐	☐	☐	☐	☐

अभ्यास विद्यालयमा तपाईंले चिनेका कुनै चारजना मानिसको नाम परिवारका सदस्यलाई सुनाउनुहोस् :

अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर ४ बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा ४ लेख्नुहोस् :

--	--	--	--	--	--	--	--

उदाहरण ५ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

		
☒	☐	☐

पाँच

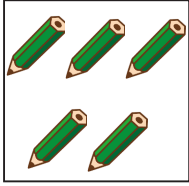

अभ्यास दायाँतिर रहेको माथिको चित्र हेर्नुहोस् र उत्तर बाकस मा लेख्नुहोस् :

१. कतिओटा बेलुन छन् ?

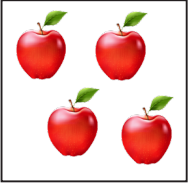

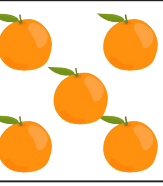
२. कतिओटा चरा छन् ?

अभ्यास ५ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

१.

		
☐	☐	☐

२.

		
☐	☐	☐

अभ्यास तपाईंको घर वरिपरि भएको एकै खालका पाँचओटा वस्तुहरू सङ्कलन गर्नुहोस् । तपाईंले सङ्कलन गरेका वस्तुको नाम परिवारका सदस्यलाई भन्नुहोस् र ती वस्तु गन्ती गरेर पनि देखाउनुहोस् :

अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर ५ बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा ५ लेख्नुहोस् :

							
---	---	---	--	--	--	--	--

उदाहरण वस्तुका चित्र, थोप्लापत्ती र सङ्ख्याबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

उदाहरणमा पाँच वस्तुका चित्रहरू छन्: २ वटा नारंग, ५ वटा बाँस, १ वटा सेब, ३ वटा लेमन, र ४ वटा लेमन। यी वस्तुहरूलाई थोप्लापत्ती (१, ४, २, ३, ५) र सङ्ख्या (३, ९, ८, ५, २)सँग जोडेर मिलाउनुपर्छ।

अभ्यास वस्तुका चित्र, थोप्ला र सङ्ख्याबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

अभ्यासमा पाँच वस्तुका चित्रहरू छन्: ३ वटा अण्डा, ५ वटा चक्रवाक, १ वटा काबुज, २ वटा घुम्टो, र ४ वटा टमाटर। यी वस्तुहरूलाई थोप्लापत्ती (४, १, ३, ५, २) र सङ्ख्या (८, ५, ९, २, ३)सँग जोडेर मिलाउनुपर्छ।

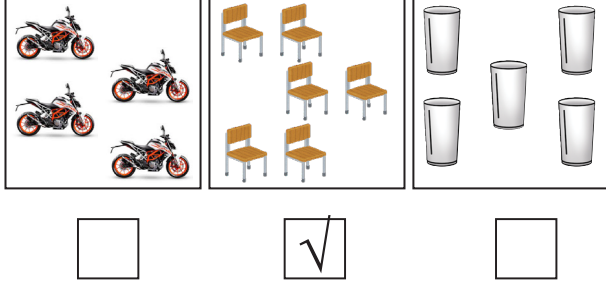
अभ्यास १ देखि ५ सङ्ख्याहरू ट्रेस गर्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

१ एक, २ दुई, ३ तीन, ४ चार, ५ पाँच

अभ्यास अक्षरमा दिइएका सङ्ख्यालाई सङ्ख्याङ्कमा लेख्नुहोस् :

एक दुई तीन चार पाँच

उदाहरण ङ जनाउने चित्रमा ठिक (√) चिह्न लगाउनुहोस् :

ङ

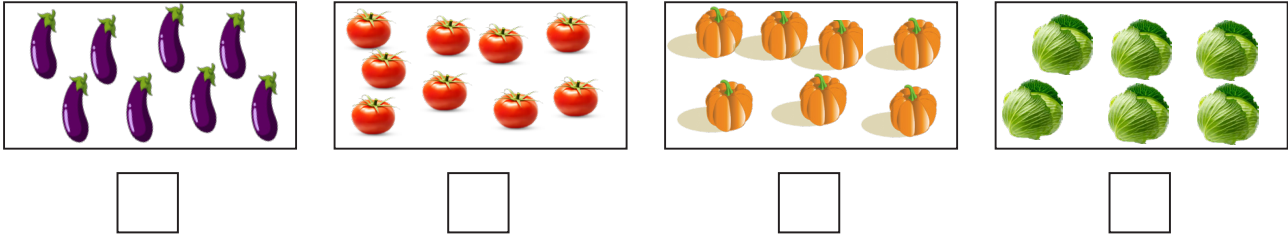

अभ्यास दायाँतिर रहेको माथिको चित्र हेर्नुहोस् र उत्तर बाकस मा लेख्नुहोस् :

१. कतिओटा स्याउ छन् ?

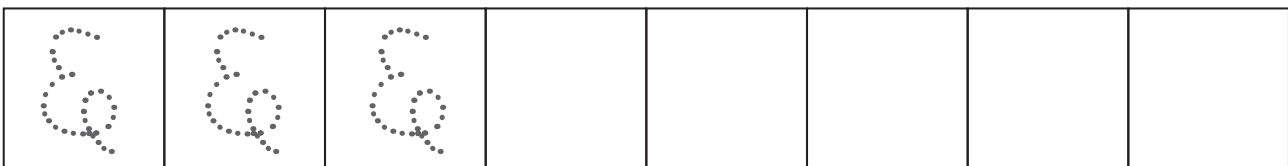
२. कतिओटा लोखर्के छन् ?

अभ्यास ङ जनाउने चित्रमा ठिक (√) चिह्न लगाउनुहोस् :

अभ्यास तपाईंको वरपर भएका वस्तुहरू (जस्तै बोतलमा टाँसेका कागज, विभिन्न वस्तुका प्याकेट, किताब, घडी आदि) हेरी ङ पत्ता लगाउनुहोस् र अभिभावकलाई देखाउनुहोस् :

अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर ङ बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा ङ लेख्नुहोस् :

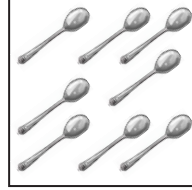

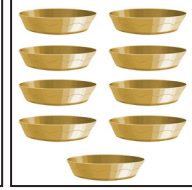
सात

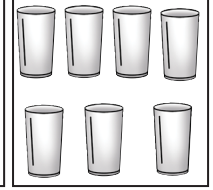

उदाहरण

७ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

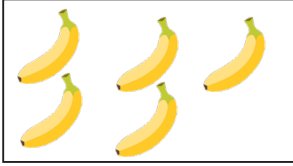

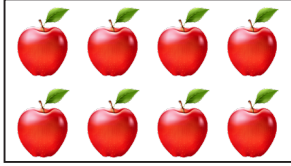

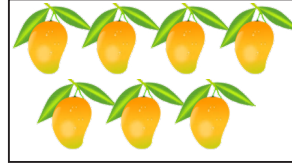
अभ्यास बायाँतिर रहेको माथिको चित्रमा कतिओटा माछा छन् ?

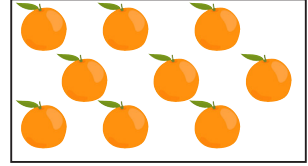
अभ्यास ७ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

१.

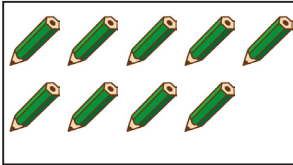

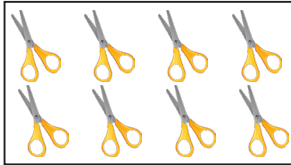

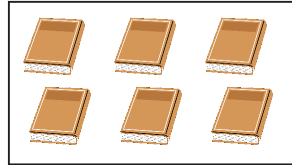

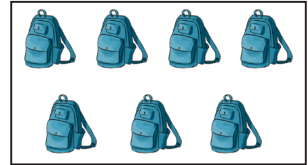

२.

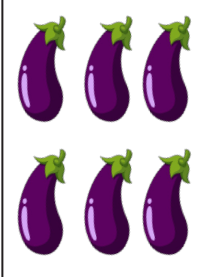
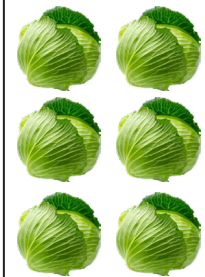

अभ्यास एक हप्तामा कति दिन हुन्छन् ? ती के के हुन् ? र तपाईं कुन कुन दिनमा के के गर्नुहुन्छ अभिभावकलाई भन्नुहोस् :

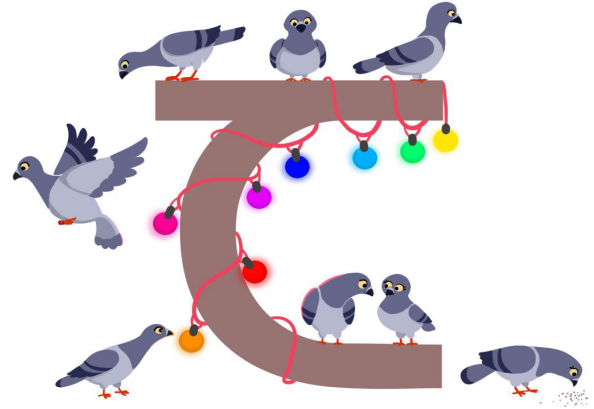
अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर ७ बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा ७ लेख्नुहोस् :

--	--	--	--	--	--	--	--

उदाहरण ८ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

		
☒	☐	☐

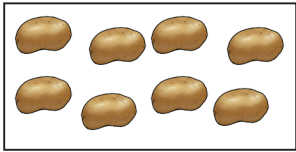

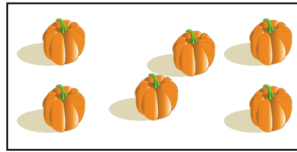
आठ

अभ्यास दायाँतिर रहेको माथिको चित्र हेर्नुहोस् र उत्तर बाकस मा लेख्नुहोस् :

१. कतिओटा परेवा छन् ? २. कतिओटा चिम छन् ?

अभ्यास ८ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

			
☐	☐	☐	☐

अभ्यास तपाईंलाई थाहा भएको आठओटा तरकारी र आठओटा फलफूलको नाम परिवारका सदस्यलाई भन्नुहोस् :

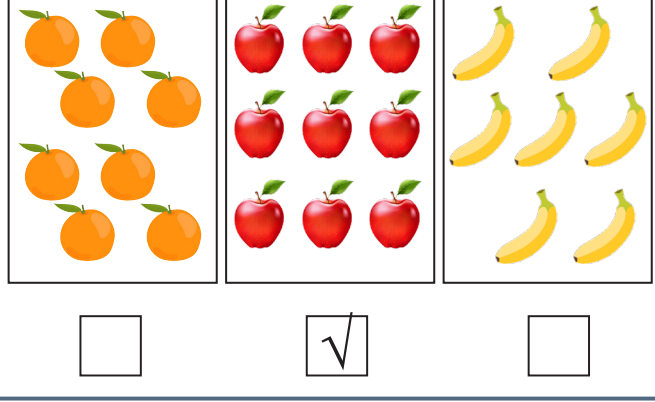
अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर ८ बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा ८ लेख्नुहोस् :

							
---	---	---	--	--	--	--	--

नौ

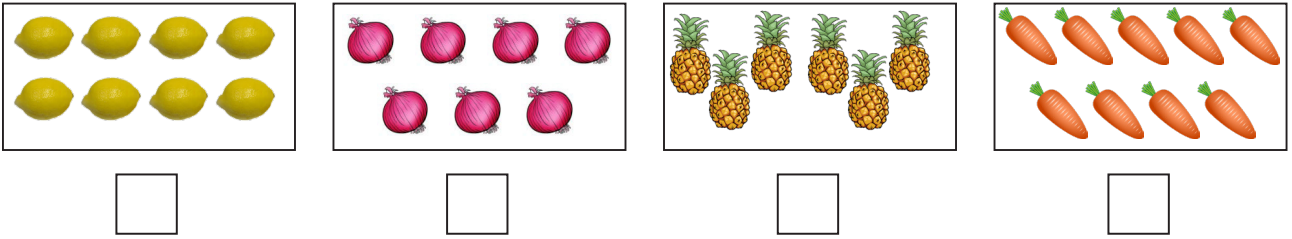
उदाहरण ९ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

अभ्यास बायाँतिर रहेको माथिको चित्र हेर्नुहोस् र उत्तर बाकस मा लेख्नुहोस् :

१. कतिओटा पुतली छन् ? २. कतिओटा भुसिलकिरा छन् ?

अभ्यास ९ जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

अभ्यास आफ्ना अभिभावकलाई बढीमा नौ पटकसम्म ताली बजाउन लगाउनुहोस् र उहाँले कति पटक ताली बजाउनुभयो तपाईंले भन्नुहोस् :

अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर ९ बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा ९ लेख्नुहोस् :

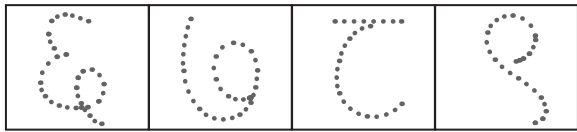
उदाहरण वस्तुका चित्र, थोप्लापत्ती र सङ्ख्याबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

The example shows four boxes of objects: motorcycles (9), airplanes (6), bicycles (7), and cars (8). These are connected to four boxes of pink dots: 9, 6, 7, and 8. The connections are: Motorcycles to 9, Airplanes to 6, Bicycles to 7, and Cars to 8.

अभ्यास वस्तुका चित्र, थोप्लापत्ती र सङ्ख्याबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

The exercise shows four boxes of objects: pencils (9), tables (6), chairs (7), and books (8). Below them are four boxes of pink dots: 9, 6, 7, and 8. The numbers 7, 6, 9, and 6 are written in ovals below the dot boxes.

अभ्यास ६ देखि ९ सम्मका सङ्ख्या ट्रेस गर्नुहोस् र पढ्नुहोस् :

छ सात आठ नौ

अभ्यास अक्षरमा दिइएका सङ्ख्यालाई सङ्ख्याङ्कमा लेख्नुहोस् :

--	--	--	--

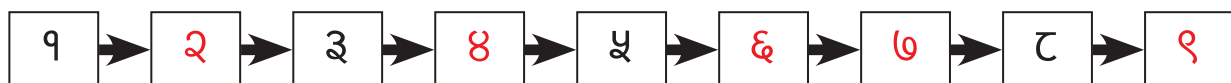
छ सात आठ नौ

उदाहरण क्रमैसँग आउने सङ्ख्याङ्क राखेर खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

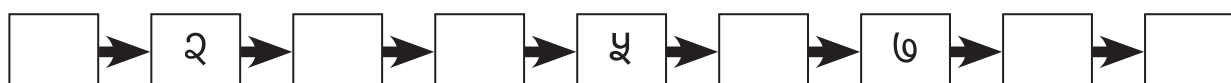
१.

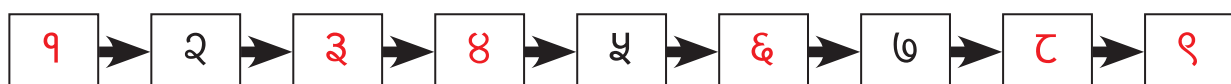
उत्तर :

२.

उत्तर :

अभ्यास क्रमैसँग आउने सङ्ख्याङ्क राखेर खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

१.

२.

अभ्यास क्रमैसँग आउने सङ्ख्याङ्क राखेर खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

१.

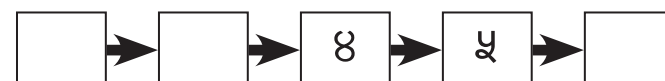
२.

३.

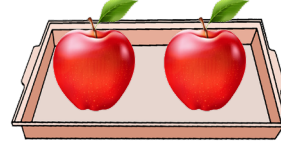
४.

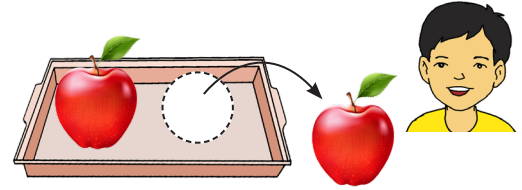
पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ ४५ सँग सम्बन्धित

अभ्यास

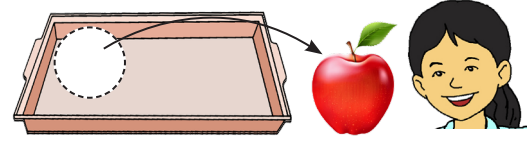
१. ट्रेमा कतिओटा स्याउहरू छन् ?

२. ट्रेमा भरका दुईओटा स्याउमध्ये पासाडले एउटा स्याउ खाएछन् । अब ट्रेमा कतिओटा स्याउ बाँकी छन् ?

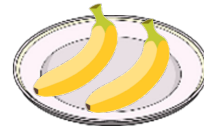

३. ट्रेमा बाँकी भरको एउटा स्याउ मुनाले खाइछन् । अब कतिओटा स्याउ बाँकी छन् ?

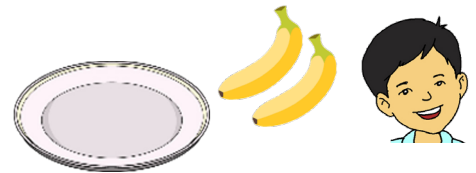

अभ्यास

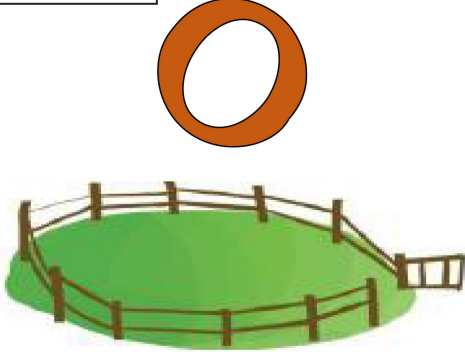
१. रिकापीमा कति कोसा केरा छन् ?

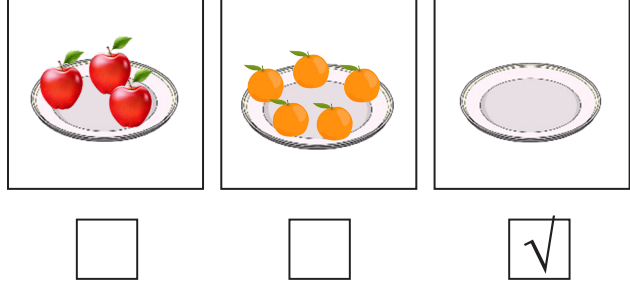
२. मोहनले रिकापीमा भरका दुईटै कोसा केरा खाएछन् । अब रिकापीमा कति कोसा केरा बाँकी छन् ?

शून्य

उदाहरण ० जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

अभ्यास

भित्र भएका गाई र बाख्रा गन्ती गरी बाकस मा लेख्नुहोस् :

१. कतिओटा गाई छन् ?

२. कतिओटा बाख्रा छन् ?

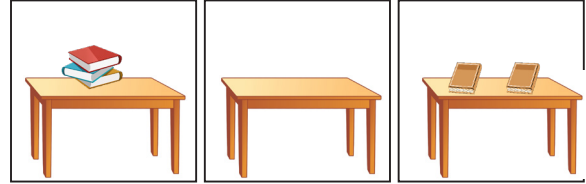
अभ्यास

० जनाउने चित्रमा ठिक (✓) चिह्न लगाउनुहोस् :

१.

२.

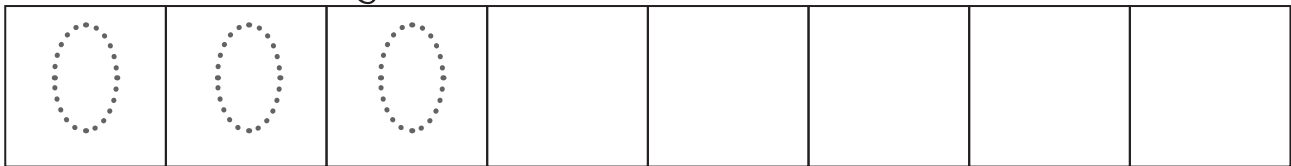

अभ्यास

तपाईंको वरपर भएका वस्तुहरू (जस्तै : बोतलमा टाँसेका कागज, विभिन्न वस्तुका प्याकेट, किताब, घडी आदि) हेरी ० पत्ता लगाउनुहोस् र अभिभावकलाई देखाउनुहोस् :

अभ्यास

सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर ० बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा ० लेख्नुहोस् :

दायाँतिर दिइएको खेल
मैदानको चित्र हेर्नुहोस् ।

त्यसपछि तल सोधिएका
प्रश्नको उत्तर दिन
वस्तुहरू गन्ती
गर्नुहोस् ।

उदाहरण

१. पोखरीमा कतिओटा माछा छन् ?

०

२. खेल मैदानमा कतिओटा साइकल छन् ?

१

अभ्यास माथिको चित्रमा भएका वस्तुहरू गन्ती गरी तलका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् :

१. खेल मैदानमा कति जना केटाकेटी छन् ?

२. रुखमा कतिओटा बाँदर छन् ?

३. खेल मैदानमा कतिओटा पोखरी छन् ?

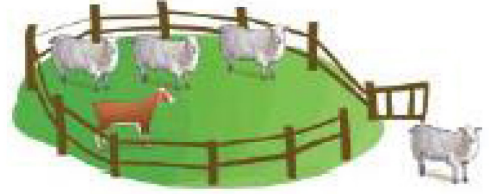
४. आकाशमा कतिओटा हवाईजहाज छन् ?

अभ्यास चित्रमा दिइएका भेडा र बाखाका सङ्ख्याका आधारमा एउटा कथा बनाउनुहोस् र तिनीहरूको सङ्ख्या गन्ती गरी बाकस मा लेख्नुहोस् ।

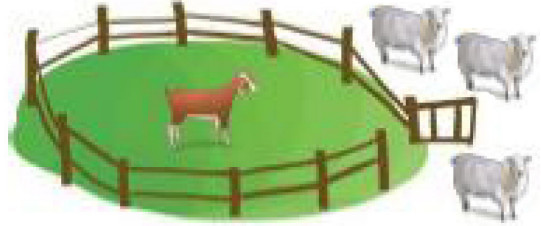
१. खोरमा सुरुमा ओटा भेडा र ओटा बाखा थिए ।

२. त्यसपछि ओटा भेडा खोरबाट बाहिर गयो र त्यस खोरमा ओटा भेडा र ओटा बाखा बाँकी भए ।

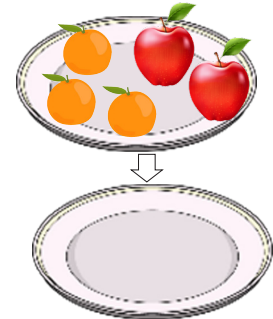
३. फेरि ओटा भेडा खोरबाट बाहिर गए र त्यस खोरमा ओटा भेडा र बाखा बाँकी भए ।

४. अन्तमा, ओटा बाखा खोरबाट बाहिर गए र त्यस खोरमा ओटा भेडा र ओटा बाखा बाँकी भए ।

अभ्यास एउटा रिकापीमा दुईओटा स्याउ र तीनओटा सुन्तला थिए भनेर सुरु गरी अन्तमा उक्त रिकापीमा ० ओटा स्याउ र ० ओटा सुन्तला बाँकी हुने गरी एउटा कथा बनाउनुहोस् । कथा अभिभावकलाई सुनाउनुहोस् ।

अभ्यास तपाईंको परिवारका सदस्यसँग कुराकानी गरी आफ्नो घरमा ० ओटा भएका वस्तुहरू पत्ता लगाउनुहोस् ।

उदाहरण वस्तुका चित्र, थोप्लापत्ती र सङ्ख्याबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

अभ्यास वस्तुका चित्र, थोप्लापत्ती र सङ्ख्याबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

अभ्यास क्रमैसँग आउने सङ्ख्याङ्क राखेर खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

१. 0 → → २ → → ४

२. → १ → → ३ →

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ ५०-५१ सँग सम्बन्धित

दश

अभ्यास बायाँतिर रहेको चित्र हेर्नुहोस् र तपाईंको उत्तर बाकस मा लेख्नुहोस् :

- कतिओटा फूल छन् ?
- कतिओटा राता किरा छन् ?

अभ्यास तपाईंको घर वरिपरि भएको एकै खालका १० ओटा वस्तुहरू सङ्कलन गर्नुहोस् । तपाईंले सङ्कलन गरेका वस्तुको नाम परिवारका सदस्यलाई भन्नुहोस् । ती वस्तु गन्ती गरेर पनि देखाउनुहोस् ।

अभ्यास तपाईंलाई थाहा भएको कुनै १० ओटा तरकारी र १० ओटा फलफूलको नाम परिवारका सदस्यलाई भन्नुहोस् ।

अभ्यास सुरुका तीनओटा बाकसमा ट्रेस गरेर १० बनाउनुहोस् र खाली बाकसहरूमा १० लेख्नुहोस् :

१०	१०	१०						
----	----	----	--	--	--	--	--	--

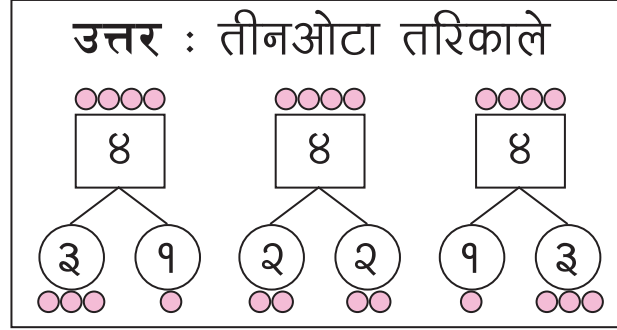
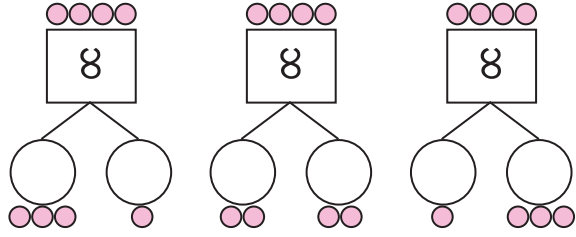
अभ्यास ० देखि १० सम्मका सङ्ख्या ट्रेस गर्नुहोस् र लेख्नुहोस् :

०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

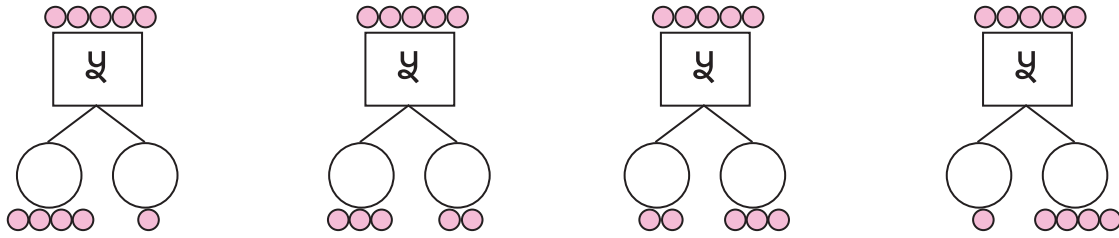
उदाहरण वस्तुका चित्र, थोप्लापत्ती र सङ्ख्याबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

अभ्यास वस्तुका चित्र, थोप्लापत्ती र सङ्ख्याबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

उदाहरण घरमा भएका चारओटा उस्तै वस्तु (जस्तै : सिसाकलम, किताब, आलु, रिकापी आदि) सङ्कलन गर्नुहोस् । कसरी र कति तरिकाले ती वस्तुलाई दुईओटा समूहमा बाँड्न सक्नुहुन्छ ? बाँड्नुहोस् र लेख्नुहोस् ।

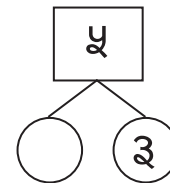
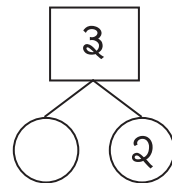
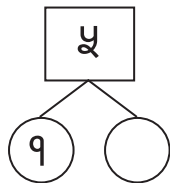
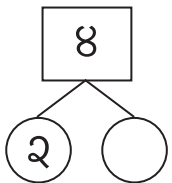
अभ्यास घरमा भएका पाँचओटा उस्तै वस्तु (जस्तै : सिसाकलम, किताब, आलु, रिकापी आदि) सङ्कलन गर्नुहोस् । कसरी र कति तरिकाले ती वस्तुलाई दुईओटा समूहमा बाँड्न सक्नुहुन्छ ? बाँड्नुहोस् र लेख्नुहोस् ।

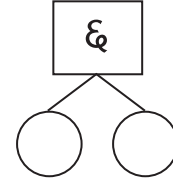
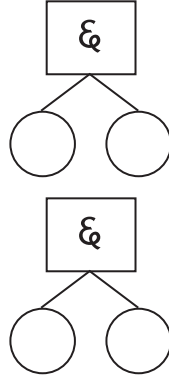
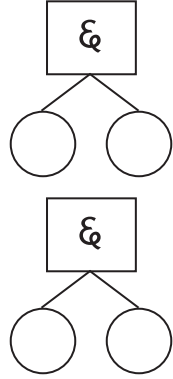
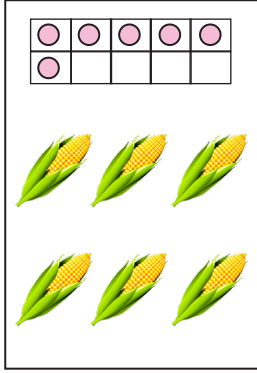
अभ्यास घरमा भएका वस्तुहरू सङ्कलन गर्नुहोस् र ती वस्तु प्रयोग गरी तलका प्रश्नका उत्तर पत्ता लगाउनुहोस् :

- कसरी र कति तरिकाले दुईओटा वस्तुलाई दुईओटा समूहमा बाँड्न सकिन्छ ?
- कसरी र कति तरिकाले तीनओटा वस्तुलाई दुईओटा समूहमा बाँड्न सकिन्छ ?

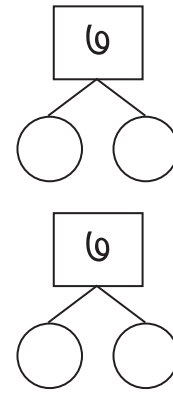
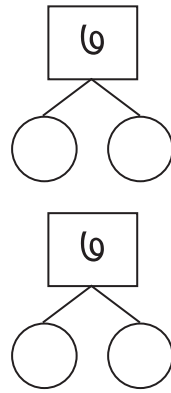
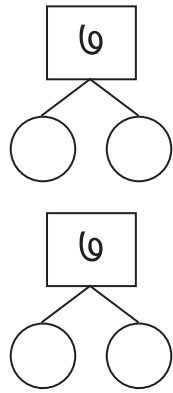
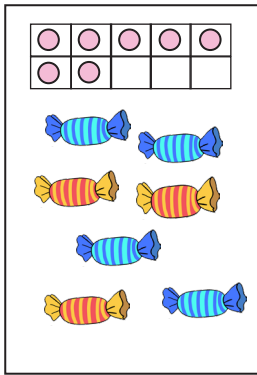
अभ्यास खाली वृत्तमा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

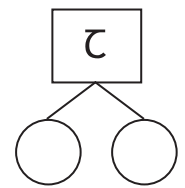
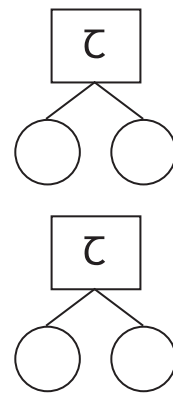
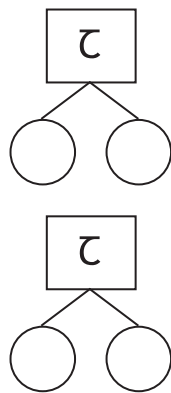
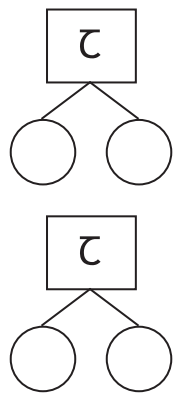
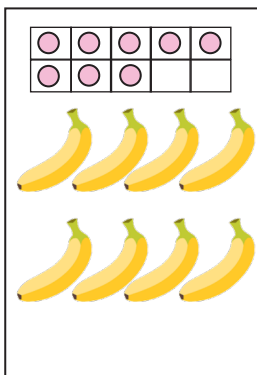
अभ्यास मिलाउँदा ६ हुने जोडा सङ्ख्या खाली वृत्तरूमा भर्नुहोस् :

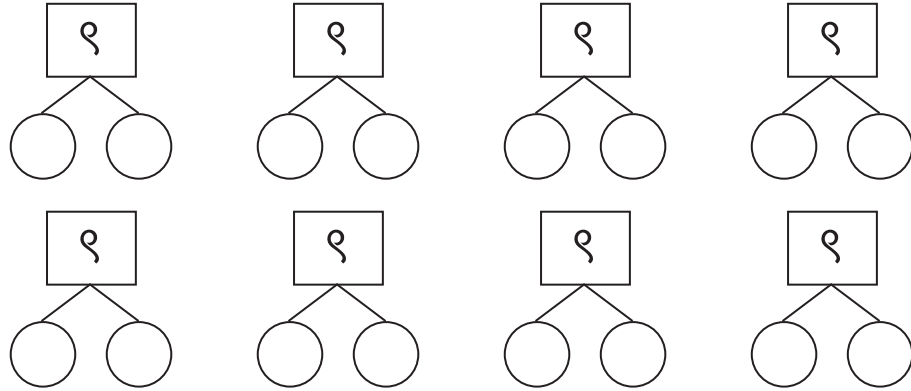
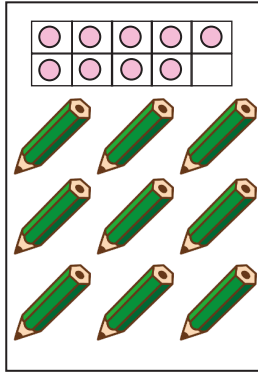
अभ्यास मिलाउँदा ७ हुने जोडा सङ्ख्या खाली वृत्तरूमा भर्नुहोस् :

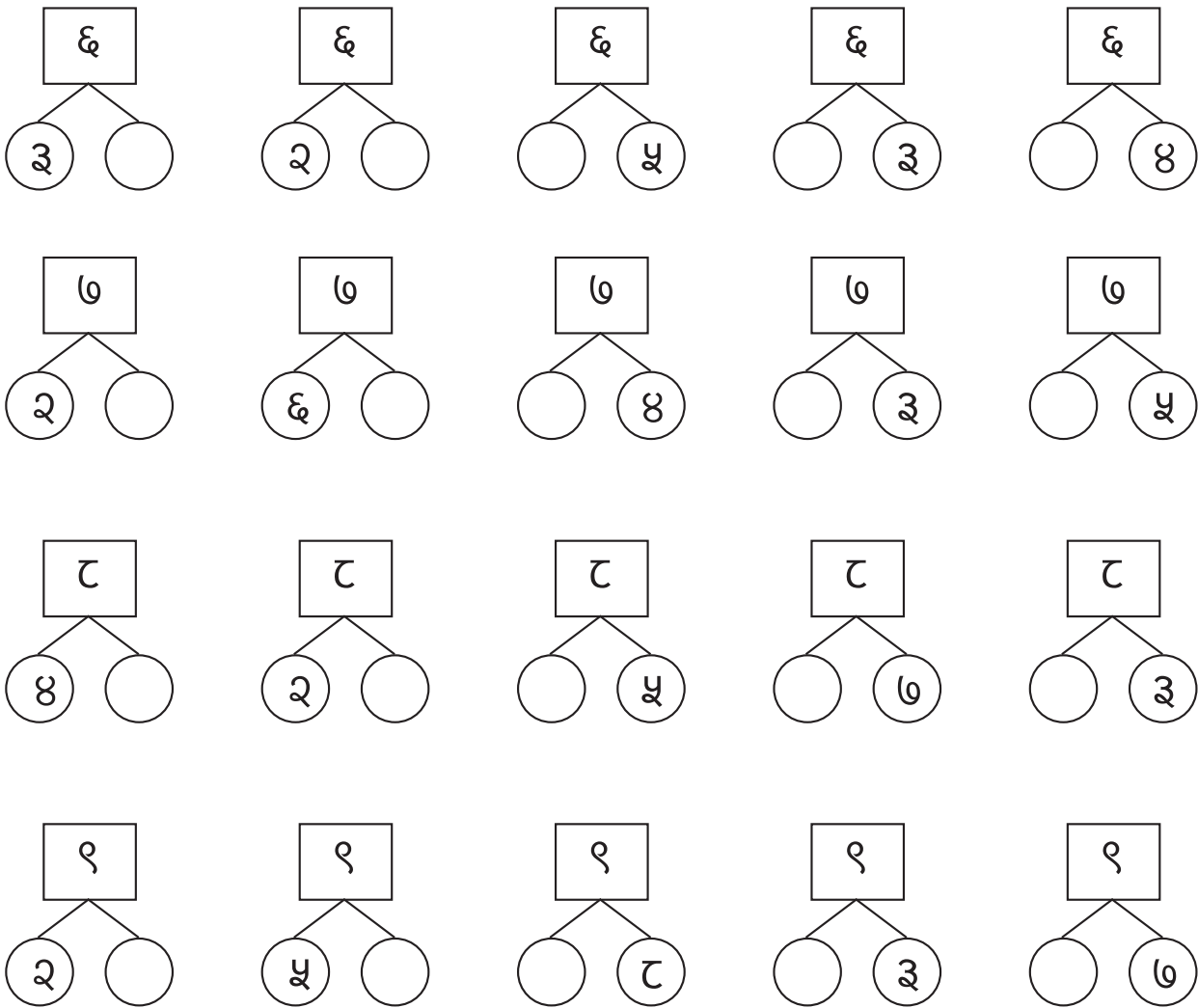
अभ्यास मिलाउँदा ८ हुने जोडा सङ्ख्या खाली वृत्तरूमा भर्नुहोस् :

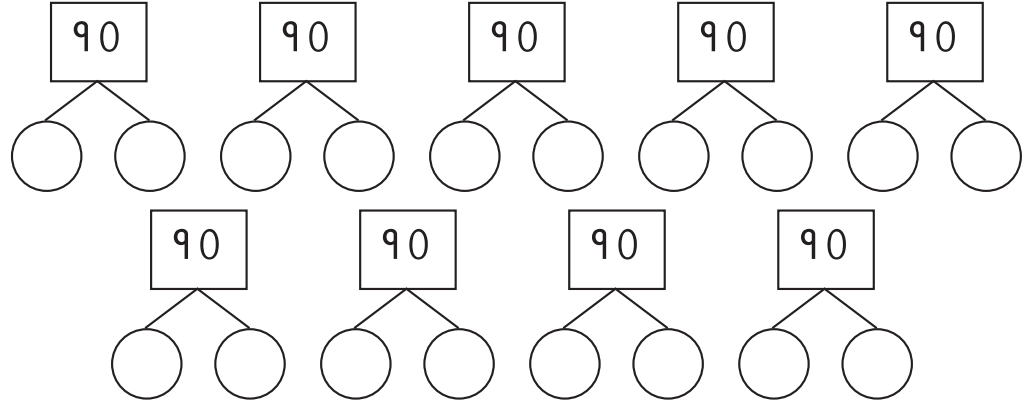
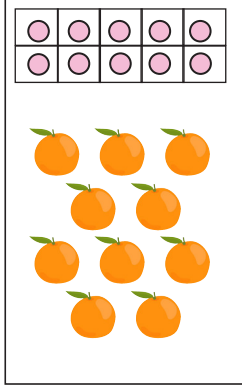
अभ्यास मिलाउँदा ९ हुने जोडा सङ्ख्या खाली वृत्तरूमा भर्नुहोस् :

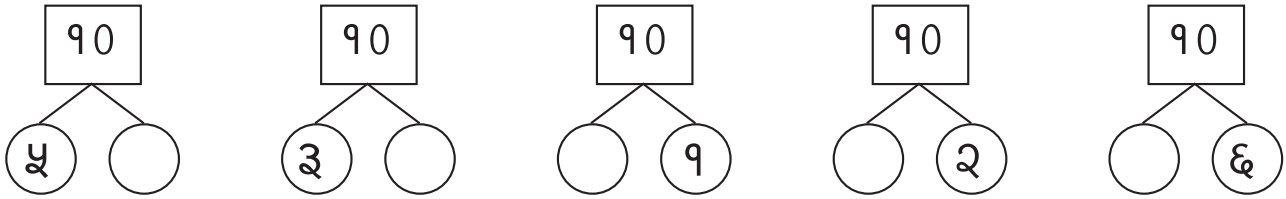
अभ्यास खाली वृत्तमा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

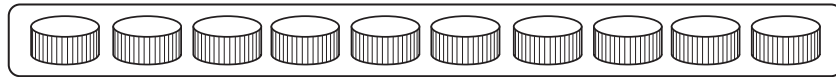
अभ्यास मिलाउँदा १० हुने खाली वृत्तरूमा जोडा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

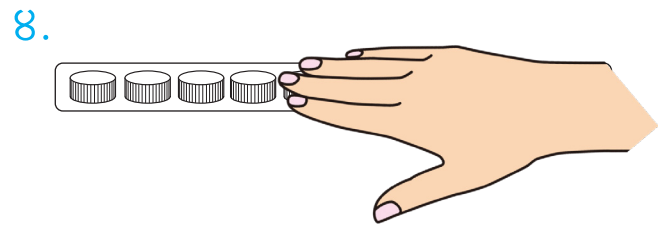
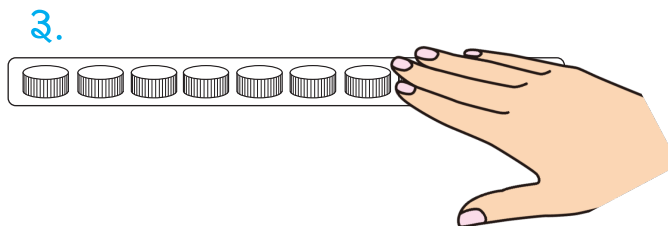
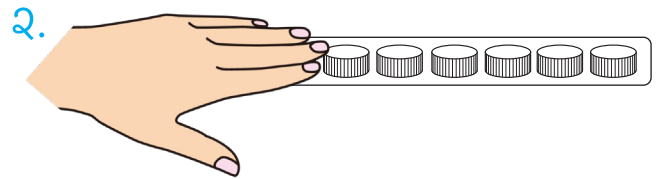
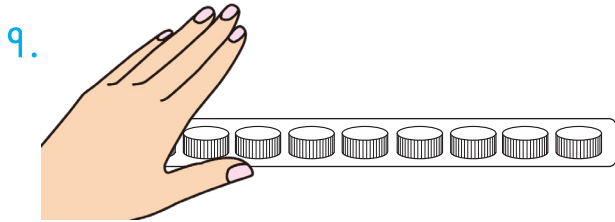
अभ्यास खाली वृत्तमा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

अभ्यास बोटलका १० ओटा बिका बिर्का सङ्कलन गर्नुहोस् ।

तपाईंको अभिभावकलाई केही बिका हातले छोप्न लगाउनुहोस् । कतिओटा बिको छोपिएको छ, भन्नुहोस् :

सँगसँगै खेलौं !

१० टुक्र्याउने खेल

सामग्री : बोतलका २० ओटा बिका

खेलाडी सङ्ख्या : २ (खेलाडी क र ख)

खेलने विधि :

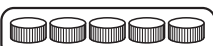
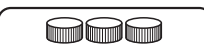

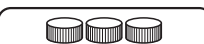

१. प्रत्येक खेलाडीले बोतलका १० ओटा बिका लिन ।
२. प्रत्येक खेलाडीले अर्को खेलाडीलाई नदेखाइकन सबै बिकालाई तीनओटा भागमा विभाजन गर्ने (जस्तै : ५, २, ३ र ३, ३, ४ आदि)
३. प्रत्येक खेलाडीले एउटा एउटा भागका बिको छान्ने र देखाउने (जस्तै : खेलाडी क ले पाँचओटा र खेलाडी ख ले तीनओटा बिकोको भाग देखाउँदा) । यसरी देखाउँदा जुन खेलाडीको भागमा धेरै बिको वा ठुलो सङ्ख्या हुन्छ, उसले अड्क पाउँछ वा जित्छ ।
४. यसरी तीनओटा भागका बिका देखाउँदा जसले दुई पटक अड्क पाउँछ वा जित्छ, उसले यो खेल जित्छ ।

उदाहरण १

खेलाडी क		खेलाडी ख
 ५	३	
 २	३	
 ३	४	

खेलाडी ख ले दुई पटक जितेकाले खेलाडी ख विजयी हुन्छ ।

उदाहरण २

खेलाडी क		खेलाडी ख
 ५	३	
 ३	३	
 २	४	

यो खेलमा दुवै खेलाडीले एक एक पटक मात्र जितेको ले बराबर भयो ।

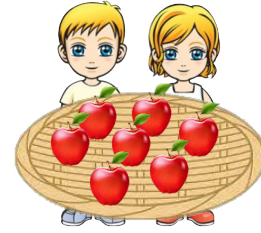
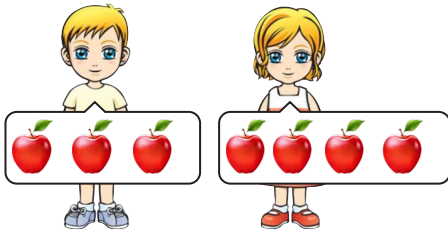
योगफल १० सम्म आउने जोड

७

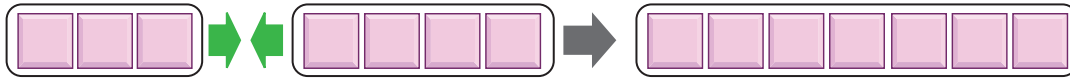
पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ ५७ सँग सम्बन्धित

उदाहरण

ग्याल्बोसँग तीनओटा स्याउ छन् र उनको दिदीसँग चारओटा स्याउ छन् । दुवै जनाको जम्मा गर्दा कतिओटा स्याउ भए ?

ब्लकहरू प्रयोग गर्दा,

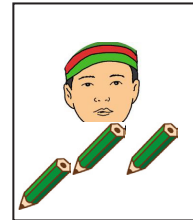
गणितीय वाक्यमा,

$$\dots ३ \dots + \dots ४ \dots = \dots ७ \dots$$

उत्तर : ७ ओटा स्याउ

अभ्यास

निमासँग तीनओटा सिसाकलम छन् र उमेशसँग दुईओटा सिसाकलम छन् । दुवै जनाको जम्मा गर्दा कतिओटा सिसाकलम भए ?

तलका ब्लकहरूमा रङ भर्नुहोस् :

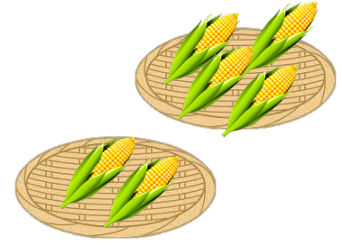

गणितीय वाक्यमा लेख्नुहोस् :

$$\dots + \dots = \dots$$

उत्तर : ओटा सिसाकलम

अभ्यास गणेशको घरमा दुईओटा मकैको घोगा छन् र दिनेशको घरमा चारओटा मकैका घोगा छन् । तिनीहरू दुवैको घरमा गरी जम्मा कतिओटा मकैको घोगा रहेछन् ?

● यो जोड क्रियालाई ब्लकहरू बनाएर देखाउनुहोस् :

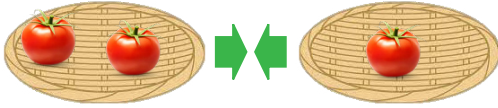
.....

गणितीय वाक्यमा लेख्नुहोस् :

..... + =

उत्तर : ओटा मकैका घोगा

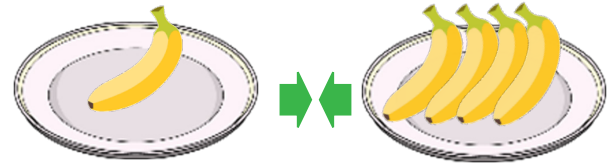
अभ्यास तलका चित्रहरू हेर्नुहोस् । यदि ती वस्तुहरूलाई एकै ठाउँमा राखियो भने जम्मा कति हुन्छ ?

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

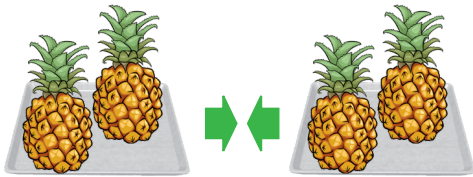
उत्तर : ओटा गोलभेंडा

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

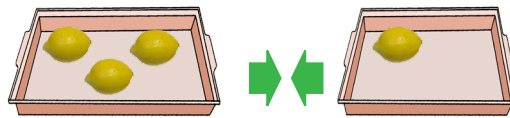
उत्तर : कोसा केरा

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा भुइँकटहर

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा कागती

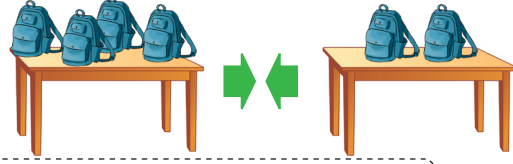
अभ्यास तलका चित्रहरू हेर्नुहोस् । यदि ती वस्तुलाई एकै ठाउँमा राखियो भने जम्मा कति हुन्छ ?

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

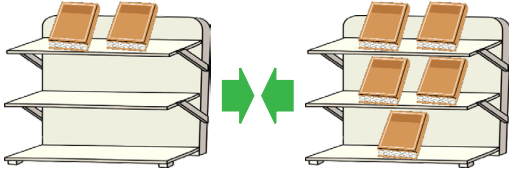
उत्तर : ओटा बस

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

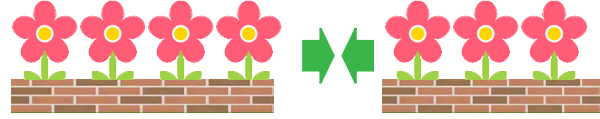
उत्तर : ओटा भोला

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा किताब

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा फूल

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

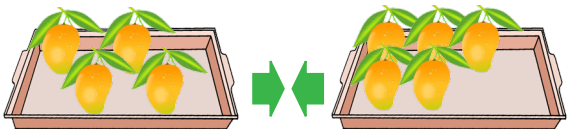
उत्तर : ओटा अण्डा

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा आलु

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा आँप

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा चकलेट

अभ्यास यदि ब्लकहरूलाई एकै ठाउँमा राखियो भने जम्मा कति हुन्छ ? जम्मा ब्लकलाई गनेर मन पर्ने रङ भर्नुहोस् र गणितीय वाक्य लेख्नुहास् :

उदाहरण

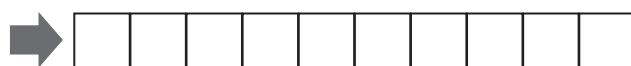
गणितीय वाक्यमा,

.....३..... +५..... =८.....

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

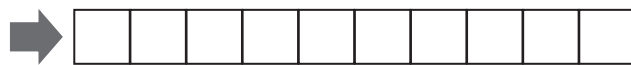
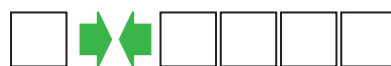
गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

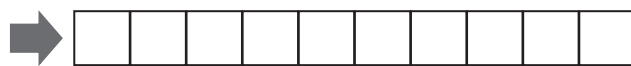
गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

अभ्यास यदि ब्लकहरूलाई एकै ठाउँमा राखियो भने जम्मा कति हुन्छ ?
जम्मा ब्लक गनेर मन पर्ने रङ भर्नुहोस् र गणितीय वाक्यमा लेख्नुहास् :

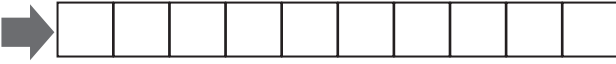
गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

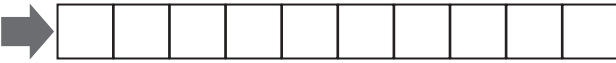
गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

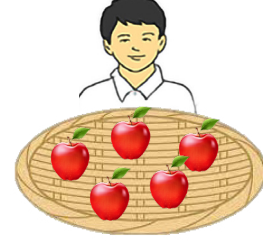
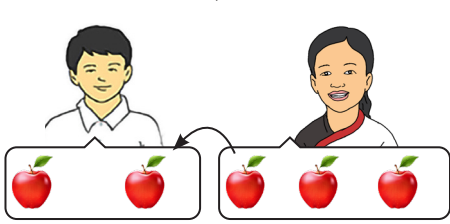
..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उदाहरण भाइराजासँग दुईओटा स्याउ थियो । उनकी दिदीले तीनओटा स्याउ दिइन् । अब भाइराजासँग जम्मा कतिओटा स्याउ भए ?

ब्लकहरू प्रयोग गर्दा,

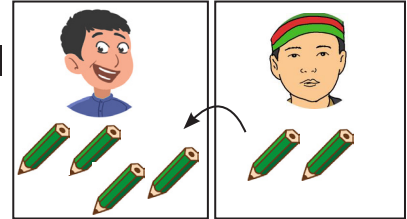

गणितीय वाक्यमा,

.....२..... +३..... =५.....

उत्तर : ५ ओटा स्याउ

अभ्यास रामरतनसँग चारओटा सिसाकलम थिए । निमाले दुईओटा सिसाकलम दिए । अब रामरतनसँग जम्मा कतिओटा सिसाकलम भए ?

तलका ब्लकहरूमा रङ भर्नुहोस् :

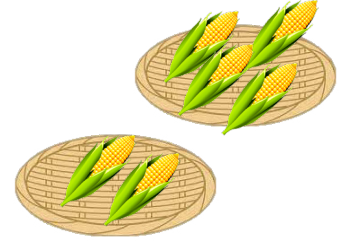
गणितीय वाक्यमा लेख्नुहोस् :

..... + =

उत्तर : ओटा सिसाकलम

अभ्यास रतियासँग चारओटा मकैको घोगा छन् ।

उनको छिमेकीले उनलाई दुईओटा मकैका घोगा दिए । अब रतियासँग कतिओटा मकैको घोगा भए ?

● यो जोड क्रियालाई ब्लकहरू बनाएर देखाउनुहोस् :

.....

गणितीय वाक्यमा लेख्नुहोस् :

..... + =

उत्तर : ओटा मकैका घोगा

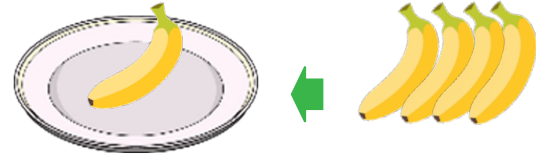
अभ्यास तलका चित्रहरू हेर्नुहोस् । जम्मा कति हुन्छ, पत्ता लगाउनुहोस् ।

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

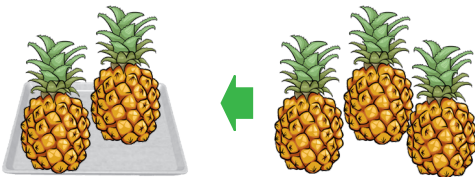
उत्तर : ओटा गोलभेंडा

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

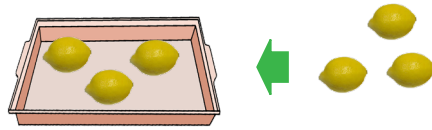
उत्तर : कोसा केरा

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा भुइँकटहर

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा कागती

अभ्यास तलका चित्रहरू हेर्नुहोस् । जम्मा कति हुन्छ, पत्ता लगाउनुहोस् ।

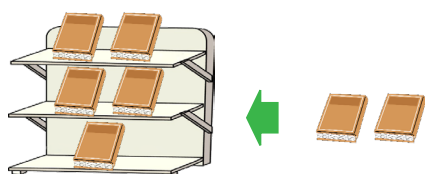
गणितीय वाक्यमा,
..... + =

उत्तर : ओटा बस

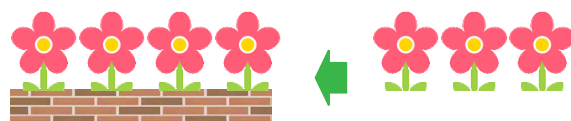
गणितीय वाक्यमा,
..... + =

उत्तर : ओटा भोला

गणितीय वाक्यमा,
..... + =

उत्तर : ओटा किताब

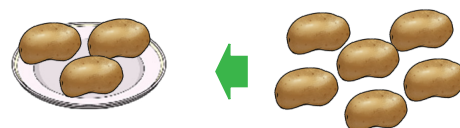
गणितीय वाक्यमा,
..... + =

उत्तर : ओटा फूल

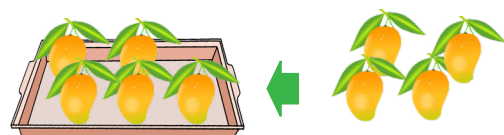
गणितीय वाक्यमा,
..... + =

उत्तर : ओटा अण्डा

गणितीय वाक्यमा,
..... + =

उत्तर : ओटा आलु

गणितीय वाक्यमा,
..... + =

उत्तर : ओटा आँप

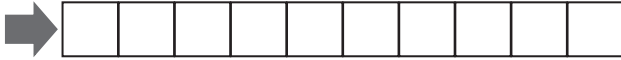

गणितीय वाक्यमा,
..... + =

उत्तर : ओटा चकलेट

अभ्यास

चित्रमा दिइए जस्तै पहिले भएका ब्लकहरूमा केही ब्लक थपियो भने जम्मा कति हुन्छ ? जम्मा ब्लक गनेर मन पर्ने रङ भर्नुहोस् र गणितीय वाक्य लेख्नुहोस् :

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

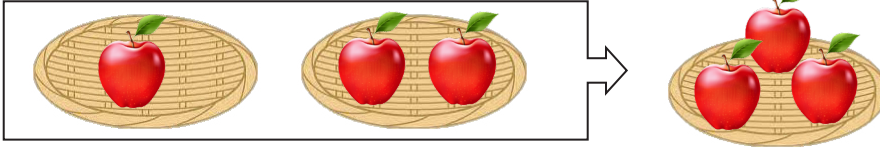

गणितीय वाक्यमा,

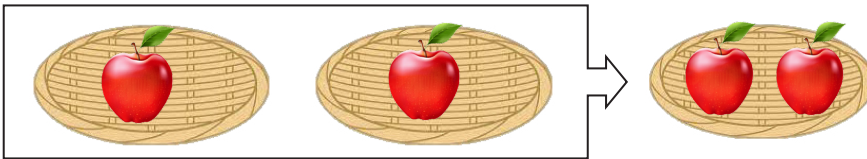
..... + =

अभ्यास चित्रमा दिइएका स्याउलाई एकै ठाउँमा राखियो भने जम्मा स्याउ कति हुन्छ ? गणितीय वाक्यमा लेख्नुहोस् :

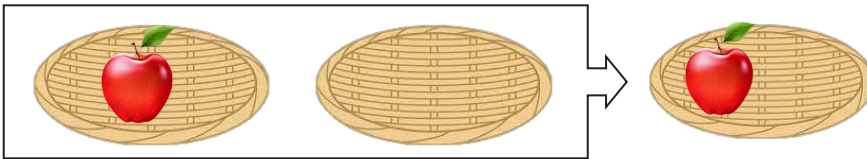
उदाहरण

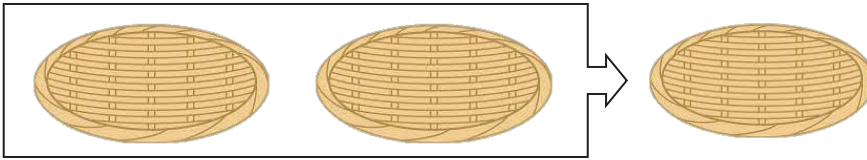
गणितीय वाक्यमा,१..... +२..... =३..... उत्तर : ३ ओटा स्याउ

गणितीय वाक्यमा, + = उत्तर : ओटा स्याउ

गणितीय वाक्यमा, + = उत्तर : ओटा स्याउ

गणितीय वाक्यमा, + = उत्तर : ओटा स्याउ

अभ्यास जोड गर्नुहोस् :

$३ + ० = \square$

$० + २ = \square$

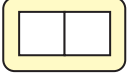

$२ + ० = \square$

$० + ४ = \square$

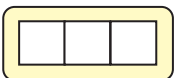
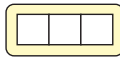

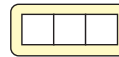
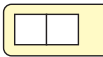

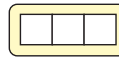
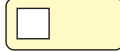
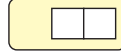
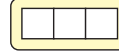

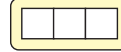
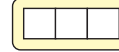
$५ + ० = \square$

$० + ० = \square$

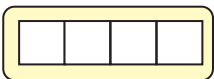
अभ्यास योगफल २ आउने गरी खाली बाकसमा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

	$2 + \square = 2$	$1 + \square = 2$	$0 + \square = 2$
	  	 	

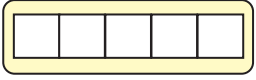
अभ्यास योगफल ३ आउने गरी खाली बाकसमा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

	$3 + \square = 3$	$2 + \square = 3$
	  	
	$1 + \square = 3$	$0 + \square = 3$
	  	

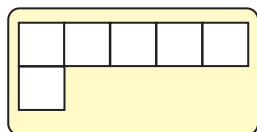
अभ्यास योगफल ४ आउने गरी खाली बाकसमा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

	$4 + \square = 4$	$3 + \square = 4$	$2 + \square = 4$
	$1 + \square = 4$	$0 + \square = 4$	$\square + 0 = 4$
	$\square + 1 = 4$	$\square + 2 = 4$	$\square + 3 = 4$

अभ्यास योगफल ५ आउने गरी खाली बाकसमा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

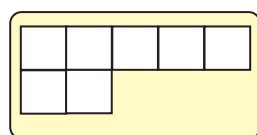
	$5 + \square = 5$	$4 + \square = 5$	$3 + \square = 5$
	$2 + \square = 5$	$1 + \square = 5$	$0 + \square = 5$
	$\square + 0 = 5$	$\square + 2 = 5$	$\square + 4 = 5$

अभ्यास योगफल ६ आउने गरी खाली बाकसमा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

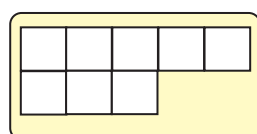
$6 + \square = 6$	$5 + \square = 6$	$8 + \square = 6$
$3 + \square = 6$	$2 + \square = 6$	$9 + \square = 6$
$0 + \square = 6$	$\square + 6 = 6$	$\square + 8 = 6$
$\square + 3 = 6$	$\square + 9 = 6$	$\square + 0 = 6$

अभ्यास योगफल ७ आउने गरी खाली बाकसमा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

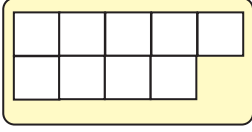
$7 + \square = 7$	$6 + \square = 7$	$5 + \square = 7$
$8 + \square = 7$	$3 + \square = 7$	$2 + \square = 7$
$9 + \square = 7$	$0 + \square = 7$	$\square + 5 = 7$
$\square + 3 = 7$	$\square + 9 = 7$	$\square + 0 = 7$

अभ्यास योगफल ८ आउने गरी खाली बाकसमा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

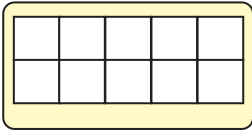
$8 + \square = 8$	$7 + \square = 8$	$6 + \square = 8$
$5 + \square = 8$	$8 + \square = 8$	$3 + \square = 8$
$2 + \square = 8$	$9 + \square = 8$	$0 + \square = 8$
$\square + 3 = 8$	$\square + 5 = 8$	$\square + 8 = 8$

अभ्यास योगफल ९ आउने गरी खाली बाकसमा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

$९ + \square = ९$	$८ + \square = ९$	$७ + \square = ९$
$६ + \square = ९$	$५ + \square = ९$	$४ + \square = ९$
$३ + \square = ९$	$२ + \square = ९$	$१ + \square = ९$
$० + \square = ९$	$\square + २ = ९$	$\square + ४ = ९$
$\square + ० = ९$	$\square + ६ = ९$	$\square + ९ = ९$

अभ्यास योगफल १० आउने गरी खाली बाकसमा सङ्ख्या भर्नुहोस् :

$१० + \square = १०$	$९ + \square = १०$	$८ + \square = १०$
$७ + \square = १०$	$६ + \square = १०$	$५ + \square = १०$
$४ + \square = १०$	$३ + \square = १०$	$२ + \square = १०$
$१ + \square = १०$	$० + \square = १०$	$\square + ० = १०$
$\square + २ = १०$	$\square + ३ = १०$	$\square + ५ = १०$
$\square + ६ = १०$	$\square + ९ = १०$	$\square + १० = १०$

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ ६६-६७ सँग सम्बन्धित

अभ्यास ठाडो रूपमा जोड गर्नुहोस् :

उदाहरण

$३ + ४ = ७$ \rightarrow

३	
+ ४	
७	

$\begin{array}{r} २ \\ + १ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} १ \\ + १ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} २ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ३ \\ + १ \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} ४ \\ + १ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} २ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ३ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ४ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} १ \\ + ५ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ५ \\ + २ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} २ \\ + ६ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ४ \\ + ५ \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} १ \\ + ७ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ६ \\ + ३ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} २ \\ + ७ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ४ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$

अभ्यास ठाडो रूपमा जोड गर्नुहोस् :

$\begin{array}{r} ३ \\ + ७ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} २ \\ + ० \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ६ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ५ \\ + ४ \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} ० \\ + ८ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ८ \\ + २ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ५ \\ + ० \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ४ \\ + ६ \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} ५ \\ + ५ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} १ \\ + ९ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ९ \\ + ० \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ० \\ + ० \\ \hline \end{array}$

अभ्यास जोड गर्नुहोस् :

$४ + २ =$	$३ + ५ =$	$१ + २ =$	$६ + ० =$
$३ + ७ =$	$४ + ५ =$	$५ + २ =$	$१ + ९ =$
$० + ९ =$	$१ + ७ =$	$३ + ० =$	$७ + ३ =$
$१ + १ =$	$२ + ८ =$	$४ + ४ =$	$० + ० =$
$३ + ६ =$	$८ + १ =$	$३ + १ =$	$६ + २ =$
$२ + ५ =$	$५ + ५ =$	$६ + १ =$	$२ + ७ =$

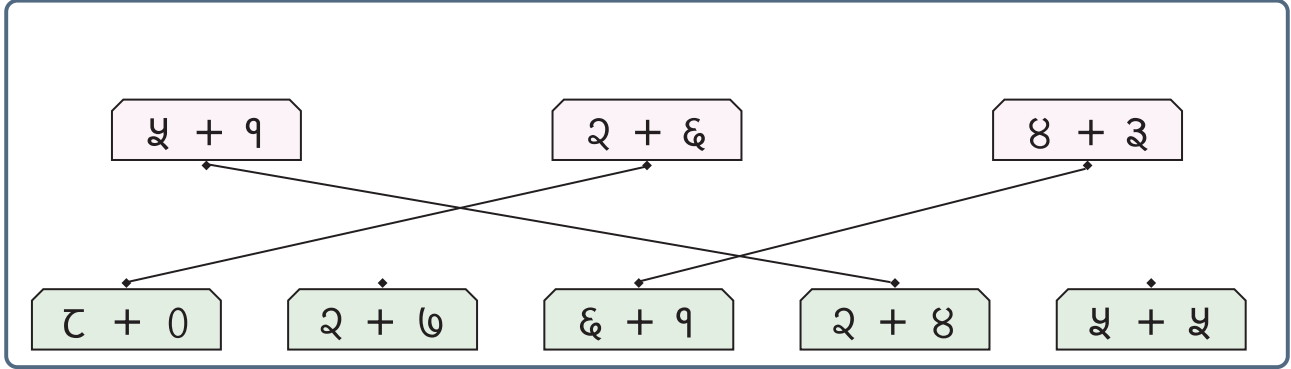
अभ्यास खाली बाकसमा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

उदाहरण $\begin{array}{r} 9 \\ + 2 \\ \hline 8 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + 2 \\ \hline 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} 2 \\ + \square \\ \hline 7 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + 5 \\ \hline 6 \end{array}$
$\begin{array}{r} 8 \\ + \square \\ \hline 10 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + 5 \\ \hline 9 \end{array}$	$\begin{array}{r} 2 \\ + \square \\ \hline 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + 8 \\ \hline 5 \end{array}$
$\begin{array}{r} 6 \\ + \square \\ \hline 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + 2 \\ \hline 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9 \\ + \square \\ \hline 10 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ + 0 \\ \hline 0 \end{array}$

अभ्यास योगफल धेरै आउने जोडलाई घेरा लगाउनुहोस् :

उदाहरण $8 + 2$ $2 + 5$ $6 + 0$ $2 + 8$
$2 + 5$ $6 + 2$ $8 + 9$ $2 + 2$
$7 + 9$ $2 + 5$ $6 + 2$ $8 + 5$
$2 + 9$ $2 + 2$ $0 + 9$ $6 + 2$

उदाहरण बराबर योगफल आउनेलाई जोडा मिलाउनुहोस् ।

अभ्यास बराबर योगफल आउनेलाई जोडा मिलाउनुहोस् ।

$$\begin{array}{c} ३ + ७ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} १ + २ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ३ + ३ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ५ + १ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ३ + ६ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ९ + १ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} २ + ० \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ० + ३ \\ \cdot \end{array}$$

अभ्यास बराबर योगफल आउनेलाई जोडा मिलाउनुहोस् ।

$$\begin{array}{c} ३ + १ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} १ + ८ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ५ + २ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ३ + ३ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ५ + ३ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ० + ४ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} २ + ३ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} १ + ५ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} ७ + २ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} १ + ६ \\ \cdot \end{array}$$

$$\begin{array}{c} १ + २ \\ \cdot \end{array}$$

अभ्यास हिसाब गर्नुहोस् :

उदाहरण

निमासँग दुईओटा किताब छन् र उनकी बहिनीसँग पाँचओटा किताब छन् । दुवै जनासँग गरी जम्मा कतिओटा किताब रहेछन् ?

२	+	५	=	७
---	---	---	---	---

उत्तर : ७ ओटा किताब

१. रामकलीसँग पाँचओटा रङ्गीन कागज थियो । उनको बुबाले उनलाई तीनओटा रङ्गीन कागज दिनुभयो । अब उनीसँग जम्मा कतिओटा रङ्गीन कागज भए ?

	+		=	
--	---	--	---	--

उत्तर :

२. एउटा विद्यालयको खेल मैदानमा तीन जना केटा र चार जना केटी सँगै खेलिरहेका छन् । उक्त खेल मैदानमा कति जना केटाकेटीहरू खेलिरहेका रहेछन् ?

--	--	--	--	--

उत्तर :

३. एउटा पार्कमा छओटा परेवा थिए । पछि दुईओटा परेवा थपिए । जम्मा कतिओटा परेवा भए ?

--	--	--	--	--

उत्तर :

४. नुमाले चारओटा चकलेट खाए । उनका भाइ कर्माले दुईओटा चकलेट खाए । ती दुवैजनाले गरी जम्मा कतिओटा चकलेट खाए ।

--	--	--	--	--

उत्तर :

५. मिलनले हिजो चारओटा आँप खाए र आज तीनओटा आँप खाए । उनले दुई दिनमा जम्मा कतिओटा आँप खाए ?

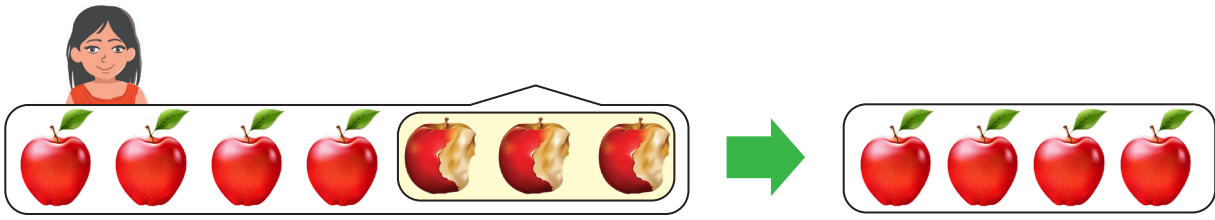
--	--	--	--	--

उत्तर :

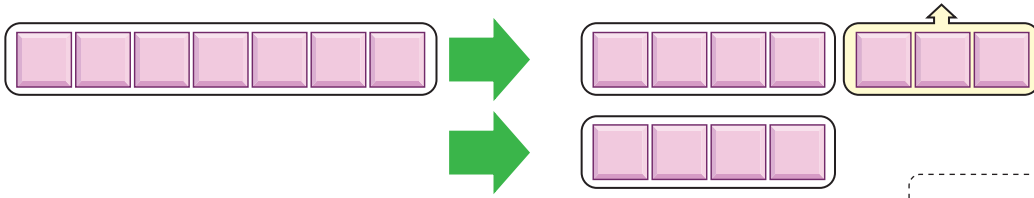
१० सम्मका सङ्ख्याको घटाउ ट

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ ७५ सँग सम्बन्धित

उदाहरण दियासँग ७ ओटा स्याउ थिय । उनले ३ ओटा खाइन् । अब दियासँग कतिओटा स्याउ बाँकी रहन्छन् ?

ब्लकहरू प्रयोग गर्दा,

प्रश्नअनुसार,

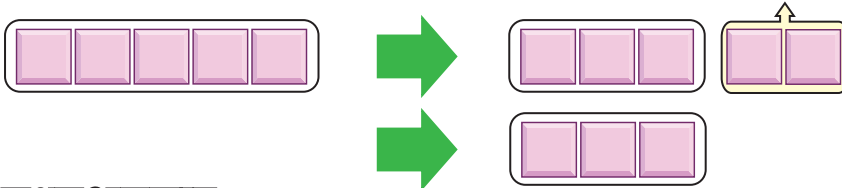
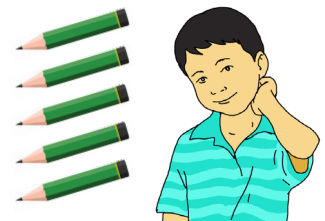
बाट घटाउँदा बाँकी

गणितीय वाक्यमा,

$$७ - ३ = ४$$

उत्तर : ४ ओटा स्याउ

अभ्यास सोनामसँग ५ ओटा सिसाकलम थिय । उनले २ ओटा सिसाकलम भाइलाई दिर । अब सोनामसँग कतिओटा सिसाकलम बाँकी रहन्छन् ?

प्रश्नअनुसार,

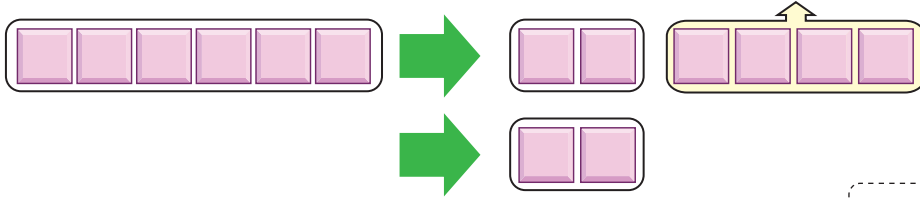
बाट घटाउँदा बाँकी

गणितीय वाक्यमा,

$$\dots - \dots = \dots$$

उत्तर : ओटा सिसाकलम

अभ्यास धनियाँसँग ६ ओटा मकैका घोगा थिए ।
उनले ४ ओटा मकैका घोगा खाइन् । अब धनियाँसँग
कतिओटा मकैका घोगा बाँकी रहन्छन् ?

प्रश्नअनुसार,

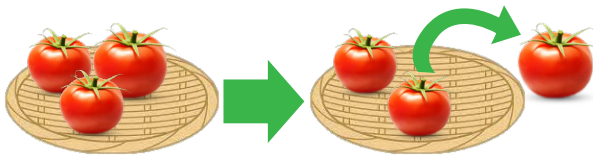
बाट घटाउँदा बाँकी

गणितीय वाक्यमा,

..... - =

उत्तर : ओटा मकैका घोगा

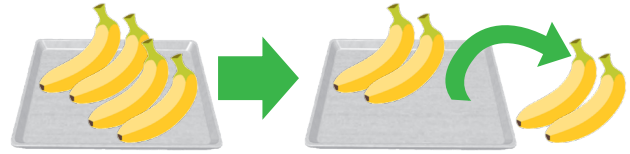
अभ्यास दिइएका चित्र अवलोकन गर्नुहोस् । कतिओटा बाँकी रहन्छ ?

बाट घटाउँदा बाँकी

..... - =

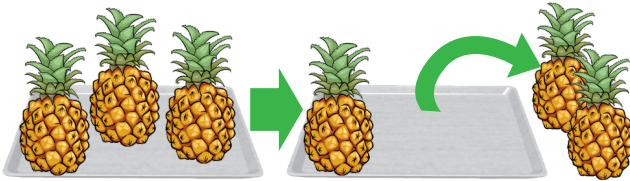
उत्तर : ओटा गोलभेंडा

बाट घटाउँदा बाँकी

..... - =

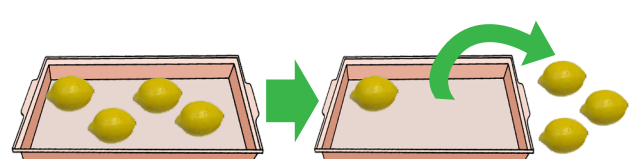
उत्तर : कोसा केरा

बाट घटाउँदा बाँकी

..... - =

उत्तर : ओटा भुइँकटहर

बाट घटाउँदा बाँकी

..... - =

उत्तर : ओटा कागती

अभ्यास दिइएका चित्र अवलोकन गर्नुहोस् । कतिओटा बाँकी रहन्छ ?

गणितीय वाक्यमा,

$$\dots - \dots = \dots$$

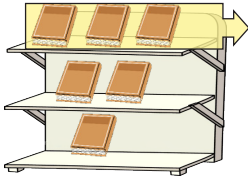
उत्तर : ओटा बस

गणितीय वाक्यमा,

$$\dots - \dots = \dots$$

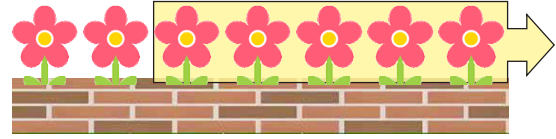
उत्तर : ओटा भोला

गणितीय वाक्यमा,

$$\dots - \dots = \dots$$

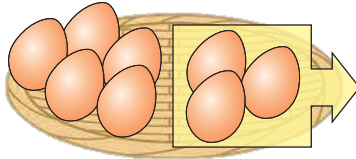
उत्तर : ओटा किताब

गणितीय वाक्यमा,

$$\dots - \dots = \dots$$

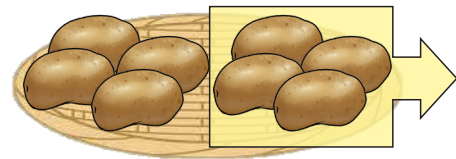
उत्तर : ओटा फूल

गणितीय वाक्यमा,

$$\dots - \dots = \dots$$

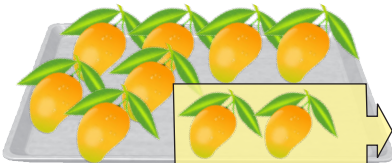
उत्तर : ओटा अण्डा

गणितीय वाक्यमा,

$$\dots - \dots = \dots$$

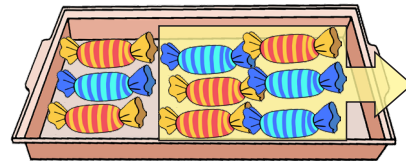
उत्तर : ओटा आलु

गणितीय वाक्यमा,

$$\dots - \dots = \dots$$

उत्तर : ओटा आँप

गणितीय वाक्यमा,

$$\dots - \dots = \dots$$

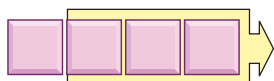
उत्तर : ओटा चकलेट

अभ्यास केही ब्लक भिकियो भने कतिओटा ब्लक बाँकी रहन्छ ?
गणितीय वाक्यमा लेख्नुहोस् :

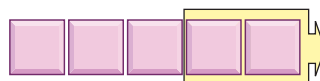
उदाहरण

गणितीय वाक्यमा,
 $6 - 3 = 3$

गणितीय वाक्यमा,
..... - =

गणितीय वाक्यमा,
..... - =

गणितीय वाक्यमा,
..... - =

गणितीय वाक्यमा,
..... - =

गणितीय वाक्यमा,
..... - =

गणितीय वाक्यमा,
..... - =

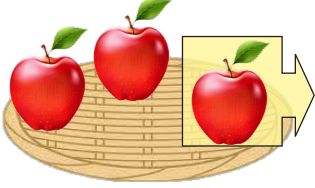
गणितीय वाक्यमा,
..... - =

गणितीय वाक्यमा,
..... - =

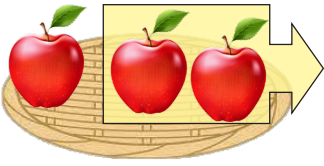
अभ्यास ट्रेमा कतिओटा स्याउ बाँकी रहन्छ ? गणितीय वाक्यमा लेख्नुहोस् :

उदाहरण

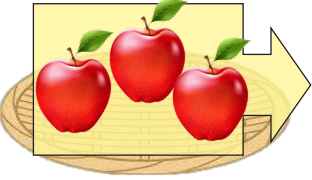
गणितीय वाक्यमा,
 $३ - १ = २$

उत्तर : २ ओटा स्याउ

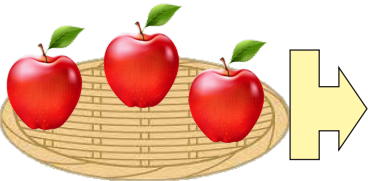
गणितीय वाक्यमा,
..... - =

उत्तर : ओटा स्याउ

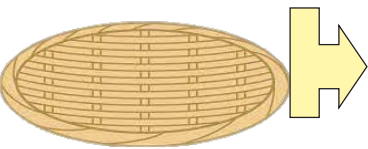
गणितीय वाक्यमा,
..... - =

उत्तर : ओटा स्याउ

गणितीय वाक्यमा,
..... - =

उत्तर : ओटा स्याउ

गणितीय वाक्यमा,
 $० - \dots = \dots$

उत्तर : ओटा स्याउ

अभ्यास घटाउनुहोस् :

$२ - ० = \square$

$५ - ० = \square$

$४ - ४ = \square$

$१ - १ = \square$

$८ - ८ = \square$

$० - ० = \square$

अभ्यास घटाउनुहोस् :

उदाहरण

$७ - ३ = ४$

७	
- ३	□□□□
४	□□□□

<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- १</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□	२	- १		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">३</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- २</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□	३	- २		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">४</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- १</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□	४	- १		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">४</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- ३</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□	४	- ३	
□□																			
२																			
- १																			
□□□																			
३																			
- २																			
□□□□																			
४																			
- १																			
□□□□																			
४																			
- ३																			
<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">५</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- २</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□	५	- २		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">५</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- ४</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□	५	- ४		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">६</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- १</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□	६	- १		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">६</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- ३</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□	६	- ३	
□□□□□																			
५																			
- २																			
□□□□□																			
५																			
- ४																			
□□□□□□																			
६																			
- १																			
□□□□□□																			
६																			
- ३																			
<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">७</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- ५</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□□	७	- ५		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">७</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- १</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□□	७	- १		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">८</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- ७</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□□□	८	- ७		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">८</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- ३</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□□□	८	- ३	
□□□□□□□																			
७																			
- ५																			
□□□□□□□																			
७																			
- १																			
□□□□□□□□																			
८																			
- ७																			
□□□□□□□□																			
८																			
- ३																			
<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">९</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- २</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□□□□	९	- २		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">९</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- ७</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□□□□	९	- ७		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">९</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- ४</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□□□□	९	- ४		<table style="margin: auto;"> <tr><td>□□□□□□□□□</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">९</td></tr> <tr><td style="text-align: right;">- ५</td></tr> <tr><td style="border-top: 1px solid black;"></td></tr> </table>	□□□□□□□□□	९	- ५	
□□□□□□□□□																			
९																			
- २																			
□□□□□□□□□																			
९																			
- ७																			
□□□□□□□□□																			
९																			
- ४																			
□□□□□□□□□																			
९																			
- ५																			

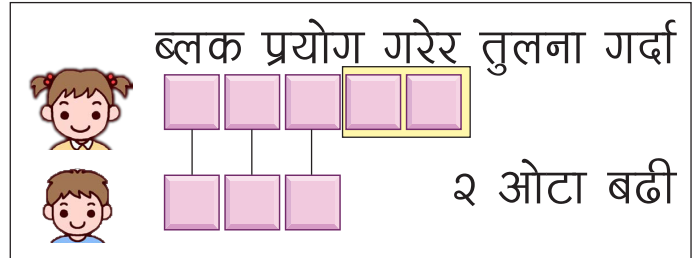
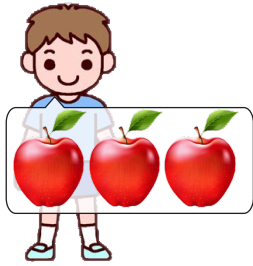
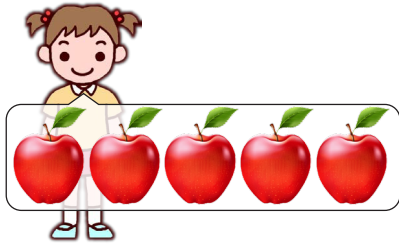
अभ्यास घटाउनुहोस् :

$\begin{array}{r} ३ \\ - ३ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} २ \\ - २ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ६ \\ - ६ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ५ \\ - ५ \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} ८ \\ - ८ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} २ \\ - ० \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ५ \\ - ० \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ४ \\ - ० \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} ६ \\ - ० \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ३ \\ - ० \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ९ \\ - ० \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ० \\ - ० \\ \hline \end{array}$

अभ्यास घटाउनुहोस् :

$४ - २ = \square$	$८ - ४ = \square$	$७ - २ = \square$
$६ - ० = \square$	$८ - ७ = \square$	$९ - ३ = \square$
$५ - २ = \square$	$१ - १ = \square$	$९ - १ = \square$
$९ - ७ = \square$	$५ - ४ = \square$	$७ - ४ = \square$
$७ - १ = \square$	$८ - ५ = \square$	$६ - ३ = \square$
$७ - ६ = \square$	$६ - ५ = \square$	$८ - १ = \square$
$५ - १ = \square$	$४ - ४ = \square$	$६ - २ = \square$
$५ - ० = \square$	$८ - २ = \square$	$० - ० = \square$

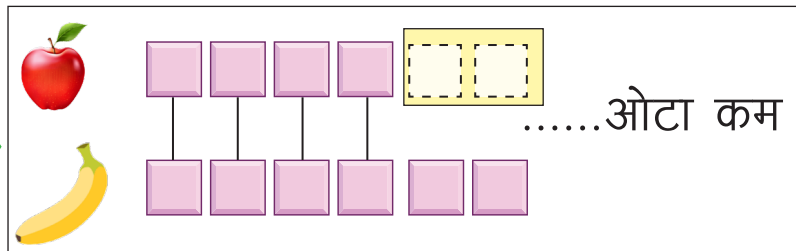
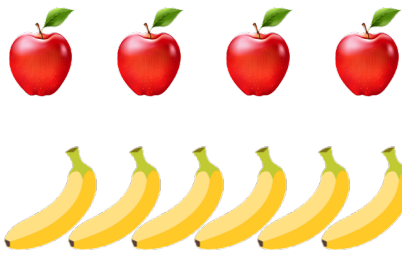
उदाहरण आमाले उमालाई ५ ओटा स्याउ दिनुभयो । भाइ नवीनलाई ३ ओटा स्याउ दिनुभयो । उमाले नवीनले भन्दा कतिओटा स्याउ बढी पाइन् ?

गणितीय वाक्यमा,
 $५ - ३ = २$

उत्तर : २ ओटा स्याउ बढी

अभ्यास ४ ओटा स्याउ र ६ कोसा केरा छन् । केराको सङ्ख्याभन्दा स्याउको सङ्ख्या कतिले कम छ ?

गणितीय वाक्यमा,

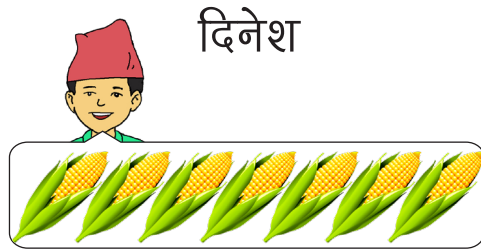
..... - =

उत्तर : ओटा कम

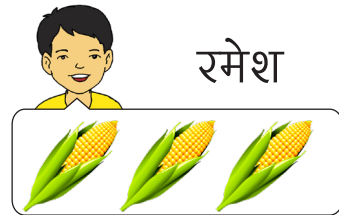
ठूलो सङ्ख्याबाट सानो सङ्ख्या घटाउनुहोस् ।

अभ्यास कुनै कक्षामा ६ जना विद्यार्थी र ८ ओटा कुर्सी छन् । विद्यार्थीको सङ्ख्याभन्दा कुर्सीको सङ्ख्या कतिले बढी छ ?

उदाहरण दिनेशसँग ७ ओटा मकैका घोगा छन् । उनको भाइ रमेशसँग ३ ओटा मकैका घोगा छन् । कोसँग कति बढी मकैका घोगा रहेछन् ?

दिनेश

रमेश

ब्लक प्रयोग गरेर तुलना गर्दा,

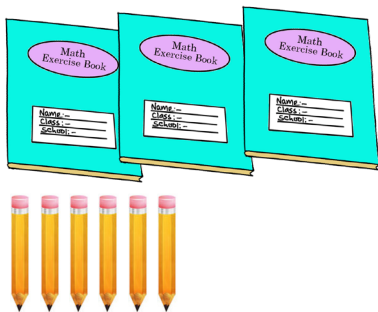
४ ओटा बढी

गणितीय वाक्यमा,
 $7 - 3 = 4$

ठुलो सङ्ख्याबाट सानो सङ्ख्या घटाउनुहोस् ।

उत्तर : दिनेशसँग ४ घोगा मकै बढी रहेछन् ।

अभ्यास ३ ओटा कापी र ६ ओटा सिसाकलम छन् भने कुनको सङ्ख्या कतिले बढी छ ?

..... ओटा बढी

गणितीय वाक्यमा,
 $6 - 3 = 3$

उत्तर : ओटा बढी

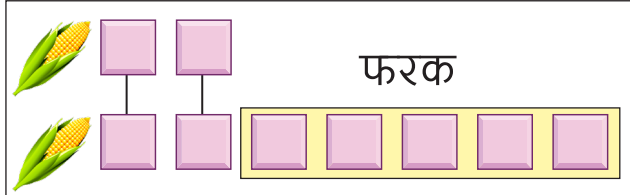
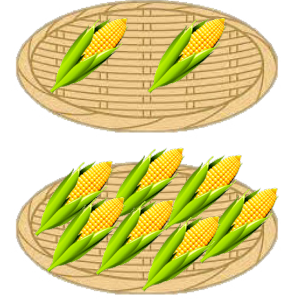
ठुलो सङ्ख्याबाट सानो सङ्ख्या घटाउनुहोस् ।

अभ्यास एउटा कक्षामा ६ जना केटा र ८ जना केटी छन् भने कसको सङ्ख्या कतिले बढी छ ?

अभिभावकको दस्तखत मिति

शिक्षकको दस्तखत मिति

उदाहरण यउटा ट्रेमा २ ओटा र अर्को ट्रेमा ७ ओटा मकैका घोगा छन् । दुईओटा ट्रेमा भएकैको मकैका घोगाको सङ्ख्यामा कतिले फरक छ ?

गणितीय वाक्यमा,

$$7 - 2 = \dots 5 \dots$$

उत्तर : ५ (दोस्रो ट्रेमा ५ ओटा मकैका घोगा बढी)

ठुलो सङ्ख्याबाट सानो सङ्ख्या घटाउनुहोस् ।

अभ्यास तलका वस्तुको सङ्ख्यामा कतिले फरक छ ?

$$\dots - \dots = \dots$$

उत्तर :

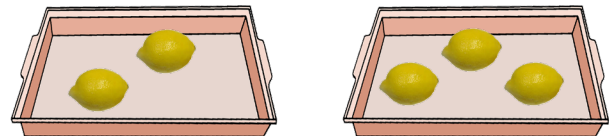
$$\dots - \dots = \dots$$

उत्तर :

$$\dots - \dots = \dots$$

उत्तर :

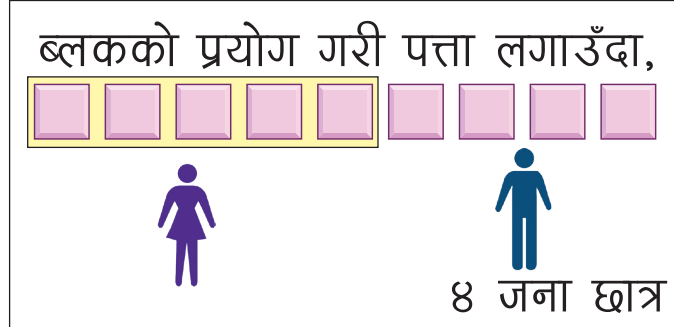
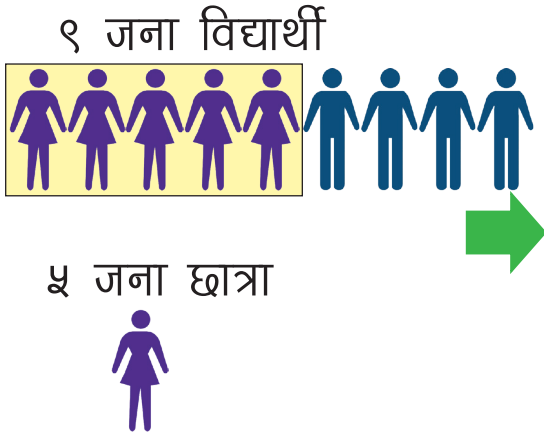

$$\dots - \dots = \dots$$

उत्तर :

अभ्यास बेखामानको उमेर ८ वर्ष छ । सानुमैयाको उमेर ५ वर्ष छ । उनीहरूको उमेरबिच कति वर्ष फरक रहेछ ?

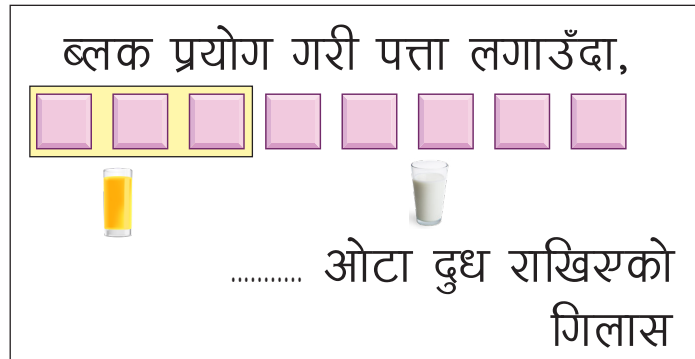
उदाहरण ९ जना विद्यार्थीमध्ये ५ जना छात्रा छन् भने कतिजना छात्र रहेछन् ?

गणितीय वाक्यमा,
९ - ५ = ४

उत्तर : ४ जना छात्र

अभ्यास ८ ओटा गिलासमध्ये ३ ओटा गिलासमा सुन्तलाको जुस राखिएको छ र अरू गिलासमा दुध राखिएको छ । कतिओटा गिलासमा दुध राखिएको रहेछ ?

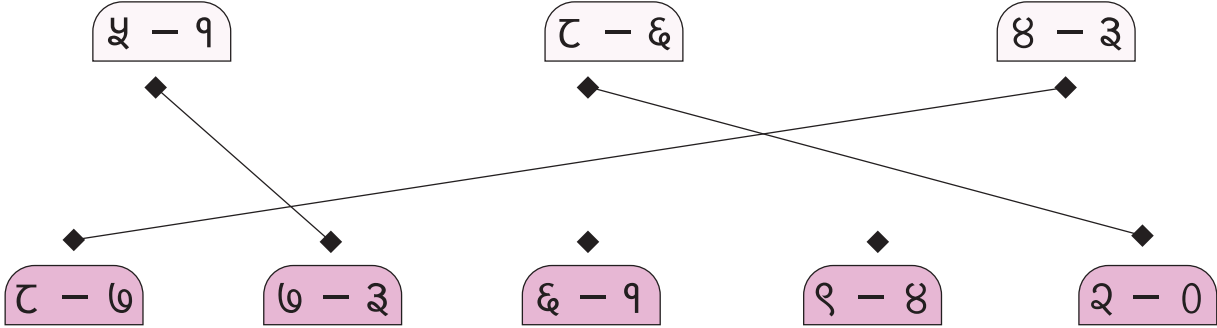
गणितीय वाक्यमा,

..... - =

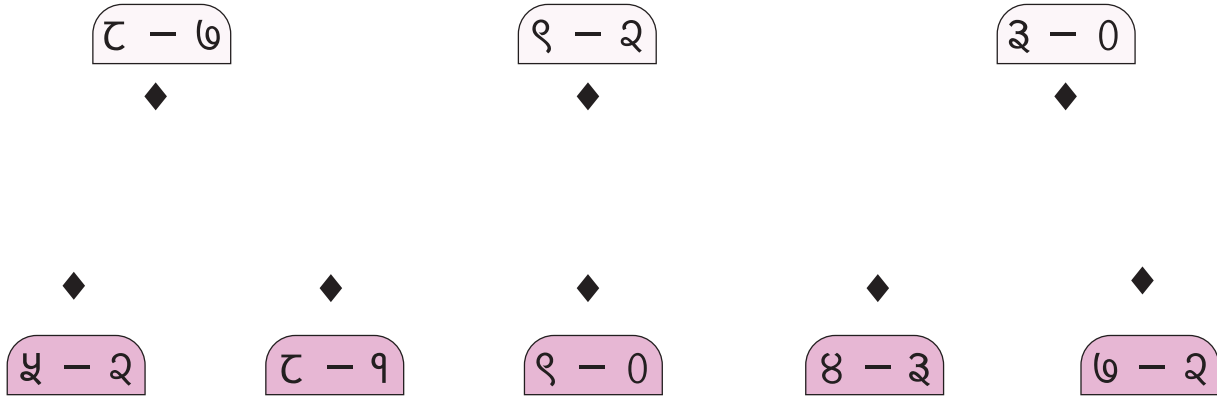
उत्तर : ओटा गिलास

अभ्यास एउटा कक्षामा ७ जना विद्यार्थी छन् । तिनीहरूमध्ये ४ जना केटा रहेछन् भने केटी कति जना रहेछन् ?

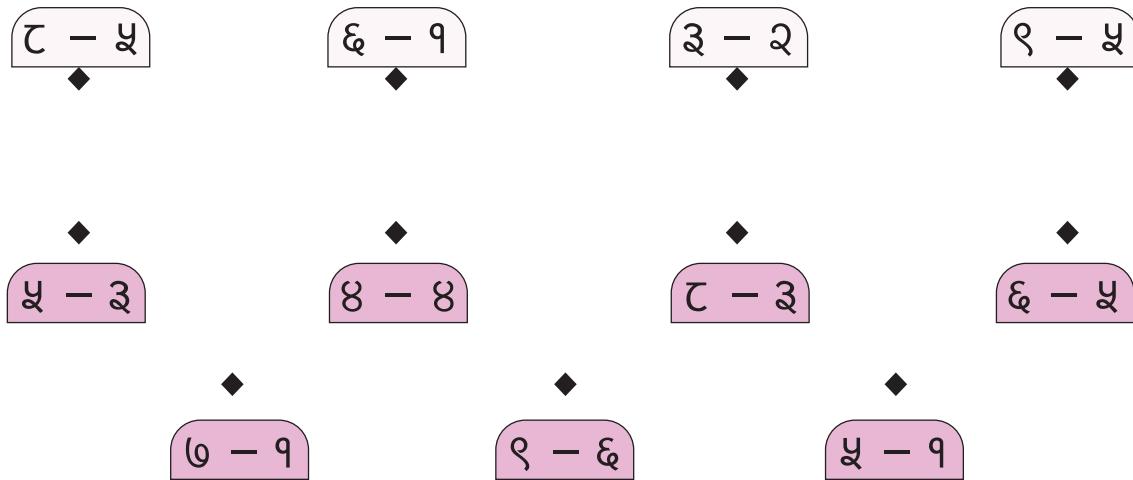
उदाहरण घटाउनुहोस् र उत्तर सउटै आउनेबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

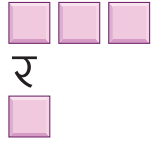
अभ्यास घटाउनुहोस् र उत्तर सउटै आउनेबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

अभ्यास घटाउनुहोस् र उत्तर सउटै आउनेबिच जोडा मिलाउनुहोस् :

उदाहरण कतिले फरक छ ?

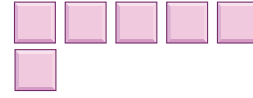
३

$$३ - १ = २$$

२

$$६ - २ = ४$$

अभ्यास कतिले फरक छ ?

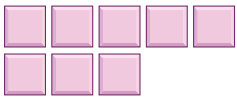
४

$$\rightarrow \dots - \dots = \dots$$

५

$$\rightarrow \dots - \dots = \dots$$

५

$$\rightarrow \dots - \dots = \dots$$

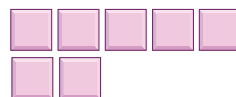
३

$$\rightarrow \dots - \dots = \dots$$

२

$$\rightarrow \dots - \dots = \dots$$

५

$$\rightarrow \dots - \dots = \dots$$

अभ्यास घटाउनुहोस् :

$$९ - ७ = \square$$

$$७ - ५ = \square$$

$$८ - ४ = \square$$

$$७ - ६ = \square$$

$$८ - ८ = \square$$

$$९ - ० = \square$$

$$९ - ५ = \square$$

$$८ - ५ = \square$$

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जस्तै गरी तल दिइएका चार्ट प्रयोग गरेर खाली कोठामा राख्ने सङ्ख्या पत्ता लगाउनुहोस् :

उदाहरण

$६ - \square = २$

→ ६ बाट \square घटाउँदा २ हुने भएकाले

६	
४	२

घटाउनुपर्ने सङ्ख्या

$\square = ६ - २ = ४$

$९ - \square = ७$

→ ९ बाट \square घटाउँदा ७ हुने भएकाले

९	
२	७

घटाउनुपर्ने सङ्ख्या

$\square = ९ - ७ = २$

अभ्यास खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

$३ - \square = १$ <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>३</td></tr> <tr><td>२</td><td>१</td></tr> </table>	३	२	१	$४ - \square = ३$ <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>४</td></tr> <tr><td> </td><td>३</td></tr> </table>	४		३	$५ - \square = १$ <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>५</td></tr> <tr><td> </td><td>१</td></tr> </table>	५		१
३											
२	१										
४											
	३										
५											
	१										
$६ - \square = ४$ <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>६</td></tr> <tr><td> </td><td>४</td></tr> </table>	६		४	$५ - \square = ३$ <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>५</td></tr> <tr><td> </td><td>३</td></tr> </table>	५		३	$७ - \square = ३$ <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>७</td></tr> <tr><td> </td><td>३</td></tr> </table>	७		३
६											
	४										
५											
	३										
७											
	३										
$८ - \square = २$ <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>८</td></tr> <tr><td> </td><td>२</td></tr> </table>	८		२	$७ - \square = ६$ <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>७</td></tr> <tr><td> </td><td>६</td></tr> </table>	७		६	$९ - \square = ४$ <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <tr><td>९</td></tr> <tr><td> </td><td>४</td></tr> </table>	९		४
८											
	२										
७											
	६										
९											
	४										

उदाहरण

$$\square - ३ = ५$$

\square बाट ३ घटाउँदा ५ हुन्छ भने
३ र ५ मिलाउँदा \square हुन्छ ।

$$\begin{array}{|c|} \hline ८ \\ \hline ३ \quad ५ \\ \hline \end{array} \leftarrow \square = ३ + ५ \\ = ८$$

अभ्यास खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

$$८ - ३ = ५$$

$$\begin{array}{|c|} \hline ८ \\ \hline ३ \quad ५ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - २ = ३$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline २ \quad ३ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - १ = १$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline १ \quad १ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - २ = ८$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline २ \quad ८ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - ८ = १$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline ८ \quad १ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - १ = ५$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline १ \quad ५ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - ३ = ८$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline ३ \quad ८ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - ५ = ३$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline ५ \quad ३ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - ८ = ५$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline ८ \quad ५ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - ७ = ३$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline ७ \quad ३ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - २ = ८$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline २ \quad ८ \\ \hline \end{array}$$

$$\square - ० = ७$$

$$\begin{array}{|c|} \hline \square \\ \hline ० \quad ७ \\ \hline \end{array}$$

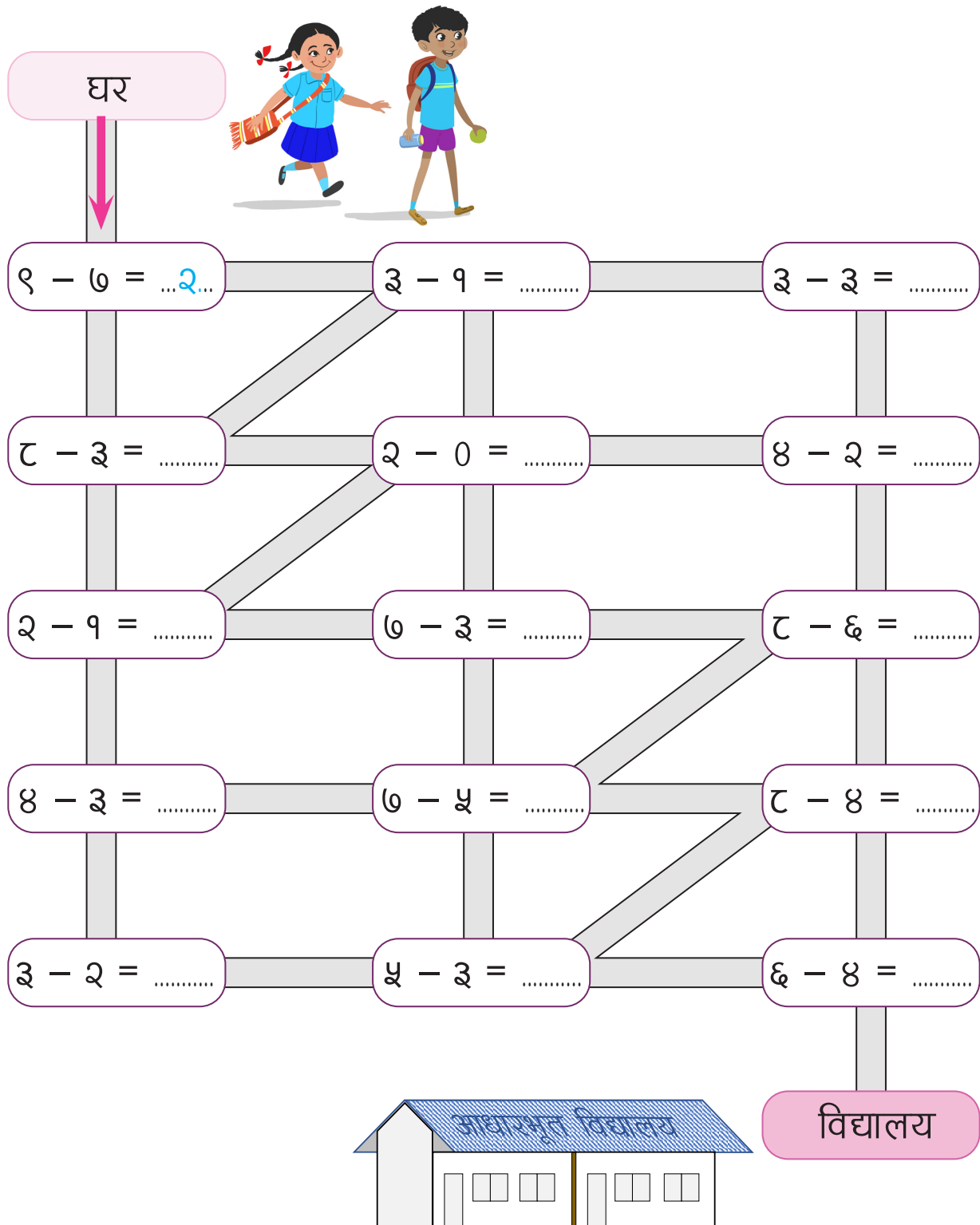
अभ्यास खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

$३ - \square = १$ $\begin{array}{ c } \hline ३ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & १ \\ \hline \end{array}$	$२ - \square = १$ $\begin{array}{ c } \hline २ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & १ \\ \hline \end{array}$	$४ - \square = ३$ $\begin{array}{ c } \hline ४ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & ३ \\ \hline \end{array}$	$२ - \square = २$ $\begin{array}{ c } \hline २ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & २ \\ \hline \end{array}$
$५ - \square = ३$ $\begin{array}{ c } \hline ५ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & ३ \\ \hline \end{array}$	$६ - \square = २$ $\begin{array}{ c } \hline ६ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & २ \\ \hline \end{array}$	$५ - \square = १$ $\begin{array}{ c } \hline ५ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & १ \\ \hline \end{array}$	$७ - \square = ३$ $\begin{array}{ c } \hline ७ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & ३ \\ \hline \end{array}$
$६ - \square = ५$ $\begin{array}{ c } \hline ६ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & ५ \\ \hline \end{array}$	$८ - \square = ५$ $\begin{array}{ c } \hline ८ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & ५ \\ \hline \end{array}$	$७ - \square = २$ $\begin{array}{ c } \hline ७ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & २ \\ \hline \end{array}$	$९ - \square = ०$ $\begin{array}{ c } \hline ९ \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{ c c } \hline \square & ० \\ \hline \end{array}$

अभ्यास खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

$\square - १ = १$	$३ - \square = २$	$\square - २ = ५$	$५ - \square = २$
$\square - ३ = ३$	$४ - \square = २$	$\square - ६ = २$	$७ - \square = ७$
$८ - \square = १$	$\square - ४ = ४$	$७ - \square = ६$	$\square - २ = ६$
$६ - \square = ०$	$\square - ५ = ०$	$३ - \square = ०$	$\square - ८ = ०$

अभ्यास घटाउनुहोस् र उत्तर २ आउने बाटो पत्ता लगाई विद्यालय पुग्नुहोस् :

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जस्तै गरी खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

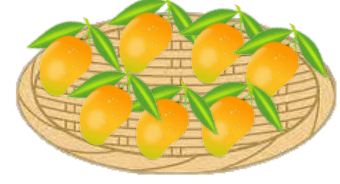
उदाहरण $\begin{array}{r} 6 \\ - 2 \\ \hline 4 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ - 2 \\ \hline 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9 \\ - \square \\ \hline 7 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ - 5 \\ \hline 2 \end{array}$
$\begin{array}{r} 7 \\ - \square \\ \hline 9 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ - 5 \\ \hline 9 \end{array}$	$\begin{array}{r} 2 \\ - \square \\ \hline 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ - 8 \\ \hline 5 \end{array}$
$\begin{array}{r} 6 \\ - \square \\ \hline 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ - 2 \\ \hline 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 5 \\ - \square \\ \hline 8 \end{array}$	$\begin{array}{r} \square \\ - 0 \\ \hline 0 \end{array}$

अभ्यास घटाउफल सानो आउनेमा घेरा लगाउनुहोस् :

उदाहरण $8 - 9$	$6 - 5$	$6 - 2$	$7 - 9$
$5 - 2$	$7 - 5$	$8 - 9$	$6 - 9$
$9 - 2$	$5 - 0$	$7 - 8$	$8 - 2$
$6 - 5$	$2 - 9$	$6 - 8$	$9 - 6$

अभ्यास हिसाब गर्नुहोस् :

उदाहरण जगमोहनले आफूसँग भएको ७ ओटा
आँपमध्ये ५ ओटा खाय । अब जगमोहनसँग
कतिओटा आँप बाँकी रहन्छ ?

$$7 - 5 = 2$$

उत्तर : २ ओटा आँप

(क) डोल्मासँग ८ ओटा रङ्गीन कागजका टुक्रा थिए ।
उनले २ ओटा कागज बहिनीलाई दिइन् । डोल्मासँग
कतिओटा रङ्गीन कागजका टुक्रा बाँकी रहन्छन् ?

उत्तर :

(ख) कुनै विद्यालयको खेलमैदानमा ७ जना केटा र ४ जना केटी खेलिरहेका
छन् । केटाको सङ्ख्या केटीको सङ्ख्याभन्दा कतिले बढी रहेछ ?

उत्तर :

(ग) एउटा कक्षा कोठामा ६ जना विद्यार्थी र ८ ओटा कुर्सी छन् । विद्यार्थी
र कुर्सीमध्ये कुन कतिले बढी रहेछ ?

उत्तर :

(घ) कुनै कक्षा कोठामा भएका ९ जना विद्यार्थीमध्ये ३ जना केटा रहेछन् ।
सो कक्षा कोठामा कति जना केटी रहेछन् ?

उत्तर :

(ङ) एउटा बट्टामा ५ ओटा सिसाकलम राखिएका रहेछन् । तीमध्ये २
ओटा सिसाकलम तिखारिएका रहेछन् भने तिखार्न बाँकी सिसाकलम
कतिओटा कलम रहेछन् ?

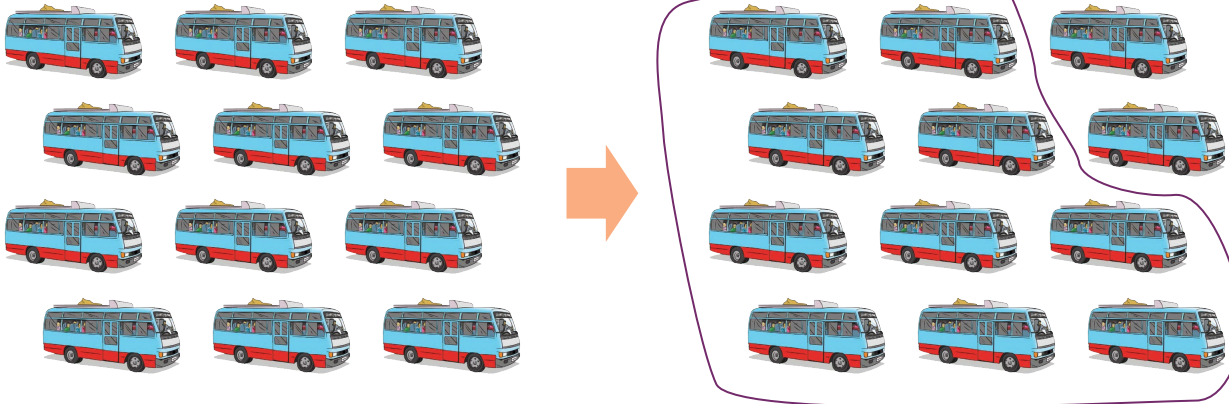
उत्तर :

११ देखि २० सम्मका सङ्ख्या

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ ९३ सँग सम्बन्धित

उदाहरण

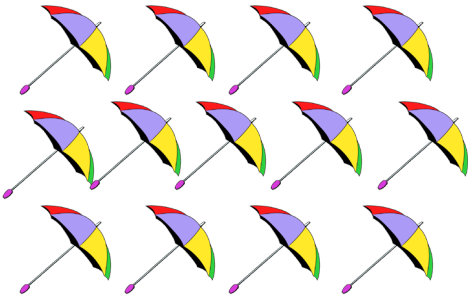
१० को समूह बनाउनुहोस् र कतिओटा बस छन्, पत्ता लगाउनुहोस् :

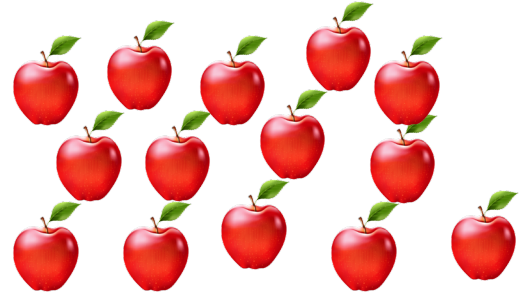
उत्तर : १० र २ ओटा बस

अभ्यास

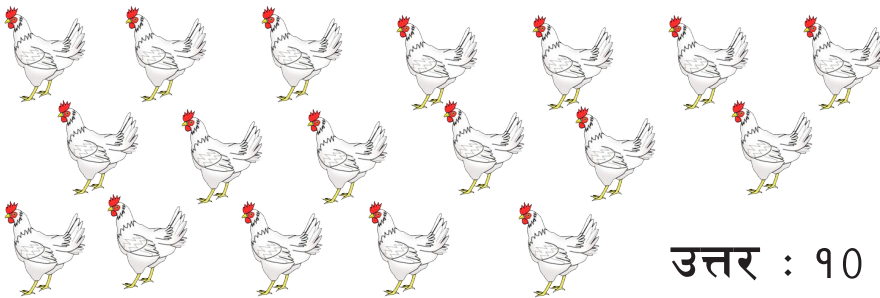
१० को समूह बनाउनुहोस् र कतिओटा वस्तु छन्, पत्ता लगाउनुहोस् :

उत्तर : १० रओटा छाता

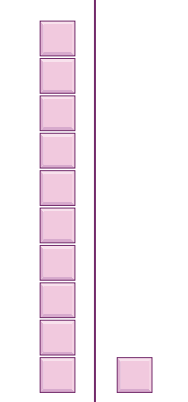
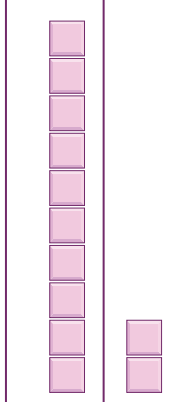
उत्तर : १० र ओटा स्याउ

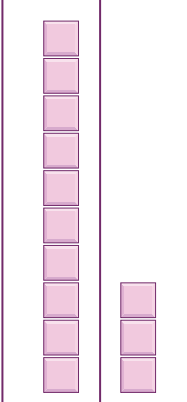
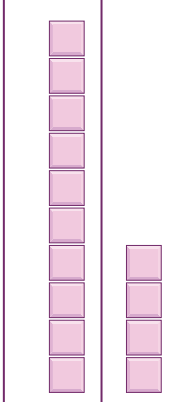

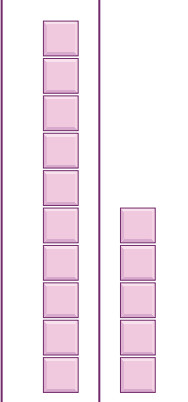
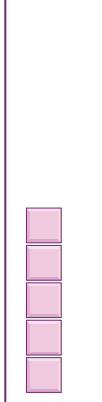
उत्तर : १० र ओटा कुखुरा

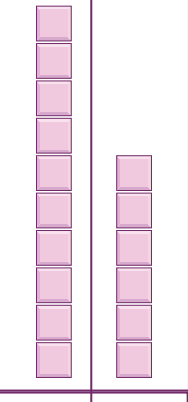
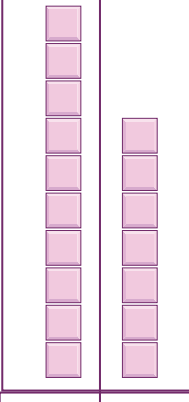
अभ्यास उदाहरण हेरी खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

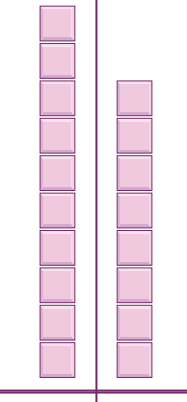
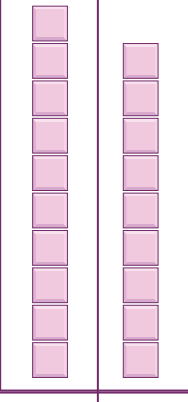
उदाहरण

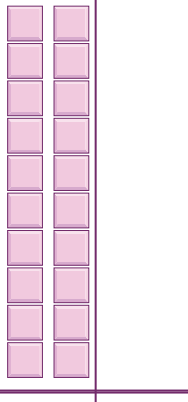

	
दश एक	दश एक
१ १	१ २
↙ ↘	↙ ↘
११	१२
एघार	बाह्र

	
दश एक	दश एक
१ ३	१ ८
↙ ↘	↙ ↘
तेर	चौध

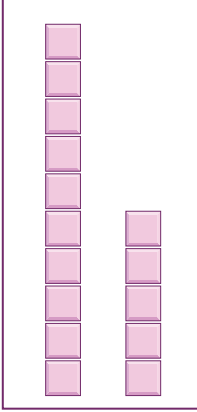
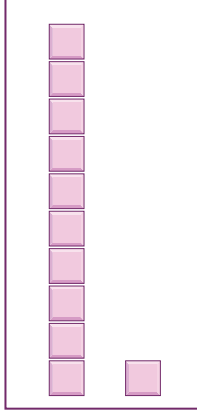
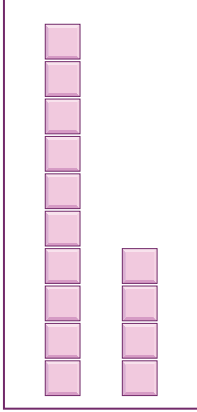
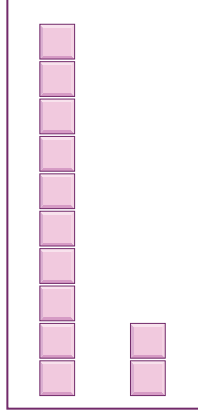
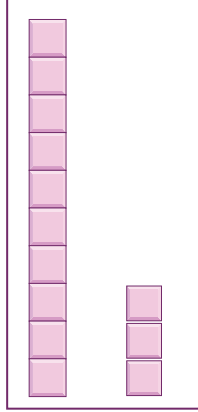
	
दश एक	दश एक
१ ५	१ ०
↙ ↘	↙ ↘
पन्ध्र	नव

	
दश एक	दश एक
१ ६	१ ७
↙ ↘	↙ ↘
सौर	सत्र

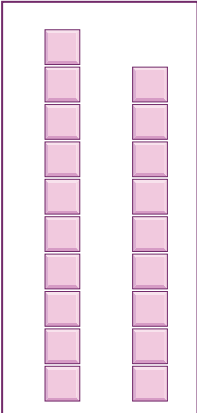
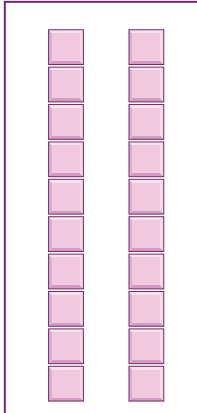
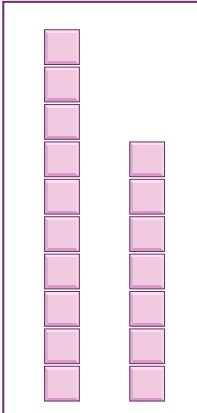
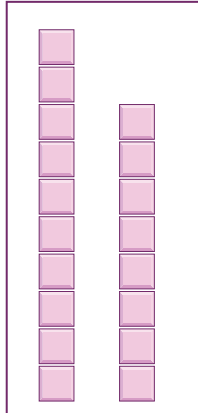
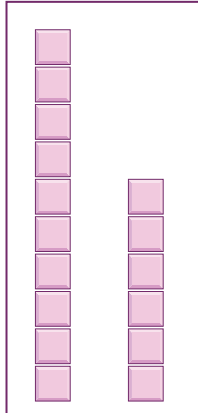
	
दश एक	दश एक
१ ८	१ ९
↙ ↘	↙ ↘
अठार	उन्नाइस

	
दश एक	दश एक
२ ०	२ ०
↙ ↘	↙ ↘
बिस	बिस

अभ्यास दिइएका चित्रलाई सङ्ख्याङ्कसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

				
◆	◆	◆	◆	◆
◆	◆	◆	◆	◆
११	१३	१२	१५	१४

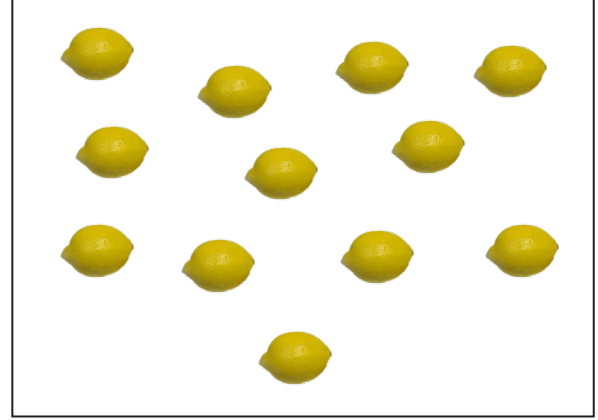
अभ्यास दिइएका चित्रलाई सङ्ख्याङ्कसँग जोडा मिलाउनुहोस् :

				
◆	◆	◆	◆	◆
◆	◆	◆	◆	◆
१८	१६	२०	१९	१७

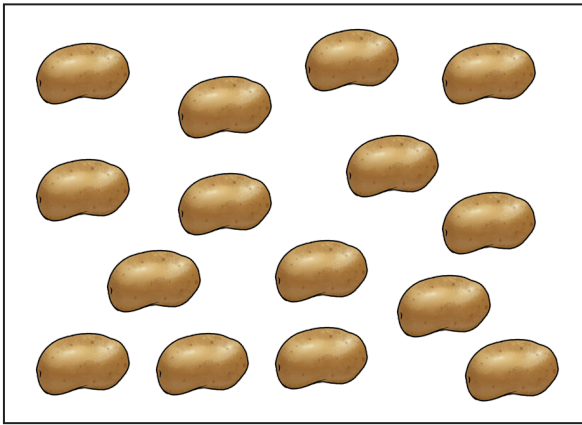
अभ्यास तल दिइएका वस्तु गन्ती गर्नुहोस् र कोठामा सङ्ख्या लेख्नुहोस् :

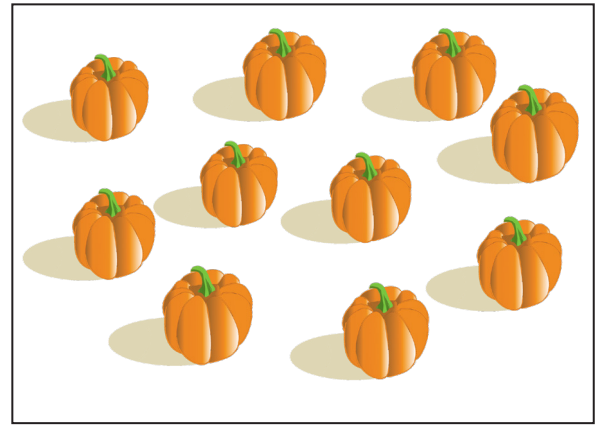
१४ ओटा गोलभेंडा

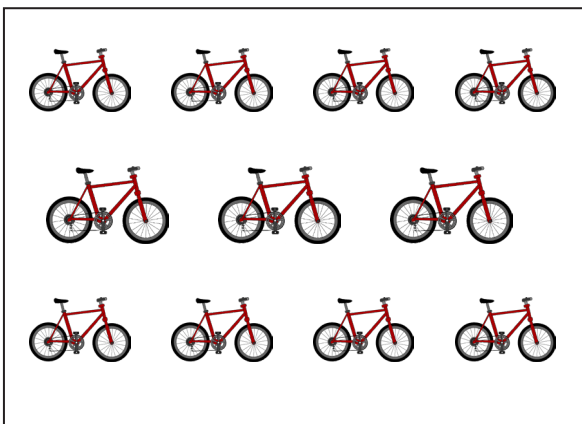
ओटा कागती

ओटा आलु

ओटा फर्सी

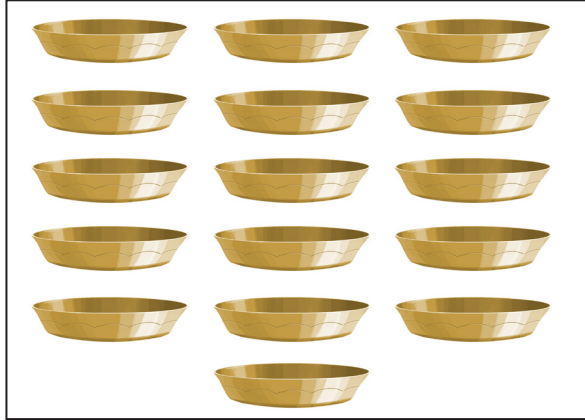

ओटा साइकल

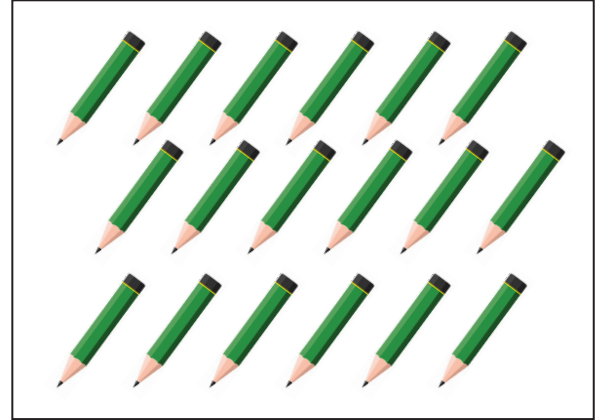

ओटा मकैका घोगा

अभ्यास तल दिइएका वस्तुहरू गन्ती गर्नुहोस् र कोठामा सङ्ख्या लेख्नुहोस् :

ओटा थाल

ओटा सिसाकलम

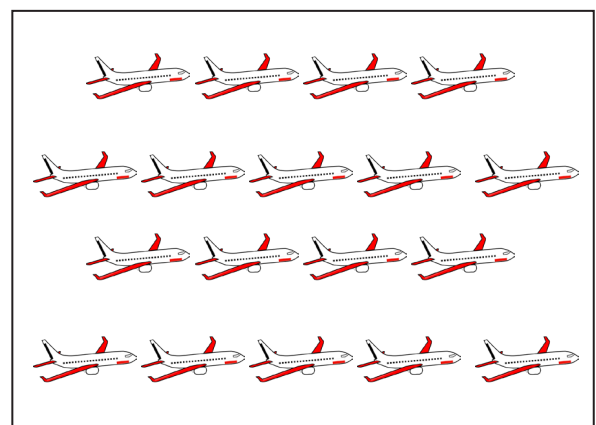
ओटा कापी

ओटा टेबुल

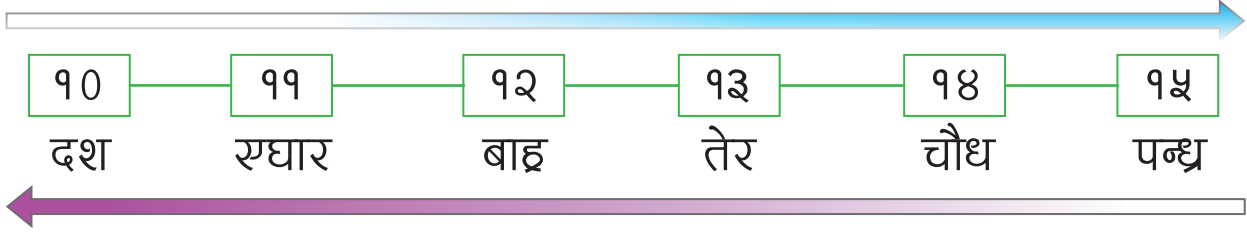

ओटा गाडी

ओटा हवाईजहाज

अभ्यास १० देखि १५ र १५ देखि १० सम्मका सङ्ख्या पढ्नुहोस् :

अभ्यास ११ देखि १५ सम्मका सङ्ख्या लेख्नुहोस् :

उदाहरण

११	११	११	११	११	११	११	११	११	११
एघार									

१२									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

बाह्र

१३									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

तेर

१४									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

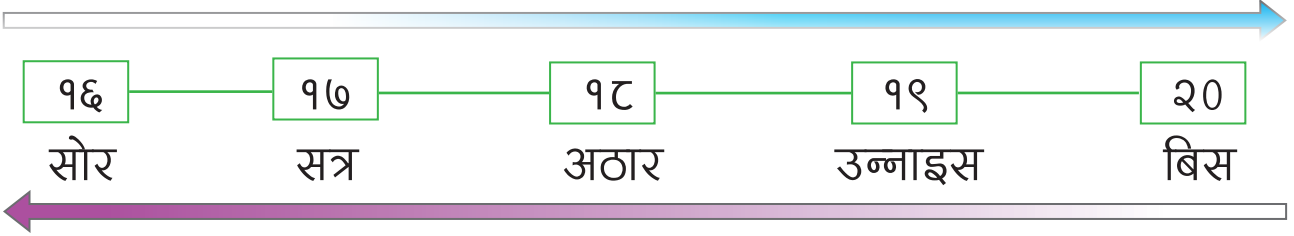
चौध

१५									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

पन्ध्र

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ ९८-१०१ सँग सम्बन्धित

अभ्यास १६ देखि २० र २० देखि १६ सम्मका सङ्ख्या पढ्नुहोस् :

अभ्यास १६ देखि २० सम्मका सङ्ख्या लेख्नुहोस् :

१६									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

सोर

१७									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

सत्र

१८									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

अठार

१९									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

उन्नाइस

२०									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

बिस

अभ्यास खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

उदाहरण

१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
----	----	----	----	----	----	----	----

(क)	१३		१५	१६			१९	२०
(ख)	२०	१९	१८			१५		१३
(ग)		१७	१६	१५		१३	१२	
(घ)			१३		१५	१६		

अभ्यास सँगैको खाली कोठामा पछाडि आउने सङ्ख्या लेख्नुहोस् र भन्नुहोस् :

उदाहरण

१२	१३	१०		१३		१५	
----	----	----	--	----	--	----	--

१९		१७		१४		१८	
----	--	----	--	----	--	----	--

अभ्यास सँगैको खाली कोठामा अगाडि आउने सङ्ख्या लेख्नुहोस् र भन्नुहोस् :

	१३		२०		११		१९
--	----	--	----	--	----	--	----

	१६		१०		१४		१७
--	----	--	----	--	----	--	----

अभ्यास सानो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

उदाहरण

१२	१३	१०	१७	१३	११	१५	२०
१९	१४	१७	१२	१४	१८	१६	१५

अभ्यास ठुलो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

१५	१३	१६	१८	१२	१०	१४	२०
१९	११	१३	१२	११	१६	१८	१९

अभ्यास सबैभन्दा सानो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

११	१५	१०	१६	१२	१५	१२	१९	१४
१२	१८	१९	२०	१७	१३	१८	१४	१७

अभ्यास सबैभन्दा ठुलो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

१४	१५	२०	१९	१३	१८	१२	११	१७
१३	१०	११	१६	१९	१२	१५	१२	१८

अभ्यास दिइएका सङ्ख्यालाई सानोदेखि ठुलोको क्रममा लेख्नुहोस् :

उदाहरण		सबैभन्दा सानो		सबैभन्दा ठुलो
११ १८ १९ १४ १५	➔	११	१४	१५ १८ १९
१६ २० १३ १२ १७	➔
१२ ९ १३ १५ ४	➔

अभ्यास दिइएका सङ्ख्यालाई ठुलोदेखि सानोको क्रममा लेख्नुहोस् :

उदाहरण		सबैभन्दा ठुलो		सबैभन्दा सानो
१२ १७ १६ २० १३	➔	२०	१७	१६ १३ १२
११ १९ १० १८ १२	➔
१४ ८ ० २० १५	➔

अभ्यास दिइएको चित्र हेरी सङ्ख्या पत्ता लगाउनुहोस् :

उदाहरण
त्यो कुन सङ्ख्या हो जुन १३ भन्दा २ ले बढी हुन्छ ? ➔ १५

१३ भन्दा २ ले बढी १५ हुन्छ ।

0 > १ > २ > ३ > ४ > ५ > ६ > ७ > ८ > ९ > १० > ११ > १२ > १३ > १४ > १५ > १६ > १७ > १८ > १९ > २०

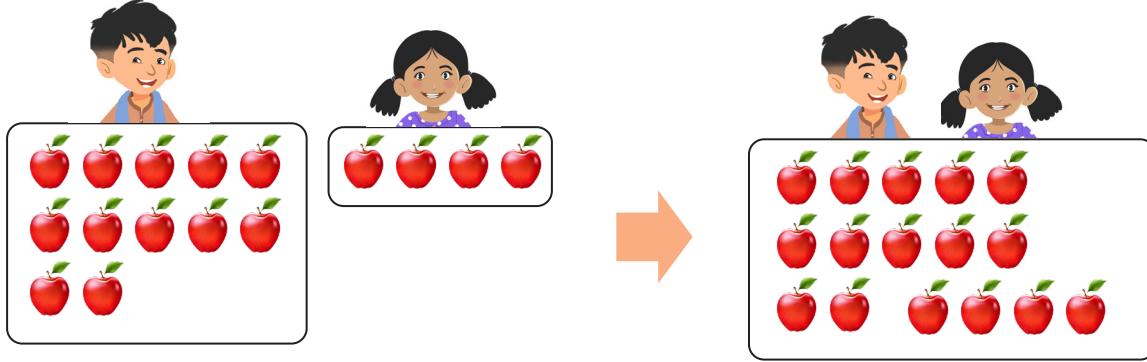
त्यो कुन सङ्ख्या हो जुन १६ भन्दा ३ ले बढी हुन्छ ? ➔

त्यो कुन सङ्ख्या हो जुन १२ भन्दा ४ ले कम हुन्छ ? ➔

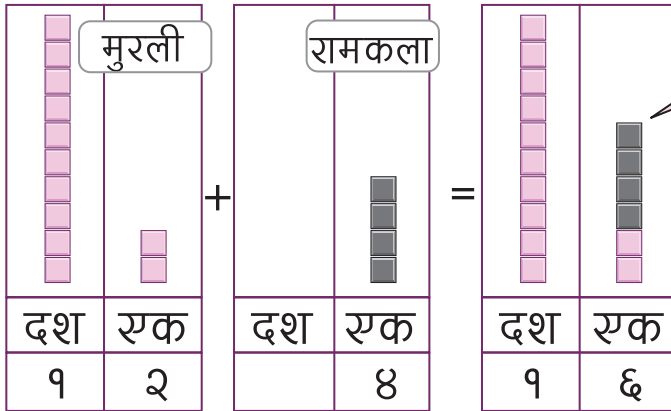
पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १०५ सँग सम्बन्धित

उदाहरण

मुरलीसँग १२ ओटा स्याउ छन् । उनकी बहिनी रामकलासँग ८ ओटा स्याउ छन् । उनीहरूसँग जम्मा कति स्याउ भए ?

ब्लकको प्रयोग गर्दा,

एकको स्थानमा २ र ८ जोड्नुपर्छ ।

गणितीय वाक्यमा,
 $१२ + ८ = २०$

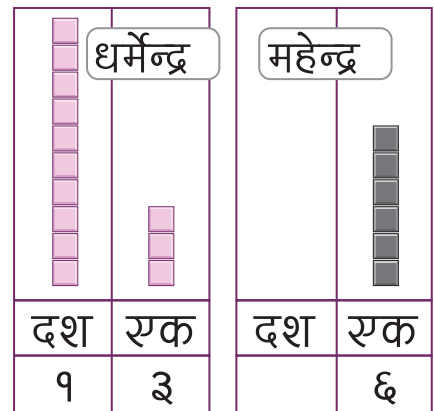
उत्तर : २० ओटा स्याउ

अभ्यास

धर्मेन्द्रसँग १३ ओटा सिसाकलम छन् । उनका भाइ महेन्द्रसँग ६ ओटा सिसाकलम छन् । उनीहरूसँग जम्मा कति सिसाकलम भए ?

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

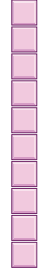
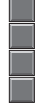
उत्तर : ओटा सिसाकलम

अभ्यास छिरिडको घरमा १० ओटा मकैका घोगा छन् । निमाको घरमा ४ ओटा मकैका घोगा छन् । उनीहरूसँग जम्मा कति मकैका घोगा भए ?

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा मकैका घोगा

			
दश	एक	दश	एक
१	०		४

अभ्यास जोड्नुहोस् :

$१२ + ३ = \boxed{१५}$

$१३ + ५ = \boxed{}$

$१५ + २ = \boxed{}$

$८ + ११ = \boxed{}$

$३ + १४ = \boxed{}$

$५ + १२ = \boxed{}$

$११ + ८ = \boxed{}$

$१३ + ३ = \boxed{}$

$१५ + १ = \boxed{}$

$४ + १३ = \boxed{}$

$२ + १५ = \boxed{}$

$६ + ११ = \boxed{}$

$१ + १८ = \boxed{}$

$५ + ११ = \boxed{}$

$३ + १६ = \boxed{}$

$१० + ४ = \boxed{}$

$१० + ५ = \boxed{}$

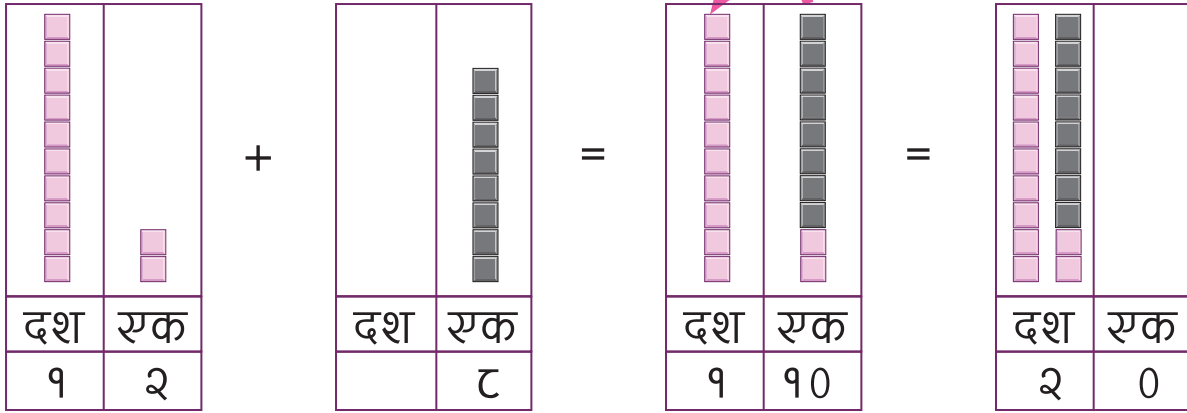
$१० + १ = \boxed{}$

$७ + १० = \boxed{}$

$९ + १० = \boxed{}$

$६ + १० = \boxed{}$

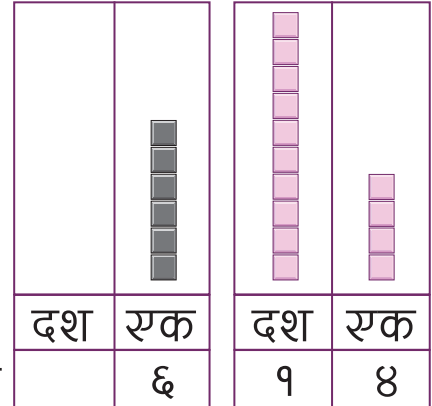
उदाहरण मुनासँग १२ ओटा किताब थिए । उनकी आमाले ८ ओटा किताब दिनुभयो । मुनासँग जम्मा कतिओटा किताब भए ?

गणितीय वाक्यमा,
१२ + ८ = २०

उत्तर : २० ओटा किताब

अभ्यास सोहनसँग ६ ओटा आँप छन् । उनका बुबासँग १४ ओटा आँप छन् । उनीहरूसँग जम्मा कति आँप भए ?

गणितीय वाक्यमा,

..... + =

उत्तर : ओटा आँप

अभ्यास जोड्नुहोस् :

१९ + १ =

१३ + ७ =

१५ + ५ =

२ + १८ =

४ + १६ =

७ + १३ =

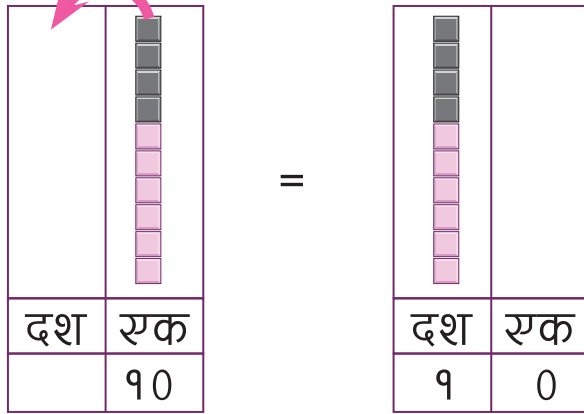
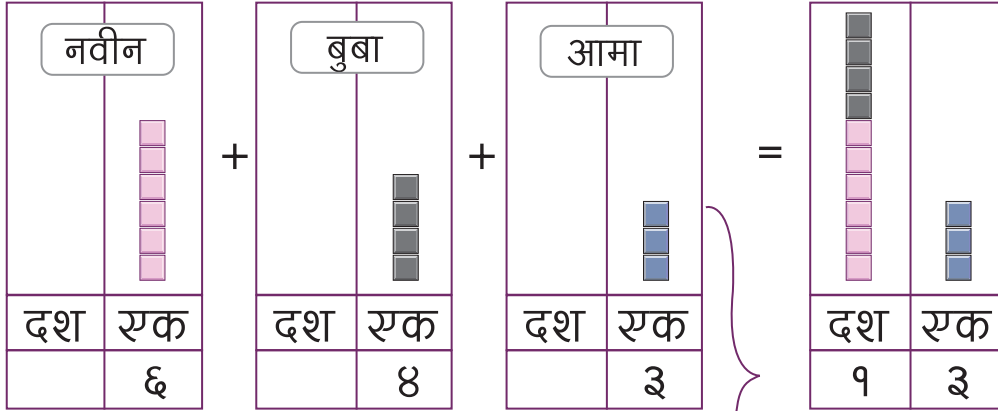
१० + १० =

१० + ० =

० + २० =

उदाहरण

सुमनसँग ६ ओटा रङ्गीन सिसाकलम थिए । उनकी आमाले ४ ओटा रङ्गीन सिसाकलम दिनुभयो । बुबाले पनि ३ ओटा दिनुभयो । अब सुमनसँग जम्मा कतिओटा रङ्गीन सिसाकलम भए ?

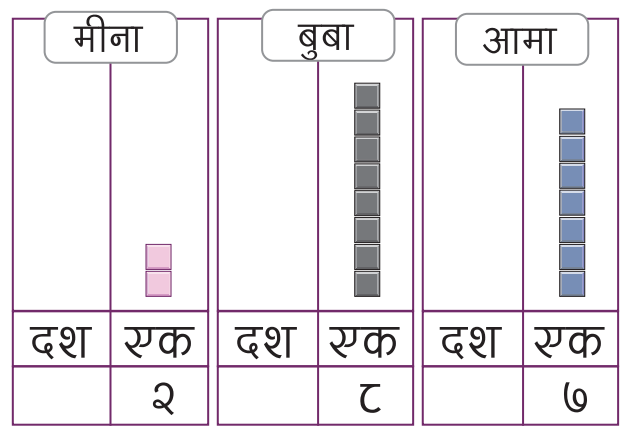

गणितीय वाक्यमा,
 $६ + ४ + ३$
 $= १० + ३$
 $= १३$

उत्तर : १३ ओटा रङ्गीन सिसाकलम

अभ्यास

मीनासँग २ ओटा स्याउ छन् । उनका बुबासँग ८ ओटा र आमासँग ७ ओटा स्याउ छन् । अब तीनै जनासँग गरी जम्मा कतिओटा स्याउ हुन्छन् ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : ओटा स्याउ

अभ्यास जोड्नुहोस् :

$४ + ६ + ५ = \square$

$२ + ८ + ४ = \square$

$७ + ३ + ८ = \square$

$५ + ५ + २ = \square$

$७ + ३ + ५ = \square$

$९ + १ + ६ = \square$

$६ + ४ + २ = \square$

$८ + २ + ६ = \square$

$१ + ९ + २ = \square$

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जस्तै गरी जोड्नुहोस् :

उदाहरण

$४ + ८ + ६ = ४ + ६ + ८ = १० + ८ = १८$

१० बनाउनका लागि जोडी पत्ता लगाउनुहोस् ।

$३ + २ + ७ = \square$

$६ + ५ + ५ = \square$

$४ + ५ + ६ = \square$

$२ + ८ + ५ = \square$

$६ + ३ + ४ = \square$

$७ + १ + ९ = \square$

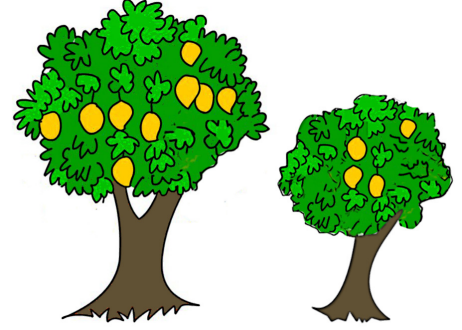
$४ + ७ + ३ = \square$

$५ + ७ + ५ = \square$

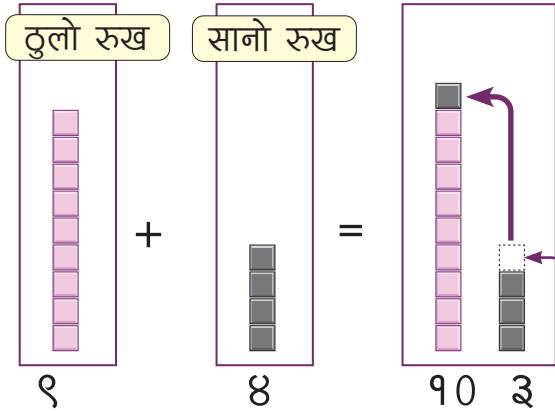
$४ + ८ + २ = \square$

$९ + ६ + १ = \square$

उदाहरण ठूलो रुखमा ९ ओटा आँप छन् ।
सानो रुखमा ८ ओटा आँप छन् । दुवै रुखमा
गरी जम्मा कतिओटा आँप हुन्छन् ?

गणितीय वाक्यमा,
 $९ + ८$

१० बनाउनका
लागि ८ लाई
१ र ३ मा
टुक्र्याउनुहोस् ।

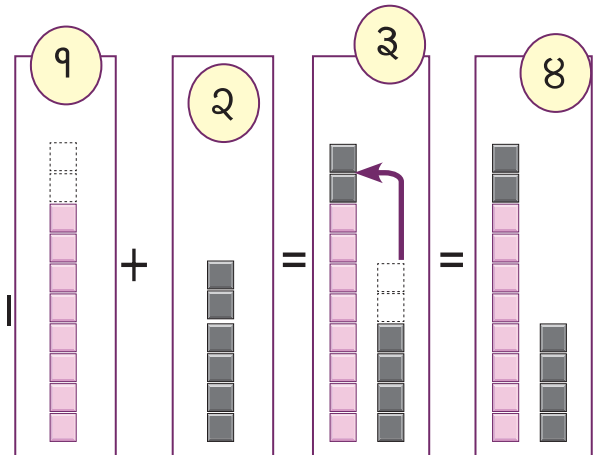
१ र ९ जोडेर १० बनाउन सकिन्छ ।

$$\begin{aligned} & ९ + ८ \\ &= ९ + १ + ३ \\ &= ९ + १ + ३ \\ &= १० + ३ \\ &= १३ \end{aligned}$$

उत्तर : १३ ओटा आँप

अभ्यास ८ र ६ कसरी जोड्ने ? परिवारसँग मिलेर खाली ठाउँमा भर्ने
सङ्ख्या पत्ता लगाउनुहोस् :

- १) १० बनाउन ८ मा
थप्नुपर्छ ।
- २) ६ लाई र मा
छुट्याउनुहोस् ।
- ३) ८ मा थपेर १० बनाउनुहोस् ।
- ४) १० र जोड्दा हुन्छ ।

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जस्तै गरी जोड्नुहोस् :

उदाहरण १

$$\begin{aligned} ७ + ५ \\ = ७ + ३ + २ \\ = १० + २ \\ = १२ \end{aligned}$$

१० बनाउनका लागि ५ लाई ३ र २ मा टुक्र्याउनुहोस् ।

उदाहरण २

$$\begin{aligned} ६ + ९ \\ = ५ + १ + ९ \\ = ५ + १० \\ = १५ \end{aligned}$$

१० बनाउनका लागि ६ लाई ५ र १ मा टुक्र्याउनुहोस् ।

$$\begin{aligned} ८ + ७ \\ = ८ + \dots + \dots \\ = १० + \dots \\ = \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ३ + ९ \\ = \dots + \dots + ९ \\ = \dots + १० \\ = \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ९ + ५ \\ = ९ + \dots + \dots \\ = १० + \dots \\ = \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ८ + ४ \\ = ८ + \dots + \dots \\ = १० + \dots \\ = \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ५ + ९ \\ = ५ + \dots + \dots \\ = १० + \dots \\ = \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ७ + ४ \\ = \dots + \dots + ४ \\ = \dots + १० \\ = \dots \end{aligned}$$

अभ्यास जोड्नुहोस् :

$९ + ७ = \square$

$८ + ८ = \square$

$४ + ७ = \square$

$३ + ८ = \square$

$९ + २ = \square$

$७ + ७ = \square$

$६ + ६ = \square$

$७ + ६ = \square$

$८ + ९ = \square$

$५ + ६ = \square$

$९ + ४ = \square$

$२ + ९ = \square$

$६ + ८ = \square$

$७ + ५ = \square$

$५ + ८ = \square$

अभ्यास केराको सउटा काइँयोमा ८ कोसा केरा छन् र अर्को काइँयोमा ९ कोसा केरा छन् । दुवै काइँयोमा गरी जम्मा कति कोसा केरा हुन्छन् ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : कोसा केरा

अभ्यास प्रत्येक समूहमा ६ जना खेलाडी राखेर दुईओटा भलिबल खेलाडीको समूह बनाइएको छ । दुवै समूहमा गरी जम्मा कतिजना खेलाडी हुन्छन् ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : जना

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी गणितीय वाक्यमा $६ + ७$ हुने सउटा प्रश्न बनाउनुहोस् । सो प्रश्न परिवार तथा साथीलाई दिनुहोस् ।

उदाहरण

मसँग ६ ओटा कलम छन् र मेरी बहिनीसँग ७ ओटा कलम छन् । हामीसँग जम्मा कति कलम भए ?

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जस्तै गरी ठाडो रूपमा जोड्नुहोस् :

उदाहरण

अङ्कको स्थानमान-
अनुसार मिलाउँदा,

$$\begin{array}{r} + \quad 25 \\ \hline \quad 37 \end{array} \quad \begin{array}{r} + \quad 27 \\ \hline 90 \end{array} \quad \begin{array}{r} \quad 90 \\ + \quad 8 \\ \hline 98 \end{array} \quad \begin{array}{r} \quad 6 \\ + \quad 6 \\ \hline 92 \end{array}$$

$\begin{array}{r} + \quad 9 \\ \hline \quad 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 2 \\ \hline \quad 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 8 \\ \hline \quad 8 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 25 \\ \hline \quad 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 2 \\ \hline \quad 6 \end{array}$
$\begin{array}{r} \quad 92 \\ + \quad 8 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \quad 90 \\ + \quad 9 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \quad 2 \\ + 96 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \quad 6 \\ + 99 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \quad 92 \\ + \quad 2 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} + \quad 9 \\ \hline \quad 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 7 \\ \hline \quad 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 9 \\ \hline \quad 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 25 \\ \hline \quad 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 2 \\ \hline \quad 9 \end{array}$
$\begin{array}{r} + \quad 7 \\ \hline \quad 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 9 \\ \hline \quad 8 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 6 \\ \hline \quad 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 6 \\ \hline \quad 7 \end{array}$	$\begin{array}{r} + \quad 25 \\ \hline \quad 6 \end{array}$

अभ्यास ठाडो रूपमा राखी हिसाब गर्नुहोस् :

उदाहरण

$8 + 2$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline 8 \\ 2 \\ \hline 6 \end{array}$$

$92 + 3$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline 92 \\ 3 \\ \hline 95 \end{array}$$

$5 + 6$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline 5 \\ 6 \\ \hline 11 \end{array}$$

$3 + 6$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$98 + 2$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$3 + 90$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$9 + 9$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$6 + 8$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$92 + 7$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

अभ्यास सङ्ख्याहरूलाई ठाडो रूपमा मिलाएर लेख्नुहोस् र हिसाब गर्नुहोस् :

$8 + 8$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$92 + 5$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$90 + 6$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$7 + 2$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$6 + 6$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

$6 + 93$

$$\begin{array}{r} + \\ \hline \\ \\ \hline \end{array}$$

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जसरी तल दिइएका चार्ट प्रयोग गरेर खाली कोठामा राख्ने सङ्ख्या पत्ता लगाउनुहोस् :

उदाहरण

$८ + \square = १५$ ⇒ ८ मा \square जोड्दा १५ हुने भएकाले <table border="0" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">८</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">७</td> <td style="padding: 0 10px;">←</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">□</td> <td style="padding: 0 10px;">=</td> <td style="padding: 0 10px;">१५ - ८</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 2px; text-align: center;">१५</td> <td colspan="4"></td> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <td colspan="4" style="padding-left: 20px;">जोड्नुपर्ने सङ्ख्या</td> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <td colspan="4" style="padding-left: 20px;">= ७</td> </tr> </table>	८	७	←	□	=	१५ - ८	१५								जोड्नुपर्ने सङ्ख्या						= ७				$\square + ६ = ११$ ⇒ \square मा ६ जोड्दा ११ हुने भएकाले <table border="0" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">५</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">६</td> <td style="padding: 0 10px;">←</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">□</td> <td style="padding: 0 10px;">=</td> <td style="padding: 0 10px;">११ - ६</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 2px; text-align: center;">११</td> <td colspan="4"></td> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <td colspan="4" style="padding-left: 20px;">= ५</td> </tr> </table>	५	६	←	□	=	११ - ६	११								= ५			
८	७	←	□	=	१५ - ८																																						
१५																																											
		जोड्नुपर्ने सङ्ख्या																																									
		= ७																																									
५	६	←	□	=	११ - ६																																						
११																																											
		= ५																																									

$४ + \square = १३$

□	□
१३	

$\square + ७ = १४$

□	७
१४	

$९ + \square = १७$

९	□
१७	

$\square + ८ = १४$

□	८
१४	

$३ + \square = ११$

३	□
११	

$\square + ५ = १२$

□	५
१२	

अभ्यास खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

$8 + \square = 93$

$9 + \square = 96$

$3 + \square = 99$

$5 + \square = 92$

$6 + \square = 93$

$7 + \square = 96$

$\square + 6 = 98$

$\square + 7 = 95$

$\square + 3 = 92$

$\square + 5 = 96$

$\square + 8 = 99$

$\square + 9 = 96$

अभ्यास योगफल ठुलो आउनेमा घेरा लगाउनुहोस् :

उदाहरण

$7 + 8$

$6 + 6$

$6 + 90$

$93 + 8$

$92 + 5$

$7 + 99$

$9 + 90$

$93 + 6$

$7 + 6$

$6 + 5$

$6 + 8$

$6 + 6$

$9 + 6$

$7 + 6$

$6 + 6$

$7 + 9$

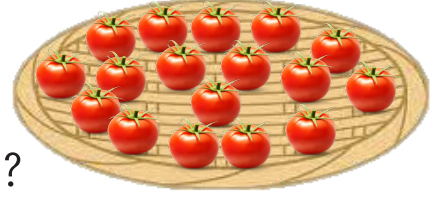
अभ्यास सउटा विद्यालयको खेल मैदानमा ८ जना केटा र १२ जना केटी खेलिरहेका छन् । सो खेल मैदानमा जम्मा कतिजना केटाकेटी खेलिरहेका रहेछन् ?

उत्तर :

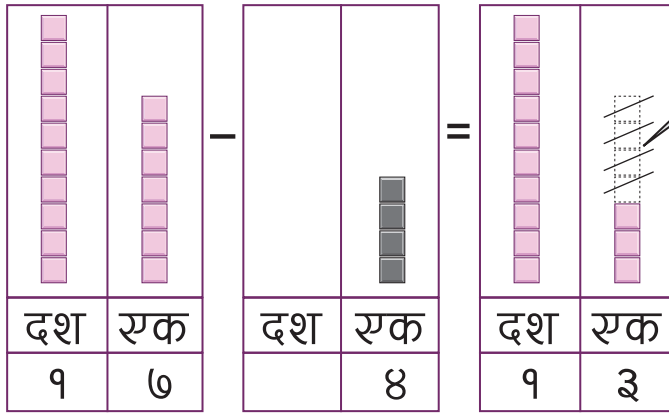
२० सम्मका सङ्ख्याको घटाउ

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ ११५-११६ सँग सम्बन्धित

उदाहरण मोतीको घरमा १७ ओटा गोलभेंडा थिए । उनीहरूले हिजो ८ ओटा गोलभेंडा खाए । अब कतिओटा गोलभेंडा बाँकी रहन्छन् ?

ब्लकको प्रयोग गर्दा,

एकको स्थानमा ७ बाट ८ घटाउनुपर्छ ।

गणितीय वाक्यमा,

$$१७ - ८ = ९$$

उत्तर : ९ ओटा गोलभेंडा

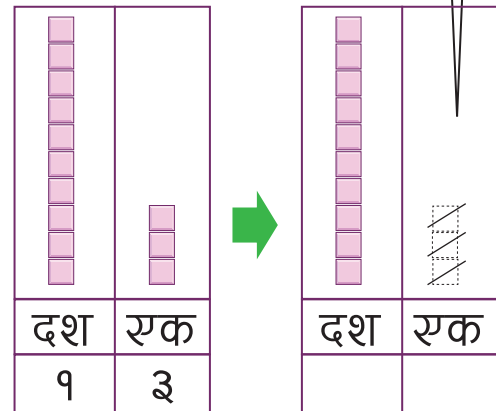
अभ्यास मोतीको घरमा बाँकी रहेका ९ ओटा गोलभेंडामध्ये ३ ओटा गोलभेंडा आज खाएछन् । अब कतिओटा गोलभेंडा बाँकी रहन्छन् ?

गणितीय वाक्यमा,

..... - =

उत्तर : ओटा गोलभेंडा

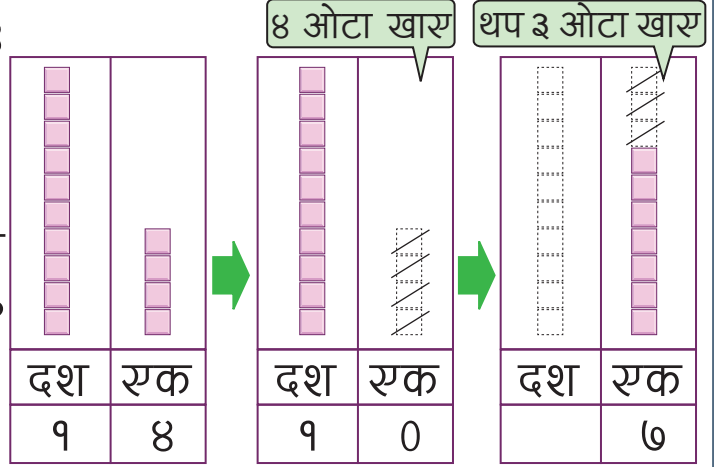
३ ओटा खाए ।

सङ्ख्याङ्कमा लेख्नुहोस् ।

उदाहरण सोनामको घरमा १४

ओटा आलु थिए । त्यसमध्ये
उनीहरूले हिजो ४ ओटा खाए
र आज थप ३ ओटा खाए । अब
कतिओटा आलु बाँकी रहन्छन् ?

गणितीय वाक्यमा,

$$\begin{aligned}
 १४ - ४ - ३ &= १४ - ४ - ३ \\
 &= १० - ३ = ७
 \end{aligned}$$

उत्तर : ७ ओटा आलु

अभ्यास घटाउनुहोस् :

$१३ - २ = \square$

$१६ - ४ = \square$

$१४ - १ = \square$

$१८ - ४ = \square$

$१९ - ७ = \square$

$१५ - ३ = \square$

$१२ - २ = \square$

$१७ - ७ = \square$

$११ - १ = \square$

$१५ - ५ - ३ = \square$

$१२ - २ - ६ = \square$

$१४ - ४ - २ = \square$

$१७ - ७ - ४ = \square$

$११ - १ - ८ = \square$

$१३ - ३ - ६ = \square$

$१६ - ६ - १ = \square$

$१४ - ४ - ५ = \square$

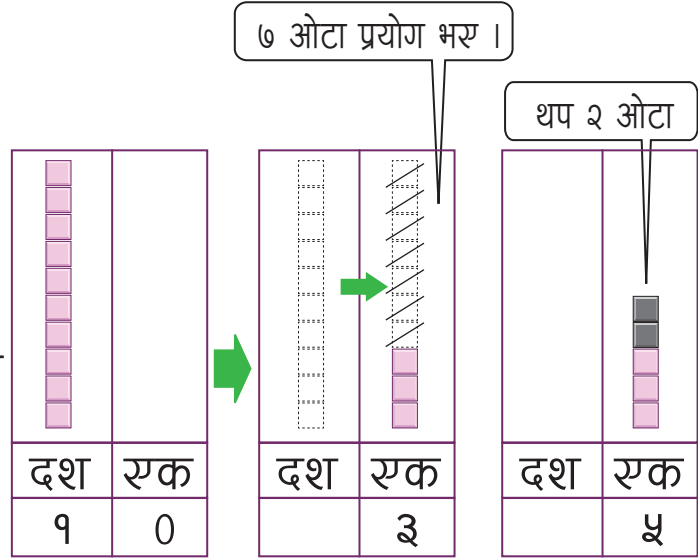
$१२ - २ - ७ = \square$

उदाहरण रिमासँग १० ओटा सिसाकलम थिए तर त्यसमध्ये ७ ओटा सिसाकलमको प्रयोग गरिसकिछन् । त्यसपछि उनकी आमाले थप २ ओटा सिसाकलम दिनुभयो । अब उनीसँग कतिओटा सिसाकलम बाँकी रहन्छन् ?

गणितीय वाक्यमा,

$$\begin{aligned} 90 - 7 + 2 &= 90 - 7 + 2 \\ &= 83 + 2 = 85 \end{aligned}$$

उत्तर : ५ ओटा सिसाकलम

अभ्यास घटाउनुहोस् :

$95 - 9 = \square$

$98 - 8 = \square$

$96 - 3 = \square$

$96 - 6 = \square$

$97 - 2 = \square$

$92 - 9 = \square$

$93 - 3 = \square$

$99 - 3 = \square$

$99 - 0 = \square$

$90 - 6 + 3 = \square$

$90 - 7 + 2 = \square$

$90 - 8 + 3 = \square$

$90 - 9 + 5 = \square$

$90 - 3 + 9 = \square$

$90 - 7 + 8 = \square$

$90 - 9 + 9 = \square$

$90 - 2 + 9 = \square$

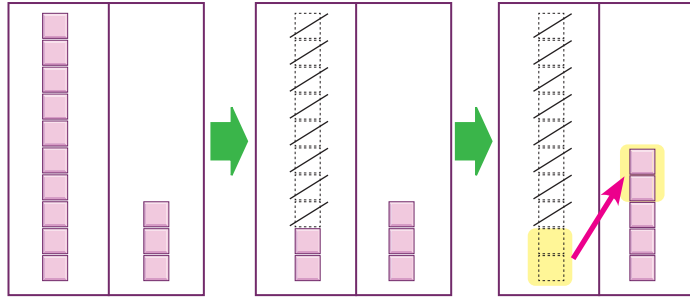
$90 - 5 + 2 = \square$

उदाहरण मेघासँग १३ ओटा किताब छन् ।

उनले त्यसमध्ये ८ ओटा किताब पढिसकिन् । अब उनले कतिओटा किताब पढ्न बाँकी छ ?

गणितीय वाक्यमा, $१३ - ८$

१३ लाई १० र ३ मा टुक्र्याउनुहोस् ।

१० बाट ८ घटाउनुहोस् ।

२ र ३ जोड्नुहोस् ।

$$\begin{aligned} १३ - ८ &= १० + ३ - ८ \\ &= १० - ८ + ३ \\ &= २ + ३ \\ &= ५ \end{aligned}$$

उत्तर : ५ ओटा किताब

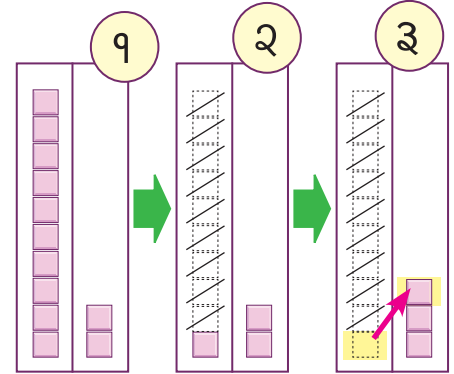
अभ्यास १२ बाट ९ कसरी घटाउने ? खाली ठाउँमा सङ्ख्या भर्नका लागि परिवारसँग मिलेर पत्ता लगाउनुहोस् ।

१ १२ लाई र २ मा टुक्र्याउनुहोस् ।

२ बाट घटाउनुहोस् ।

३ र जोड्नुहोस् ।

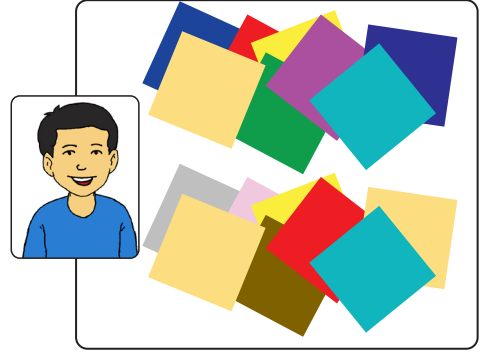
$$१२ - ९ = \dots\dots\dots$$

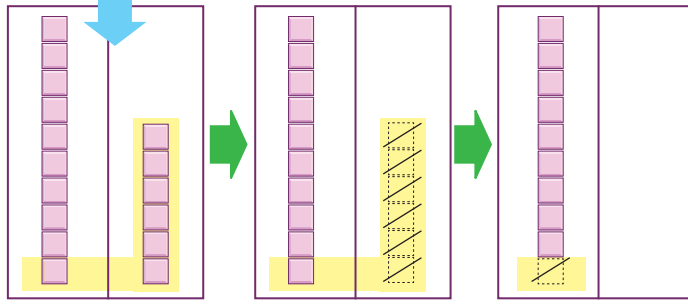
अभ्यास खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

$$\begin{aligned} १५ - ७ &= १० + ५ - ७ \rightarrow १५ लाई र मा टुक्र्याउनुहोस् । \\ &= १० - ७ + ५ \rightarrow बाट घटाउनुहोस् । \\ &= ३ + ५ \rightarrow र जोड्नुहोस् । \\ &= ८ \end{aligned}$$

उदाहरण बाबुलालसँग १६ ओटा रङ्गीन कागज थिए । उनले त्यसमध्ये ७ ओटा आफ्नी बहिनीलाई दिए । अब बाबुलालसँग कतिओटा रङ्गीन कागज बाँकी रहे ?

गणितीय वाक्यमा, $१६ - ७$

$$\begin{aligned} १६ - ७ &= १६ - ६ - १ \\ &= १० - १ \\ &= ९ \end{aligned}$$

उत्तर : ९ ओटा रङ्गीन कागज

७ लाई ६ र १ मा टुक्र्याउनुहोस् ।

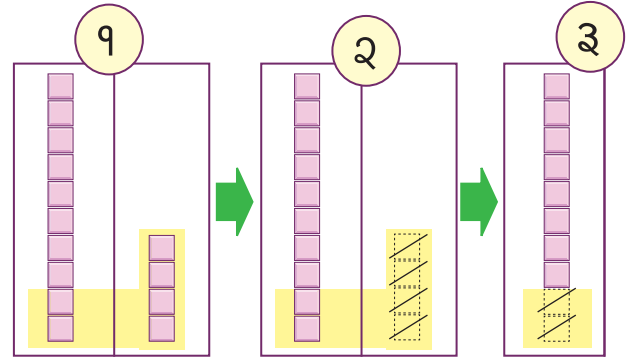
१६ बाट ६ घटाउनुहोस् ।

१० बाट १ घटाउनुहोस् ।

अभ्यास १४ बाट ६ कसरी घटाउने ? खाली ठाउँमा सङ्ख्या भर्नका लागि परिवारसँग मिलेर पत्ता लगाउनुहोस् :

- १ ६ लाई र २ मा टुक्र्याउनुहोस् ।
- २ बाट घटाउनुहोस् ।
- ३ बाट घटाउनुहोस् ।

$$१४ - ६ = \dots\dots\dots$$

अभ्यास खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

$$\begin{aligned} १६ - ९ &= १६ - ६ - ३ \\ &= १० - ३ \\ &= ७ \end{aligned}$$

९ लाई र मा टुक्र्याउनुहोस् ।
..... बाट घटाउनुहोस् ।
..... बाट घटाउनुहोस् ।

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जस्तै गरी हिसाब गर्नुहोस् :

उदाहरण १

$$\begin{aligned} १३ - ९ \\ = १० + ३ - ९ \\ = १० - ९ + ३ \\ = १ + ३ \\ = ४ \end{aligned}$$

१३ लाई १० र ३
मा टुक्र्याउनुहोस्
र १० बाट ९
घटाउनुहोस् ।

उदाहरण २

$$\begin{aligned} १४ - ५ \\ = १४ - ४ - १ \\ = १० - १ \\ = ९ \end{aligned}$$

५ लाई ४ र १
मा टुक्र्याउनुहोस्
र १४ बाट ४
घटाउनुहोस् ।

$$\begin{aligned} १४ - ८ &= १० + ४ - \dots \\ &= १० - \dots + \dots \\ &= \dots + \dots \\ &= \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} १५ - ६ &= १५ - \dots - \dots \\ &= १० - \dots \\ &= \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} १३ - ७ &= १० + ३ - \dots \\ &= १० - \dots + \dots \\ &= \dots + \dots \\ &= \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} १७ - ९ &= १७ - \dots - \dots \\ &= १० - \dots \\ &= \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} १५ - ९ &= १० + ५ - \dots \\ &= १० - \dots + \dots \\ &= \dots + \dots \\ &= \dots \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} १२ - ७ &= १२ - \dots - \dots \\ &= १० - \dots \\ &= \dots \end{aligned}$$

अभ्यास घटाउनुहोस् :

$१४ - ५ = \dots\dots\dots$	$१५ - ७ = \dots\dots\dots$	$१८ - ९ = \dots\dots\dots$
$१३ - ४ = \dots\dots\dots$	$१२ - ९ = \dots\dots\dots$	$११ - ३ = \dots\dots\dots$
$१६ - ५ = \dots\dots\dots$	$११ - ६ = \dots\dots\dots$	$१७ - ८ = \dots\dots\dots$
$१२ - ४ = \dots\dots\dots$	$१४ - ९ = \dots\dots\dots$	$१३ - ६ = \dots\dots\dots$
$१५ - ८ = \dots\dots\dots$	$१७ - ९ = \dots\dots\dots$	$१८ - ८ = \dots\dots\dots$

अभ्यास सउटा विद्यालयको शिक्षक बस्ने कोठामा ७ ओटा कुर्सी र १३ ओटा टेबुल छन् भने टेबुलको सङ्ख्या कुर्सीको भन्दा कतिले बढी रहेछ ?

गणितीय वाक्यमा, **उत्तर** : ओटा टेबुल बढी

अभ्यास सउटा कक्षा कोठामा भएका १५ जना विद्यार्थीमध्ये ७ जना केटा रहेछन् । सो कक्षा कोठामा कतिजना केटी रहेछन् ?

गणितीय वाक्यमा, **उत्तर** : जना केटी

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी गणितीय वाक्यमा $१४ - ९$ हुने सउटा प्रश्न बनाउनुहोस् । सो प्रश्न परिवार तथा साथीलाई दिनुहोस् ।

उदाहरण

मसँग कलम र सिसाकलम गरी १४ ओटा छन् । तीमध्ये ९ ओटा कलम छन् भने मसँग जम्मा कति सिसाकलम रहेछन् ?

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जस्तै गरी घटाउनुहोस् :

उदाहरण

अङ्कको स्थानमान-
अनुसार मिलाउँदा,

$$\begin{array}{r} 92 \\ - 3 \\ \hline 89 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 98 \\ - 7 \\ \hline 91 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 93 \\ - 5 \\ \hline 88 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 99 \\ - 9 \\ \hline 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 99 \\ - 2 \\ \hline 97 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 92 \\ - 8 \\ \hline 84 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 \\ - 9 \\ \hline 87 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 95 \\ - 6 \\ \hline 89 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 93 \\ - 6 \\ \hline 87 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 93 \\ - 8 \\ \hline 85 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 98 \\ - 9 \\ \hline 89 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 99 \\ - 6 \\ \hline 93 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 \\ - 9 \\ \hline 87 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 98 \\ - 5 \\ \hline 93 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 99 \\ - 6 \\ \hline 93 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 97 \\ - 9 \\ \hline 88 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 92 \\ - 6 \\ \hline 86 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 95 \\ - 6 \\ \hline 89 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 \\ - 7 \\ \hline 89 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 92 \\ - 7 \\ \hline 85 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 95 \\ - 9 \\ \hline 86 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ - 3 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ - 6 \\ \hline 14 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ - 7 \\ \hline 13 \end{array}$$

अभ्यास ठाडो रूपमा राखी हिसाब गर्नुहोस् :

उदाहरण

$$\begin{array}{r} 98 \\ - 2 \\ \hline 96 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 \\ - 6 \\ \hline 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 95 \\ - 9 \\ \hline 86 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 - 3 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 92 - 2 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 93 - 5 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 - 6 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 98 - 6 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 - 5 \\ - \\ \hline \end{array}$$

अभ्यास सङ्ख्याहरूलाई ठाडो रूपमा मिलाएर लेख्नुहोस् र हिसाब गर्नुहोस् :

$$\begin{array}{r} 99 - 7 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 93 - 3 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 98 - 7 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 97 - 2 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 - 9 \\ - \\ \hline \end{array}$$

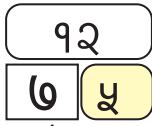
$$\begin{array}{r} 20 - 8 \\ - \\ \hline \end{array}$$

अभ्यास उदाहरणमा देखाइएजस्तै गरी तल दिइएका चार्ट प्रयोग गरेर खाली कोठामा राख्ने सङ्ख्या पत्ता लगाउनुहोस् :

उदाहरण

$$१२ - \square = ५$$

→ १२ बाट \square घटाउँदा ५ हुने भएकाले

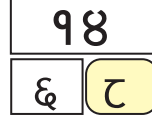
$$\square = १२ - ५$$

$$= ७$$

घटाउनुपर्ने
सङ्ख्या

$$\square - ६ = ८$$

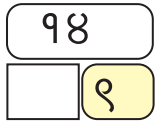
→ \square बाट ६ घटाउँदा ८ हुने भएकाले

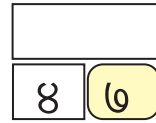
$$\square = ६ + ८$$

$$= १४$$

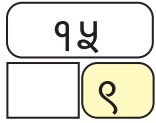
$$१४ - \square = ९$$

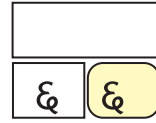
$$\square - ४ = ७$$

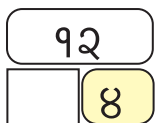
$$१५ - \square = ९$$

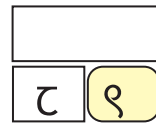
$$\square - ६ = ६$$

$$१२ - \square = ४$$

$$\square - ८ = ९$$

अभ्यास खाली ठाउँ भर्नुहोस् :

$१३ - \square = ९$

$१२ - \square = ५$

$१६ - \square = ९$

$१५ - \square = ७$

$११ - \square = ८$

$१४ - \square = ६$

$\square - ७ = ८$

$\square - ३ = ९$

$\square - ५ = ६$

$\square - ६ = ७$

$\square - ४ = ८$

$\square - ९ = ९$

अभ्यास घटाउफल सानो आउनेमा गोलो घेरा लगाउनुहोस् :

उदाहरण

$१८ - ४$

$१६ - ३$

$१२ - २$

$१४ - ३$

$१६ - ७$

$११ - ३$

$१३ - ८$

$१६ - ९$

$१५ - ८$

$१३ - ५$

$१२ - ७$

$१४ - ८$

$११ - ६$

$१४ - ७$

$१३ - ६$

$१६ - ८$

अभ्यास एउटा कक्षाकोठामा ७ जना केटी र १५ जना केटा रहेछन् । केटाको सङ्ख्या केटीको सङ्ख्या भन्दा कतिले बढी रहेछ ?

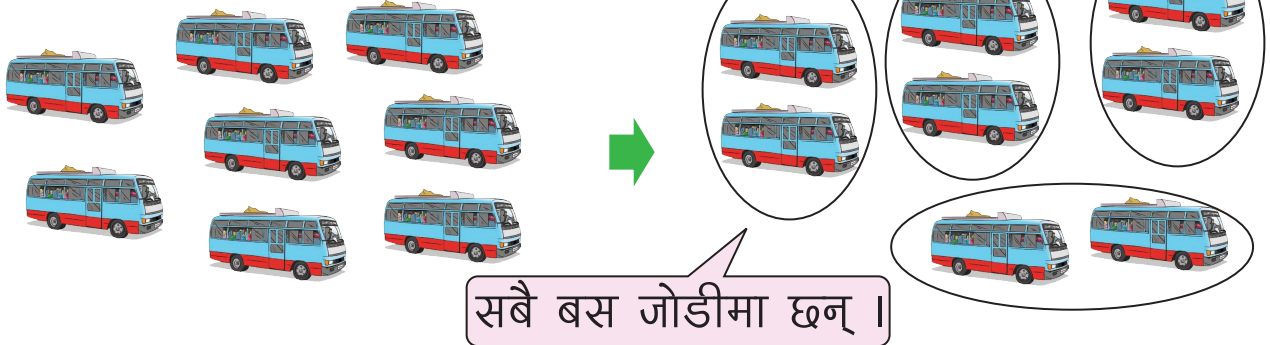
उत्तर : जना केटा बढी

जोर र बिजोर सङ्ख्या

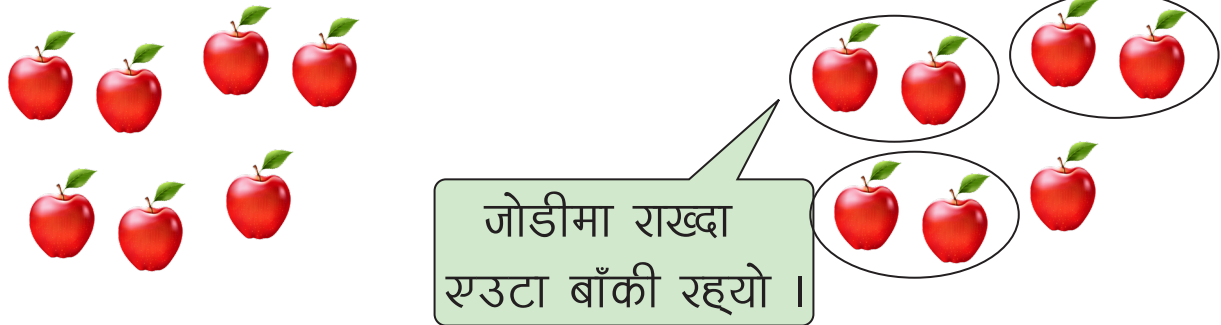
१२

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १२४ सँग सम्बन्धित

उदाहरण दुईदुईओटाको जोडीमा गोलो घेरा लगाउनुहोस् र गणना गरी जोर वा बिजोर के हो लेख्नुहोस् :

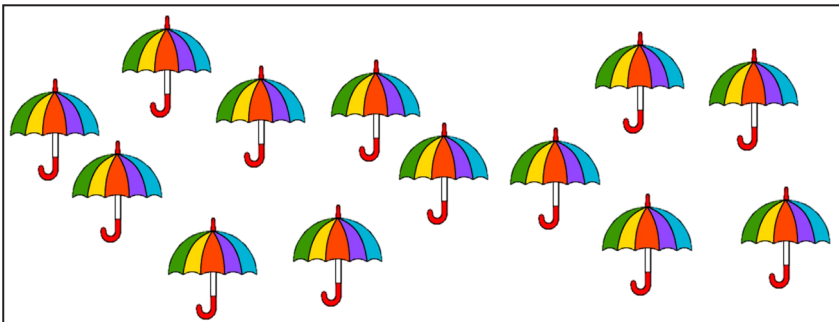

उत्तर : ८ ओटा बस → जोर सङ्ख्या

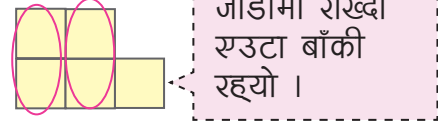
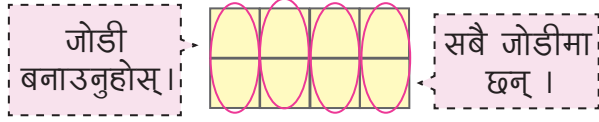
उत्तर : ७ ओटा स्याउ → बिजोर सङ्ख्या

अभ्यास दुईदुईओटाको जोडीमा गोलो घेरा लगाउनुहोस् र गणना गरी जोर वा बिजोर के हो लेख्नुहोस् :

उत्तर : ओटा छाता
..... सङ्ख्या

उदाहरण तल कतिओटा कोठा छन् ? गणना गर्नुहोस् । जोर वा बिजोर के हो ? लेख्नुहोस् :

८ ओटा कोठा
जोर सङ्ख्या

५ ओटा कोठा
बिजोर सङ्ख्या

अभ्यास तल कतिओटा कोठा छन् ? गणना गर्नुहोस् । जोर वा बिजोर के हो ? लेख्नुहोस् :

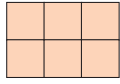
___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

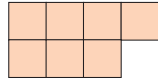
___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

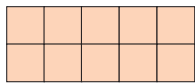
___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

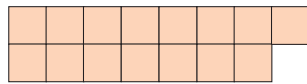
___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

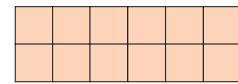
___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

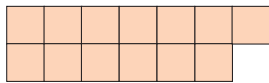
___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

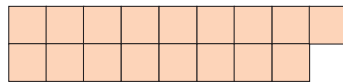
___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

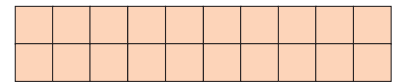
___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

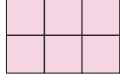

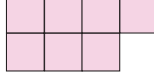

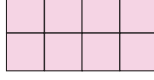

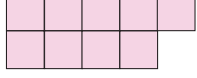
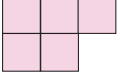
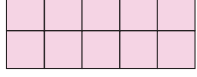

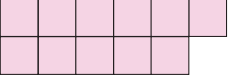
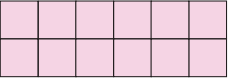
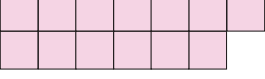
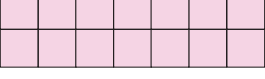
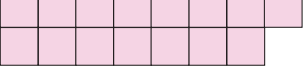
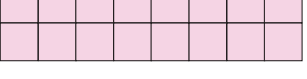
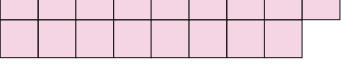
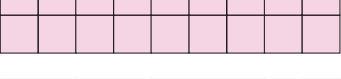
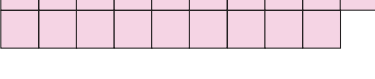
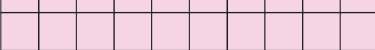
___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

___ ओटा कोठा
___ सङ्ख्या

अभ्यास तलको तालिकाबाट तपाईंले के नियम पत्ता लगाउनु भयो ? आफ्नो परिवारमा छलफल गर्नुहोस् :

१		बिजोर सङ्ख्या	६		जोर सङ्ख्या
२		जोर सङ्ख्या	७		बिजोर सङ्ख्या
३		बिजोर सङ्ख्या	८		जोर सङ्ख्या
४		जोर सङ्ख्या	९		बिजोर सङ्ख्या
५		बिजोर सङ्ख्या	१०		जोर सङ्ख्या

११		बिजोर सङ्ख्या
१२		जोर सङ्ख्या
१३		बिजोर सङ्ख्या
१४		जोर सङ्ख्या
१५		बिजोर सङ्ख्या
१६		जोर सङ्ख्या
१७		बिजोर सङ्ख्या
१८		जोर सङ्ख्या
१९		बिजोर सङ्ख्या
२०		जोर सङ्ख्या

तपाईंले के नियम पत्ता लगाउनुभयो ?

-
-
-

अभ्यास तल दिइएका सङ्ख्या जोड्नुहोस् । जोर वा बिजोर के हुन्छ, लेख्नुहोस् :

उदाहरण

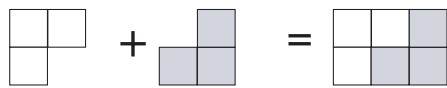
$$8 + 2 = 10$$

जोर + बिजोर = बिजोर
बिजोर सङ्ख्या

$$2 + 8 = 10$$

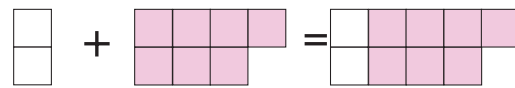
बिजोर + बिजोर = जोर
जोर सङ्ख्या

$$2 + 2 = \underline{\quad}$$

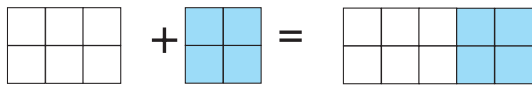
 सङ्ख्या

$$2 + 6 = \underline{\quad}$$

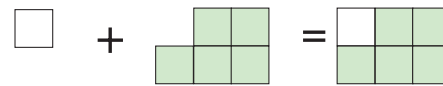
 सङ्ख्या

$$6 + 8 = \underline{\quad}$$

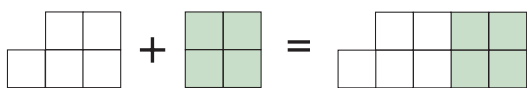
 सङ्ख्या

$$9 + 2 = \underline{\quad}$$

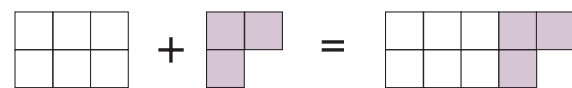
 सङ्ख्या

$$2 + 8 = \underline{\quad}$$

 सङ्ख्या

$$6 + 2 = \underline{\quad}$$

 सङ्ख्या

२० सम्मका सङ्ख्या अक्षरमा १३

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १२८ सँग सम्बन्धित

अभ्यास तल दिइएका सङ्ख्यालाई अक्षरमा लेख्नुहोस् । पहिलो पटक अक्षरमाथि कोर्नुहोस् :

	पहिलो पटक	दोस्रो पटक	तेस्रो पटक	चौथो पटक
१ एक	एक			
२ दुई	दुई			
३ तीन	तीन			
४ चार	चार			
५ पाँच	पाँच			
६ छ	छ			
७ सात	सात			
८ आठ	आठ			
९ नौ	नौ			
१० दश	दश			
११ एघार	एघार			
१२ बाह्र	बाह्र			
१३ तेर	तेर			
१४ चौध	चौध			
१५ पन्ध्र	पन्ध्र			
१६ सोर	सोर			
१७ सत्र	सत्र			
१८ अठार	अठार			
१९ उन्नाइस	उन्नाइस			
२० बिस	बिस			

अभ्यास सङ्ख्याङ्क र अक्षरमा जोडा मिलाउनुहोस् :

९	२	५	१०	८	१	४
◆	◆	◆	◆	◆	◆	◆
◆	◆	◆	◆	◆	◆	◆
एक	दश	दुई	चार	आठ	नौ	पाँच

अभ्यास सङ्ख्याङ्क र अक्षरमा जोडा मिलाउनुहोस् :

१३	१६	२०	१४	११	१७	१९
◆	◆	◆	◆	◆	◆	◆
◆	◆	◆	◆	◆	◆	◆
सोर	एघार	बिस	तेर	उन्नाइस	चौध	सत्र

अभ्यास अक्षरमा लेखिएको सङ्ख्यालाई सङ्ख्याङ्कमा लेख्नुहोस् :

अक्षरमा	सङ्ख्याङ्कमा	अक्षरमा	सङ्ख्याङ्कमा
सात		अठार	
दुई		पन्ध्र	
नौ		उन्नाइस	
पाँच		बाह्र	
तीन		सत्र	
छ		एघार	

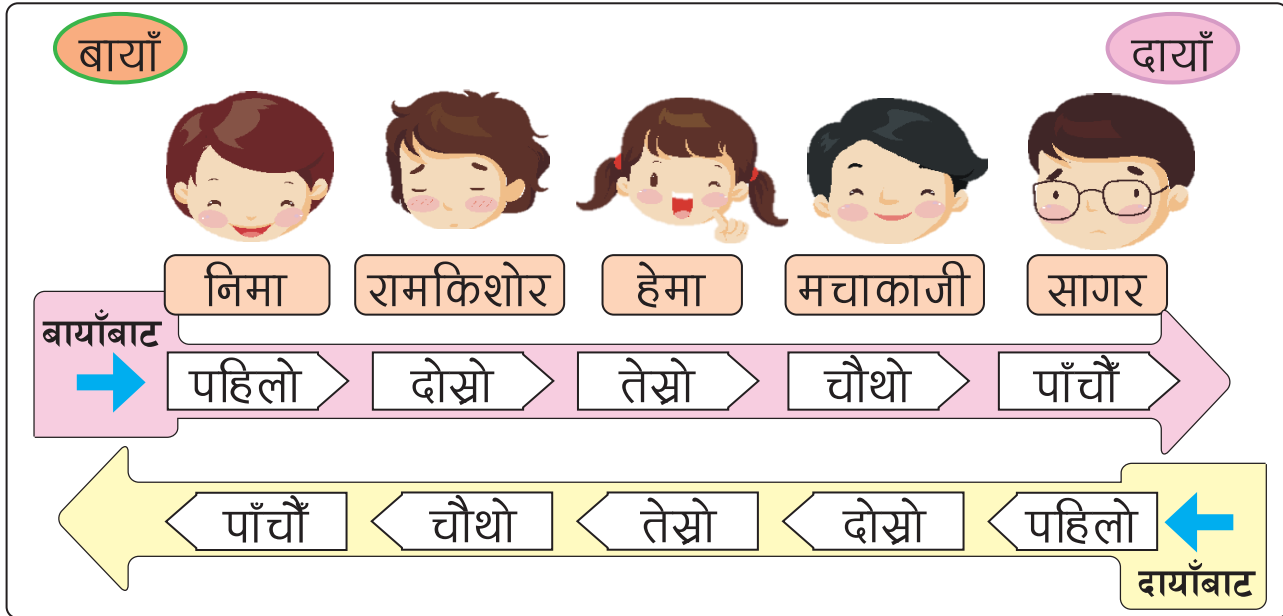
क्रमात्मक सङ्ख्या

१४

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १३० सँग सम्बन्धित

गन्तीका	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
सङ्ख्या	एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	आठ	नौ	दश
क्रमात्मक सङ्ख्या	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौँ	छैटौँ	सातौँ	आठौँ	नवौँ	दसौँ

अभ्यास एउटा कक्षामा पाँच जना विद्यार्थी एउटै लाइनमा बसेका छन् ।

माथिको चित्रको आधारमा तलका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

- बायाँबाट दोस्रो स्थानमा को छ ? रामकिशोर
- दायाँबाट दोस्रो स्थानमा को छ ? _____
- बायाँबाट पहिलो स्थानमा को छ ? _____
- दायाँबाट पाँचौँ स्थानमा को छ ? _____
- बायाँबाट चौथो स्थानमा को छ ? _____
- दायाँबाट तेस्रो स्थानमा को छ ? _____

अभ्यास तल चित्रमा रङ्गीन कागजका १० ओटा टुक्रा दिइएका छन् । कुन रङको कागज कुन स्थानमा छ ? खाली ठाउँमा लेख्नुहोस् :

बायाँ दायाँ

उदाहरण

- रातो कागज बायाँबाट दोस्रो र सातौँ स्थानमा छन् ।
- निलो कागज बायाँबाट _____ र _____ स्थानमा छन् ।
- पहेँलो कागज दायाँबाट _____ र _____ स्थानमा छन् ।
- हरियो कागज बायाँबाट _____ र _____ स्थानमा छन् ।
- सेतो कागज बायाँबाट _____ र _____ स्थानमा छन् ।

उदाहरण

बायाँबाट चारओटा कागजमा घेरा लगाउनुहोस् :

बायाँबाट चौथो कागजमा घेरा लगाउनुहोस् :

बायाँबाट छओटा कागजमा घेरा लगाउनुहोस् :

बायाँबाट छैटौँ कागजमा घेरा लगाउनुहोस् :

अभ्यास दायाँ दिइएको चित्रमा वृत्तले विद्यार्थी बस्ने स्थानलाई जनाउँछ ।

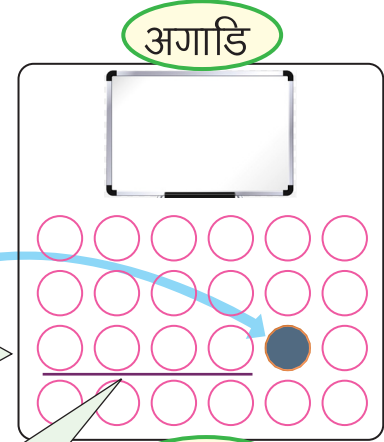
उदाहरण

मोहनले भने, “म अगाडिबाट तेस्रो पङ्क्तिमा बस्छु । मेरो बायाँ चारजना साथी छन् भने मेरो स्थान कहाँ छ ?” मोहन बस्ने स्थान पत्ता लगाउनुहोस् र रङ्ग भर्नुहोस् :

उत्तर

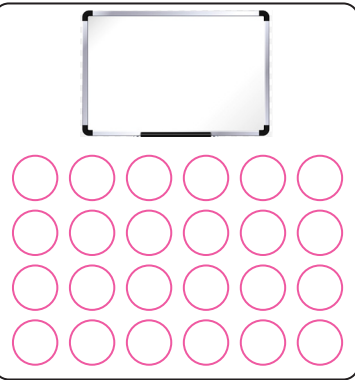
अगाडिबाट तेस्रो पङ्क्ति

बायाँ चार जना

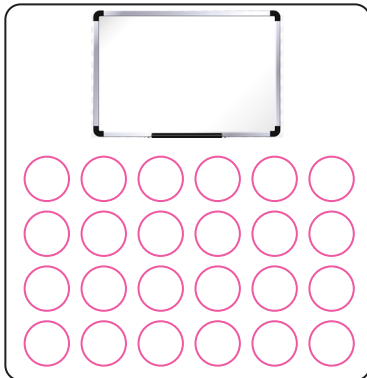
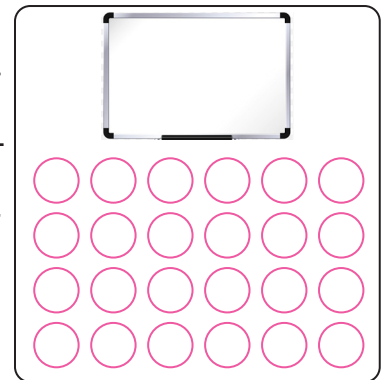
अगाडि

पछाडि

मनिषाले भनिन्, “म पछाडिबाट पहिलो पङ्क्तिमा बस्छु । दायाँबाट दोस्रो स्थानमा बस्छु भने मेरो स्थान कहाँ छ ?” मनिषाको बस्ने स्थान पत्ता लगाउनुहोस् र रङ्ग भर्नुहोस् :

प्रदीपले भने, “मभन्दा ठिक अगाडि एक जना विद्यार्थी बसेका छन् । म बायाँबाट दोस्रो सिटमा बसेको छु भने मेरो स्थान कहाँ छ ?” प्रदीपको बस्ने स्थान पत्ता लगाउनुहोस् र रङ्ग भर्नुहोस् :

उषाले भनिन्, “मभन्दा ठिक पछाडि दुई जना विद्यार्थी बसेका छन् । म बायाँबाट चौथो सिटमा बसेको छु भने मेरो स्थान कहाँ छ ?” उषाको बस्ने स्थान पत्ता लगाउनुहोस् र रङ्ग भर्नुहोस् :

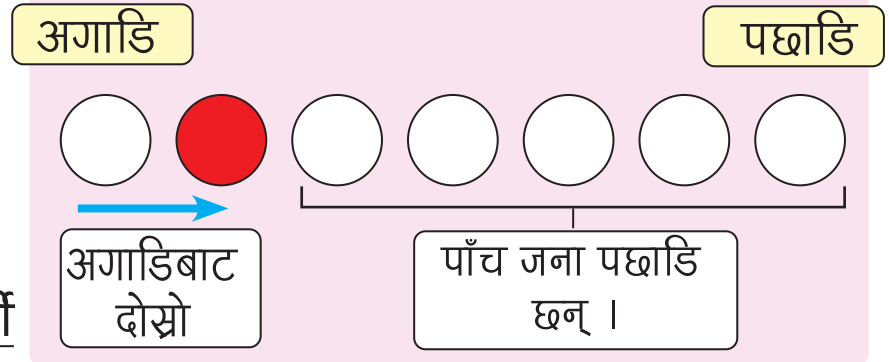
उदाहरण केही विद्यार्थी सिधा लाइनमा उभिरका छन् । सागर अगाडिबाट दोस्रो स्थानमा उभिरका छन् । उनीभन्दा पछाडि पाँचजना विद्यार्थी उभिरका छन् । जम्मा कति जना विद्यार्थी लाइनमा उभिरका रहेछन्, पत्ता लगाउनुहोस् :

उत्तर :

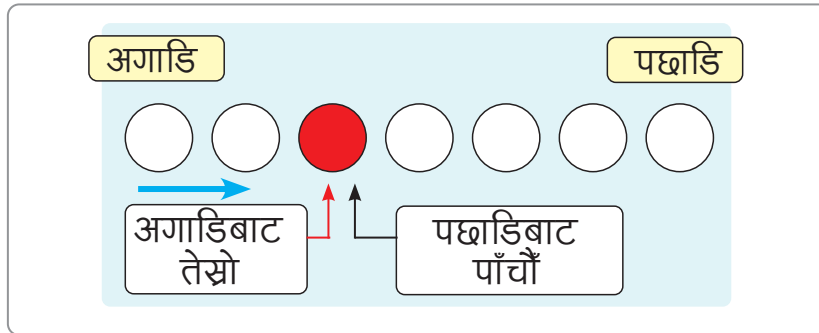
दायाँका जस्तै चित्र
बनाउनुहोस् :

$$२ + ५ = ७$$

जम्मा ७ जना विद्यार्थी

अभ्यास केही विद्यार्थी सिधा लाइनमा उभिरका छन् । नाजिर अगाडिबाट तेस्रो र पछाडिबाट पाँचौँ स्थानमा उभिरका छन् । जम्मा कति जना विद्यार्थी लाइनमा उभिरका रहेछन्, पत्ता लगाउनुहोस् ।

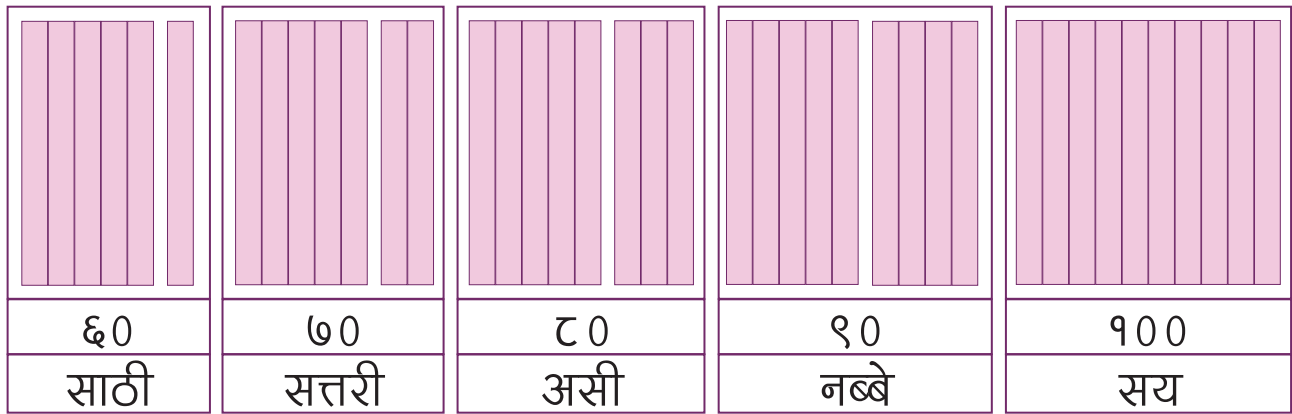
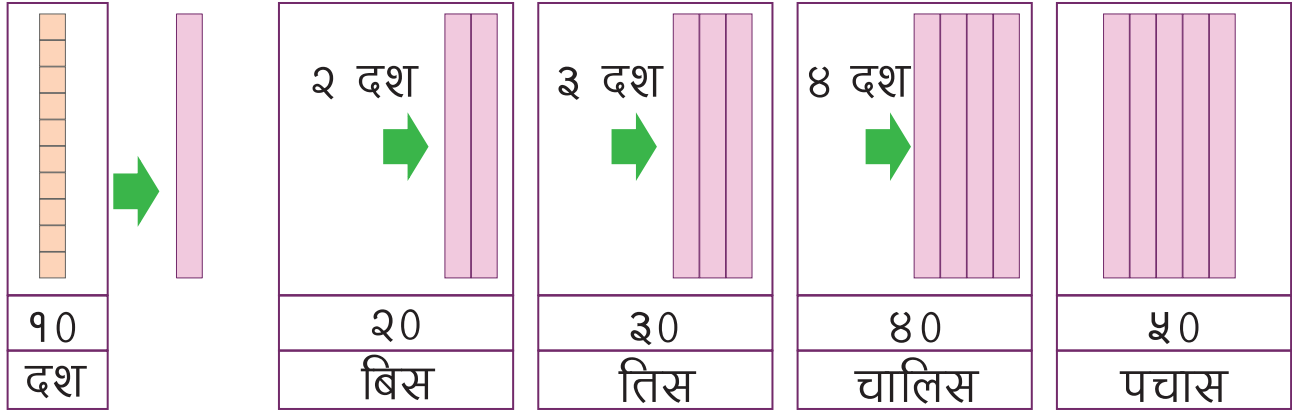

अभ्यास जोगेन्द्रको परिवारमा उनीभन्दा कान्छा एक भाइ र एक बहिनी छन् । उनीभन्दा उमेरले चार जना जेठा छन् भने उनको परिवारमा कति जना सदस्य छन्, पत्ता लगाउनुहोस् ।

अभ्यास कक्षामा दिलशोभा सातौँ अग्लो छात्रा हुन् । उनीभन्दा होचा विद्यार्थीको सङ्ख्या ८ छ । उनको कक्षामा जम्मा कति जना विद्यार्थी छन्, पत्ता लगाउनुहोस् ।

२१ देखि १०० सम्मका सङ्ख्या १५

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १३६ सँग सम्बन्धित

अभ्यास खाली ठाँउमा उपयुक्त सङ्ख्या राख्नुहोस् :

उदाहरण

५ दश =५०.....

९ दश =

७ दश =

८ दश =

६ दश =

१० दश =

अभ्यास तल दिइएका सङ्ख्या पढ्नुहोस् :

२०	४०	७०	९०	३०
५०	८०	६०	१०	१००

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

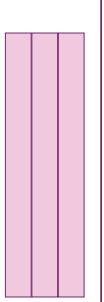
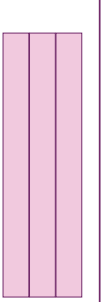
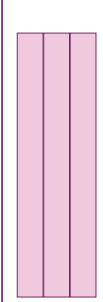
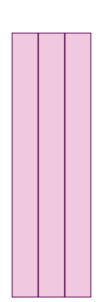
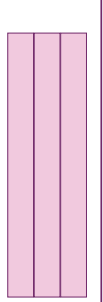
उदाहरण

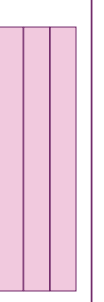
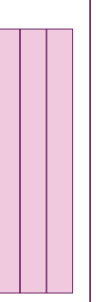
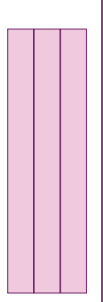
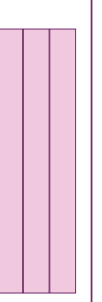
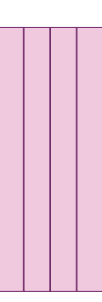
<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">१</td></tr> </table>			२	१	<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">२</td></tr> </table>			२	२	<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">३</td></tr> </table>			२	३	<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">४</td></tr> </table>			२	४	<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">५</td></tr> </table>			२	५
२	१																							
२	२																							
२	३																							
२	४																							
२	५																							
एकदाइस	बाइस	तेइस	चौबिस	पचिस																				

<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">६</td></tr> </table>			२	६	<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">७</td></tr> </table>			२	७	<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">८</td></tr> </table>			२	८	<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">९</td></tr> </table>			२	९	<table border="1" style="width: 100%; height: 100px;"> <tr><td style="width: 50%;"></td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">२</td><td style="text-align: center;">१०</td></tr> </table>			२	१०
२	६																							
२	७																							
२	८																							
२	९																							
२	१०																							
छबिस	सत्ताइस	अठ्ठाइस	उनन्तिस	तिस																				

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

उदाहरण

									
दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश	एक
३	१	३	२						
↓ ↓		↓ ↓		↓ ↓		↓ ↓		↓ ↓	
एकतिस		बत्तिस		तेत्तिस		चौत्तिस		पैत्तिस	

									
दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश	एक
↓ ↓		↓ ↓		↓ ↓		↓ ↓		↓ ↓	
छत्तिस		सैत्तिस		अठत्तिस		उनन्चालिस		चालिस	

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

उदाहरण						
दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश
४	१	४	२			
४१		४२				
एकचालिस		बयालिस		त्रिचालिस	चवालिस	पैंतालिस

दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश
छयालिस		सतचालिस		अठचालिस		उनन्चास
						पचास

अभ्यास सङ्ख्या पढ्नुहोस् :

४६	३७	२४	३३	२९
३६	२८	४९	४२	२६

अभ्यास खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

(क)	२३	२४		२६	२७		२९	
(ख)	३१		३३	३४			३७	३८
(ग)	४२	४३	४४			४७		४९
(घ)		३०	३१	३२		३४	३५	
(ङ)			२८		३०	३१		

अभ्यास सबैभन्दा सानो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

२८	३२	२४	२९	४१	३७	४३	३९	२९
त्रिचालिस	पैंतिस	उनन्चालिस	उनन्तिस	चालिस	छत्तिस			

अभ्यास सबैभन्दा ठुलो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

४३	२८	३७	२९	३२	२८	२८	३२	४६
अठचालिस	अट्ठाइस	अठतिस	सत्ताइस	एकचालिस	पैंतालिस			

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

उदाहरण

दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश	एक
५	१	५	२						
५१		५२							
एकाउन्न		बाउन्न		त्रिपन्न		चवन्न		पचपन्न	

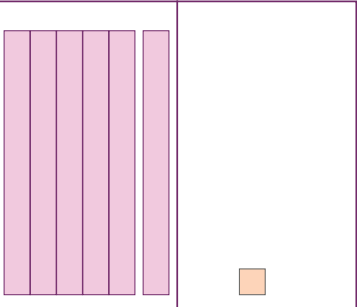
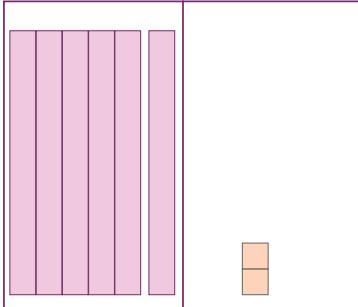
दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश	एक	दश	एक
छपन्न		सन्ताउन्न		अन्ताउन्न		उनन्साठी		साठी	

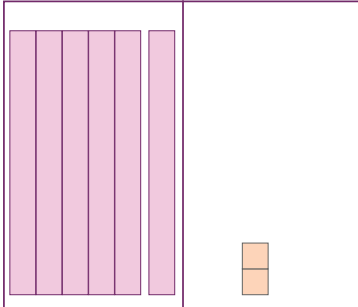
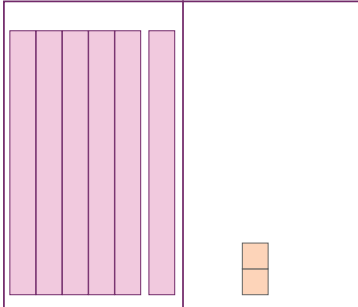
अभ्यास सङ्ख्या पढ्नुहोस् :

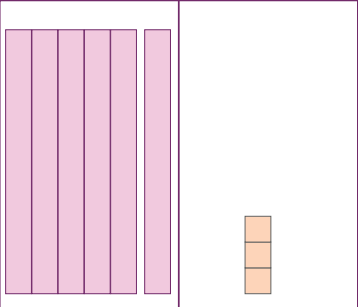
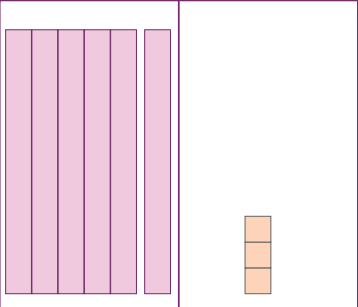
५२	५५	५४	५८	५६
५१	५३	५९	५७	६०

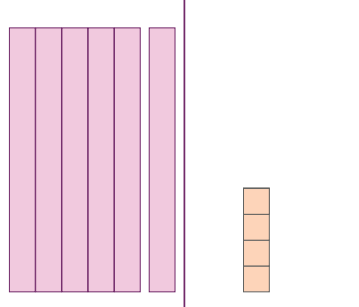
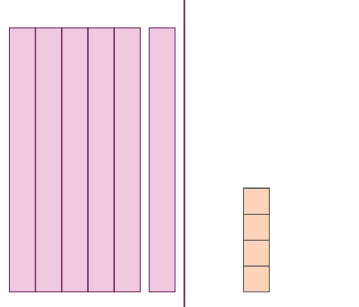
अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

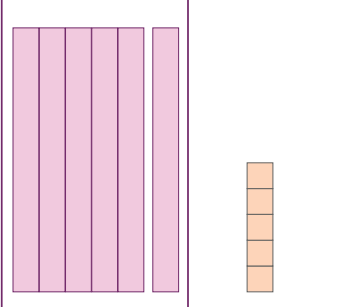
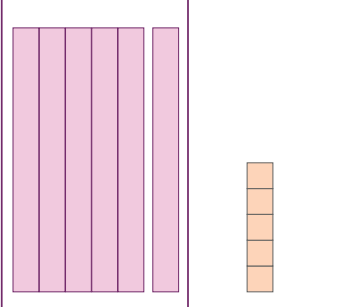
उदाहरण

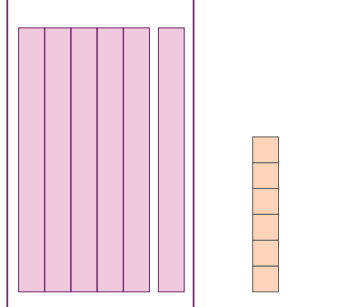
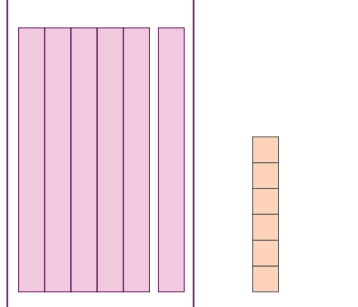
	
दश	एक
६	१
↓ ↓	
६१	
एकसट्ठी	

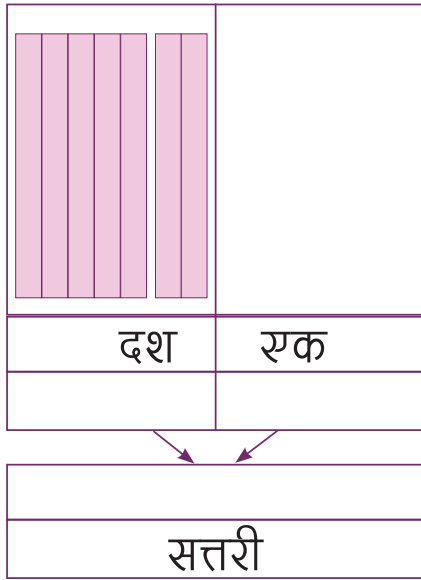
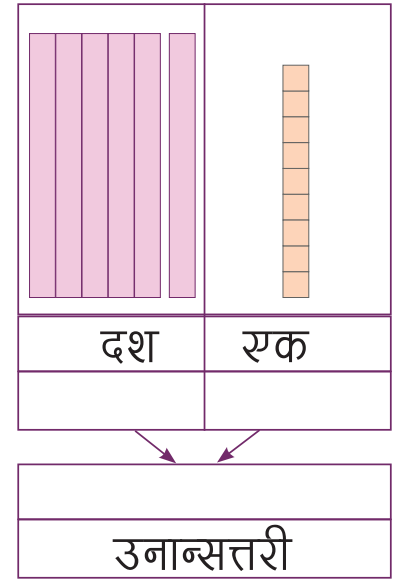
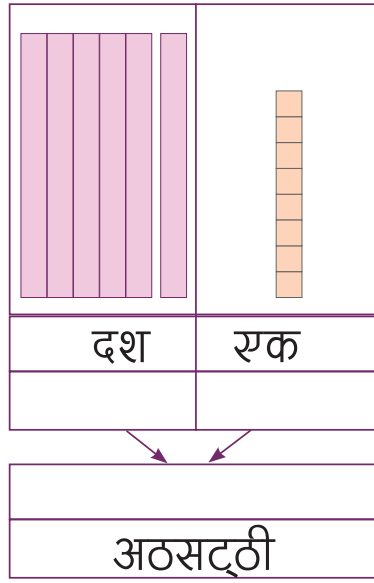
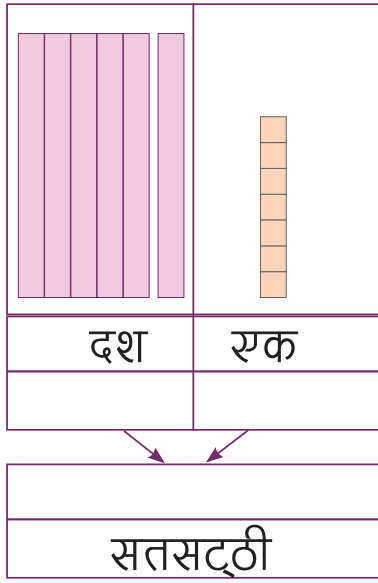
	
दश	एक
६	२
↓ ↓	
६२	
बयसट्ठी	

	
दश	एक
↓ ↓	
त्रिसट्ठी	

	
दश	एक
↓ ↓	
चौसट्ठी	

	
दश	एक
↓ ↓	
पैंसट्ठी	

	
दश	एक
↓ ↓	
छयसट्ठी	

अभ्यास सङ्ख्या पढ्नुहोस् :

६२	६५	६४
६८	६६	५६
६३	५१	६७
५३	६१	५८
६९	५९	७०

अभ्यास सबैभन्दा ठुलो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

६३	५७	६६	६८	५७	६५	५८	६०	६७	६७	६९	६३

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

उदाहरण				
दश	एक	दश	एक	दश
७	१	७	२	
७१		७२		
एकहत्तर		बहत्तर		त्रिहत्तर

दश	एक	दश	एक	दश
चौहत्तर		पचहत्तर		छयहत्तर

दश एक	दश एक	दश एक
↓ ↓	↓ ↓	↓ ↓
सतहत्तर	अठहत्तर	उनासी

दश एक	
↓ ↓	
असी	

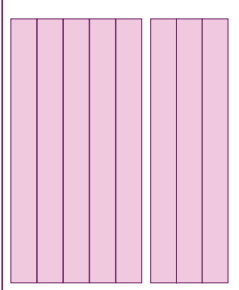
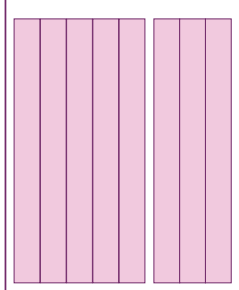
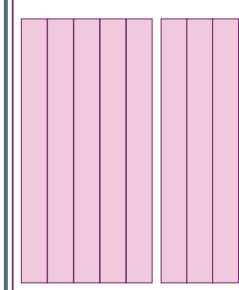
अभ्यास सङ्ख्या पढ्नुहोस् :

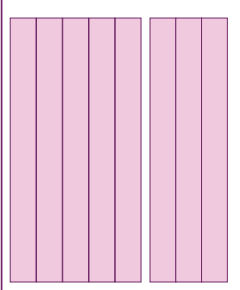
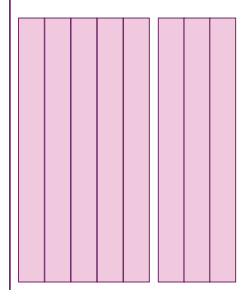
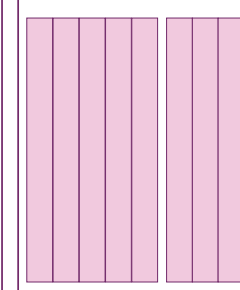
७५	६३	७१
७४	७६	५१
७८	७३	७९
५७	७२	७७
८०	६९	६२

अभ्यास सबैभन्दा ठुलो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

५७	७२	६९	६८	५९	७०	७८	७२	७६	६७	६२	८०
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

उदाहरण					
					
दश	एक	दश	एक	दश	एक
८	१	८	२		
८१		८२			
एकासी		बयासी		त्रियासी	

					
दश	एक	दश	एक	दश	एक
चौरासी		पचासी		छयासी	

दश एक	दश एक	दश एक
↓ ↓	↓ ↓	↓ ↓
सतासी	अठासी	उनान्नब्बे

दश एक	
↓ ↓	
नब्बे	

अभ्यास सङ्ख्या पढ्नुहोस् :

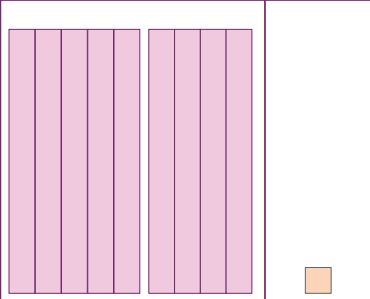
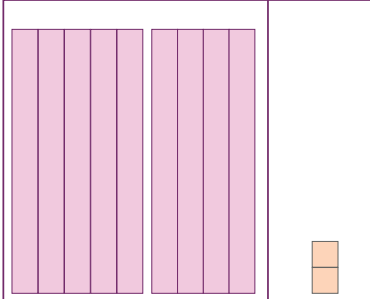
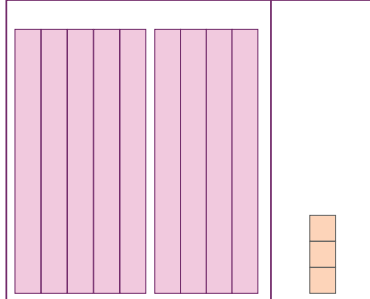
८२	७२	८६
८४	६८	८९
७९	८७	८५
६५	९०	५३
८३	८८	८१

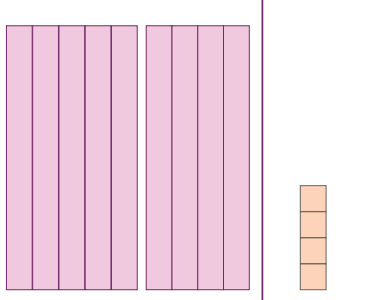
अभ्यास सबैभन्दा ठुलो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

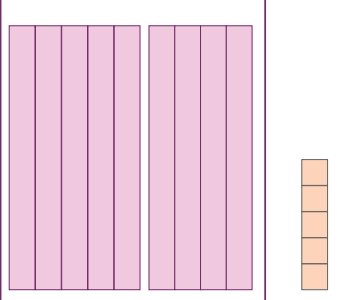
८९	८३	८५	७९	८६	६०	६९	८८	८५	५९	७८	९०
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

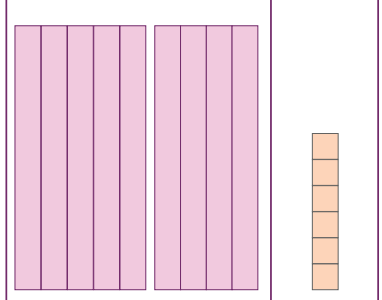
अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या भर्नुहोस् :

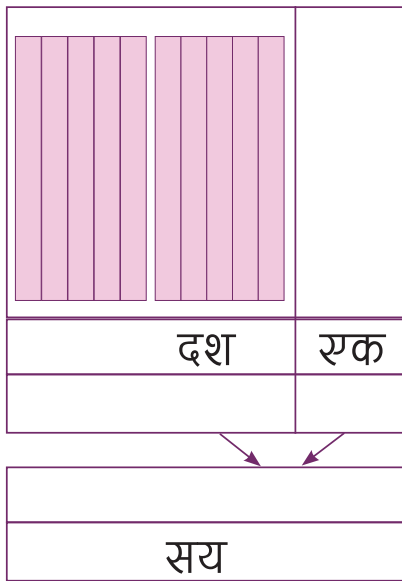
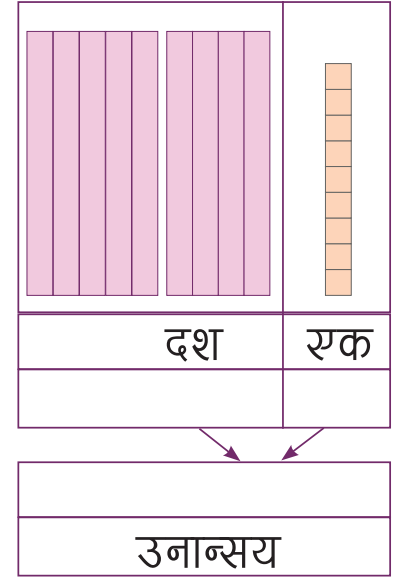
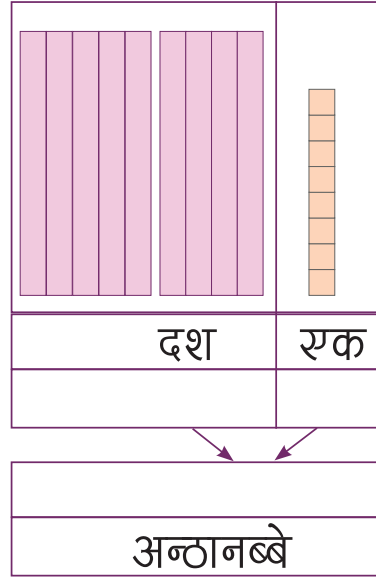
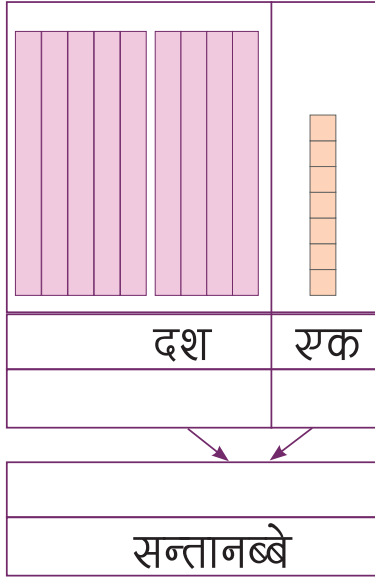
उदाहरण

					
दश	एक	दश	एक	दश	एक
९	१	९	२		
९१		९२		त्रियानब्बे	
एकान्नब्बे		बयानब्बे		त्रियानब्बे	

	
दश	एक
९	४
९४	
चौरानब्बे	

	
दश	एक
९	५
९५	
पन्चानब्बे	

	
दश	एक
९	६
९६	
छयानब्बे	

अभ्यास सङ्ख्या पढ्नुहोस् :

९२	९६	८७
६५	९४	९८
९७	९९	९९
९३	७४	९५
१००	८२	८९

अभ्यास सबैभन्दा ठुलो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

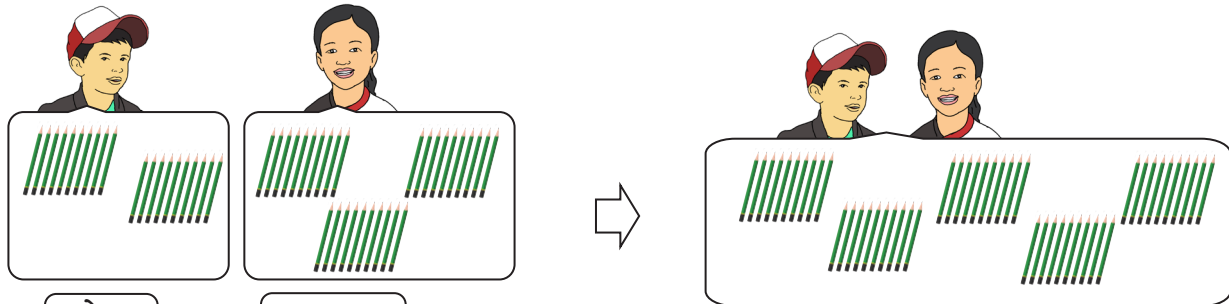
९८	९२	९५	७९	८६	९१	७८	९०	६९	५८	६४	९१

योगफल १०० सम्म आउने जोड

१६

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १५० सँग सम्बन्धित

उदाहरण नरेन्द्रसँग २० ओटा सिसाकलम छन् । नयनतारासँग ३० ओटा सिसाकलम छन् । दुवैसँग गरी जम्मा कतिओटा सिसाकलम भए ?

नरेन्द्र		नयनतारा		=	
दश	एक	दश	एक	दश	एक
२	०	३	०	५	०

दशको स्थानमा
२ दश + ३ दश = ५ दश

गणितीय वाक्यमा,
 $20 + 30 = 50$

उत्तर : ५० सिसाकलम

अभ्यास पदमले एउटा किताबको ४० पाना हिजो पढे । आज उनले उक्त किताबको ३० पाना पढे । दुई दिनमा गरेर उनले जम्मा कति पाना किताब पढे ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : पाना

हिजो		आज	
दश	एक	दश	एक
४	०	३	०

अभ्यास जोड गर्नुहोस् :

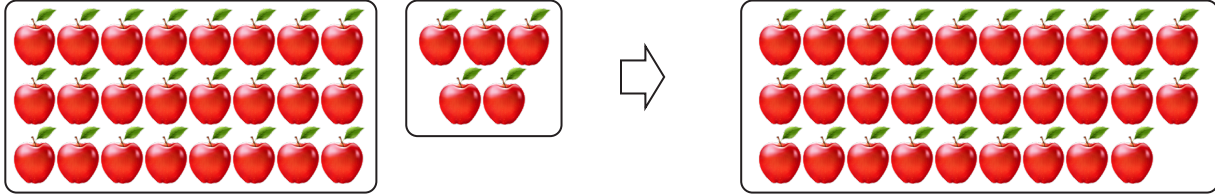
$60 + 90 = \square$

$20 + 50 = \square$

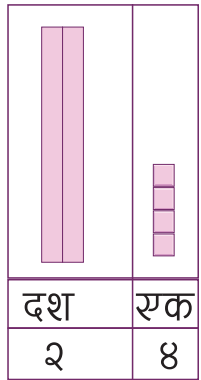
$60 + 80 = \square$

उदाहरण

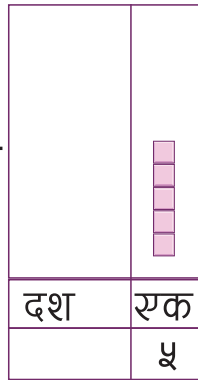
एउटा परिवारसँग २४ ओटा स्याउ छन् । उक्त परिवारले थप ५ ओटा स्याउ किने भने उनीहरूसँग जम्मा कतिओटा स्याउ भए ?

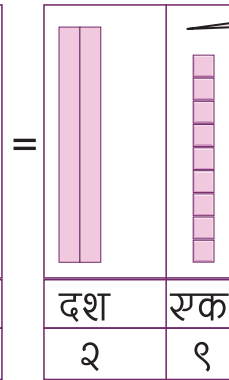
पहिले भएको

थपिएको

+

=

एकको स्थानमा

$$८ \text{ एक} + ५ \text{ एक} = ९ \text{ एक}$$

गणितीय वाक्यमा,

$$२४ + ५ = २९$$

उत्तर : २९ ओटा स्याउ

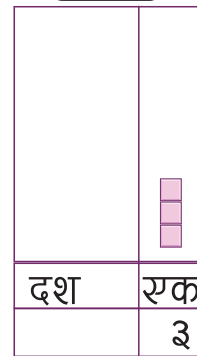
अभ्यास

छिरिडसँग ३ रुपियाँ छ । उनका बुबाले ४२ रुपियाँ दिनुभयो । अब छिरिडसँग कति रुपियाँ भयो ?

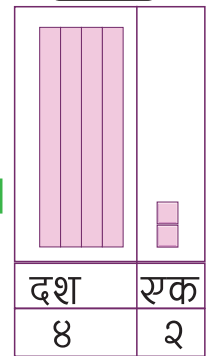
गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : रुपियाँ

गीता

बुबा

अभ्यास

जोड गर्नुहोस् :

$३२ + ८ = \square$

$२१ + ७ = \square$

$५३ + ६ = \square$

$५ + ८२ = \square$

$८ + ११ = \square$

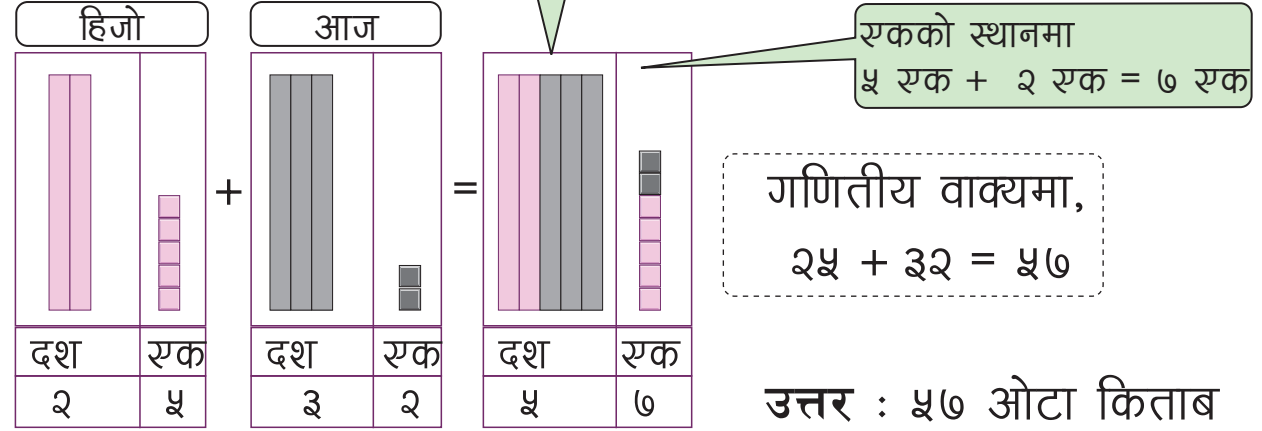
$२ + ४४ = \square$

$३० + ५ = \square$

$९ + ९० = \square$

$७० + ० = \square$

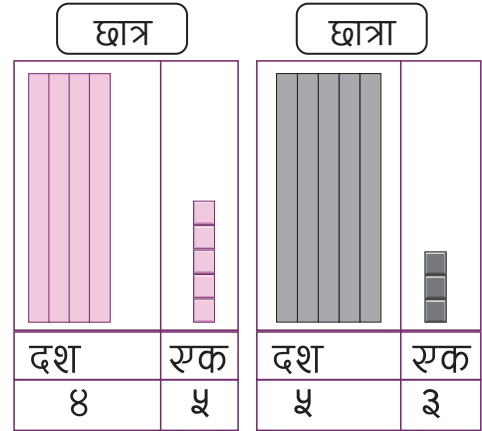
उदाहरण एउटा पुस्तक पसलेले हिजो २५ ओटा पुस्तक बेचे । उनले आज ३२ ओटा पुस्तक बेचे । दुई दिनमा गरी जम्मा उनले कतिओटा पुस्तक बेचेछन् ?

अभ्यास एउटा विद्यालयमा ४५ जना छात्र र ५३ छात्रा छन् । उक्त विद्यालयमा जम्मा कति जना विद्यार्थी रहेछन् ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : विद्यार्थी

अभ्यास जोड गर्नुहोस् :

$१३ + २४ = \square$	$४१ + १७ = \square$	$३२ + ५७ = \square$
$४२ + १२ = \square$	$६४ + २५ = \square$	$४३ + ३४ = \square$
$३५ + २० = \square$	$५० + १९ = \square$	$६२ + ३० = \square$
$४७ + १० = \square$	$७० + २० = \square$	$७१ + २८ = \square$

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै ठाडो रूपमा जोड गर्नुहोस् :

उदाहरण

अङ्कको स्थानमान-
अनुसार मिलाउँदा,

$$25 + 92$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ + 92 \\ \hline 117 \end{array}$$

$$50 + 38$$

$$\begin{array}{r} 50 \\ + 38 \\ \hline 88 \end{array}$$

$$60 + 30$$

$$\begin{array}{r} 60 \\ + 30 \\ \hline 90 \end{array}$$

$$89 + 7$$

$$\begin{array}{r} 89 \\ + 7 \\ \hline 96 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 59 \\ + 92 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 82 \\ + 23 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 38 \\ + 33 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 65 \\ + 99 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 26 \\ + 63 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 30 \\ + 35 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 93 \\ + 50 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 60 \\ + 28 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 99 \\ + 80 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 67 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 30 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 60 \\ + 90 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ + 80 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 50 \\ + 30 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 90 \\ + 70 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 86 \\ + 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 39 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 68 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 70 \\ + 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 63 \\ + 60 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 50 \\ + 50 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 70 \\ + 20 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ + 60 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 90 \\ + 90 \\ \hline \end{array}$$

अभ्यास उदाहरणमा जस्तै गरी ठाडो रूपमा जोड्नुहोस् :

उदाहरण

$$\begin{array}{r} 28 + 32 \\ + 32 \\ \hline 60 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 89 + 50 \\ + 50 \\ \hline 139 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 69 + 6 \\ + 6 \\ \hline 75 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 23 + 96 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 97 + 29 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 83 + 80 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 60 + 28 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 26 + 2 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 + 69 \\ + \\ \hline \end{array}$$

अभ्यास सङ्ख्यालाई ठाडो रूपमा मिलाएर लेख्नुहोस् र हिसाब गर्नुहोस् :

$$\begin{array}{r} 28 + 58 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 32 + 95 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 90 + 63 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 70 + 92 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 69 + 8 \\ + \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 + 90 \\ + \\ \hline \end{array}$$

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जस्तै गरी योगफल धेरै हुनेलाई घेरा लगाउनुहोस् :

उदाहरण

$22 + 98$

$96 + 20$

$27 + 80$

$93 + 58$

$36 + 59$

$9 + 70$

$59 + 90$

$80 + 30$

अभ्यास एउटा कक्षामा १६ जना छात्र र १३ जना छात्रा छन् । उक्त कक्षामा जम्मा कति जना विद्यार्थी रहेछन् ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : विद्यार्थी

ठाडो राखी हिसाब गर्दा,

+

अभ्यास जुना एउटा किताब पढिरहेकी छिन् । उनले हिजो सो किताबको २३ पाना र आज ३५ पाना पढिन् । दुई दिनमा गरी उनले जम्मा कति पाना पढिछन् ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : पाना

ठाडो राखी हिसाब गर्दा,

+

अभ्यास निमासँग ४० ओटा रङ्गीन पाना छन् । रूपलालसँग ५८ ओटा रङ्गीन पाना छन् । दुवैसँग गरी जम्मा कतिओटा रङ्गीन पाना भए ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : रङ्गीन पाना

ठाडो राखी हिसाब गर्दा,

+

दुई अङ्कसम्मका सङ्ख्याको घटाउ १७

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १५७ सँग सम्बन्धित

उदाहरण एउटा पसलमा ६० ओटा सिसाकलम छन् । पसलेले २० ओटा सिसाकलम बेचे भने अब कतिओटा सिसाकलम बाँकी रहन्छन् ? बेचिएको

दशको स्थानमा
६ दश - २ दश = ४ दश

गणितीय वाक्यमा,
 $६० - २० = ४०$

उत्तर : ४० सिसाकलम

अभ्यास एउटा चकलेट पसलमा पसल खोल्ने बेलामा ८० ओटा चकलेट थिए । दिनभरिमा ५० ओटा चकलेट बिक्री भयो भने साँझ कतिओटा चकलेट बाँकी रहन्छन् ?

गणितीय वाक्यमा,

बेचिएको

दश एक दश एक

उत्तर : चकलेट

अभ्यास घटाउ गर्नुहोस् :

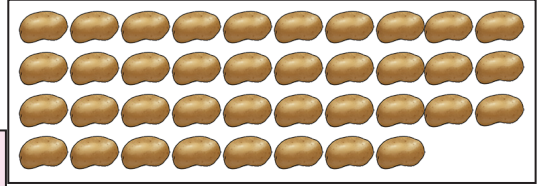
$७० - ४० = \square$

$९० - ५० = \square$

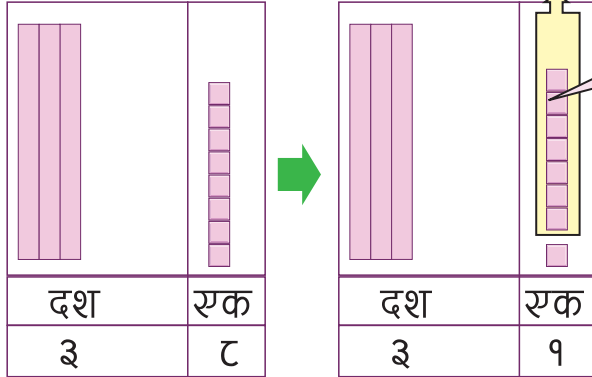
$३० - ३० = \square$

उदाहरण एउटा भोलामा ३८ ओटा

आलु थिए । ७ ओटा आलु भिकियो
भने कतिओटा आलु बाँकी
रहन्छन् ?

७ एक ओटा
आलु भिकियो

एकको स्थानमा ८ एक - ७ एक = १ एक
३ दश १ एक मिलाउँदा कति हुन्छ ?

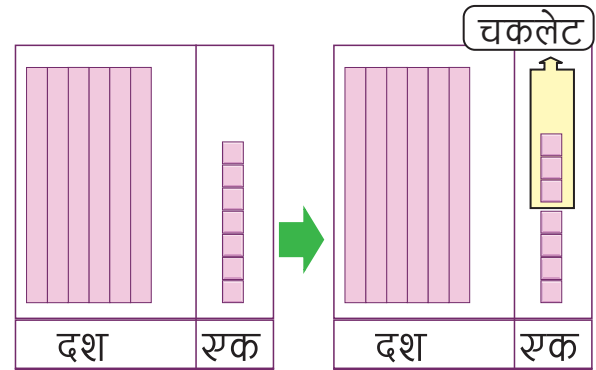
गणितीय वाक्यमा,

$$३८ - ७ = ३१$$

उत्तर : ३१ आलु

अभ्यास दीपासँग ६७ रुपियाँ छ ।
उनले ३ रुपियाँको चकलेट किनिन् ।
अब दीपासँग कति रुपियाँ बाँकी
रहन्छ ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : रुपियाँ

अभ्यास घटाउ गर्नुहोस् :

$६९ - ४ = \square$	$५४ - २ = \square$	$३८ - ५ = \square$
$४७ - १ = \square$	$२९ - ८ = \square$	$९३ - ३ = \square$
$८६ - ६ = \square$	$३५ - ० = \square$	$७० - ० = \square$

उदाहरण मनोहरसँग ६४ पानाको कापी छ । उनले ४२ पाना प्रयोग गरिसके । अब उनको कापीमा प्रयोग गर्न मिल्ने कति पाना बाँकी छ ?

४२ = ४ दश र २ एक

दशको स्थानमा ६ दश - ४ दश = २ दश

एकको स्थानमा ४ एक - २ एक = २ एक

गणितीय वाक्यमा,
६४ - ४२ = २२

उत्तर : २२ पाना बाँकी

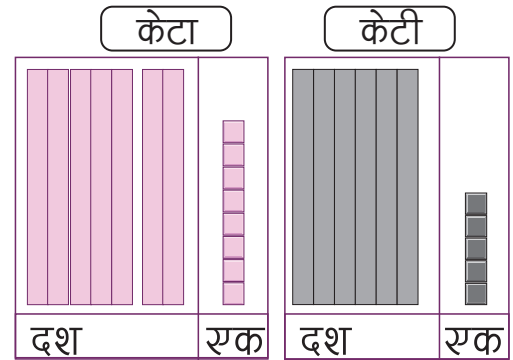
दश	एक
६	४

दश	एक
२	२

अभ्यास रउटा विद्यालयमा ७८ जना केटा र ६५ जना केटी छन् । उक्त विद्यालयमा केटीभन्दा केटा कतिले धेरै छन् ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : जना केटा धेरै छन् ।

अभ्यास घटाउ गर्नुहोस् :

$२४ - ११ = \square$	$३८ - १२ = \square$	$४६ - १५ = \square$
$५७ - २३ = \square$	$६६ - ४२ = \square$	$८९ - ५७ = \square$
$३७ - ३१ = \square$	$४८ - ४२ = \square$	$६५ - ६० = \square$
$५६ - ३६ = \square$	$७४ - २४ = \square$	$९३ - ९३ = \square$

अभ्यास उदाहरणमा देखाइए जस्तै गरी ठाडो रूपमा घटाउ गर्नुहोस् :

उदाहरण	३७ - १५	५८ - २०	७४ - १४	४९ - ४३
अङ्कको स्थानमान- अनुसार मिलाउँदा,	$\begin{array}{r} 37 \\ - 15 \\ \hline 22 \end{array}$	$\begin{array}{r} 58 \\ - 20 \\ \hline 38 \end{array}$	$\begin{array}{r} 74 \\ - 14 \\ \hline 60 \end{array}$	$\begin{array}{r} 49 \\ - 43 \\ \hline 6 \end{array}$

$\begin{array}{r} 46 \\ - 22 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 89 \\ - 98 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 37 \\ - 26 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 65 \\ - 99 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 76 \\ - 65 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} 68 \\ - 32 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 99 \\ - 56 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 56 \\ - 88 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 86 \\ - 55 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 67 \\ - 33 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} 75 \\ - 55 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 92 \\ - 22 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 27 \\ - 90 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 39 \\ - 20 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 96 \\ - 50 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} 67 \\ - 97 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 73 \\ - 23 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 59 \\ - 39 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 80 \\ - 90 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 60 \\ - 30 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} 36 \\ - 32 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 65 \\ - 68 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 66 \\ - 69 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 97 \\ - 97 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 92 \\ - 92 \\ \hline \end{array}$

अभ्यास ठाडो रूपमा राखी घटाउ गर्नुहोस् :

उदाहरण

$$\begin{array}{r} 65 \\ - 32 \\ \hline 33 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 69 \\ - 40 \\ \hline 29 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 87 \\ - 89 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 27 - 96 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 34 - 99 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 87 - 93 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 66 - 20 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 37 - 33 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 69 - 64 \\ - \\ \hline \end{array}$$

अभ्यास ठाडो रूपमा राखी घटाउ गर्नुहोस् :

$$\begin{array}{r} 83 - 92 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 46 - 39 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 67 - 28 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 63 - 30 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 36 - 38 \\ - \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 89 - 89 \\ - \\ \hline \end{array}$$

अभ्यास घटाउफल थोरै हुनेलाई घेरा लगाउनुहोस् :

उदाहरण

२८ - १३

५७ - ४५

४६ - १२

७३ - ४०

८४ - ४४

५१ - १०

५८ - ५५

३६ - ३१

अभ्यास रिमा ९६ पानाको किताब पढ्दै छिन् । उनले यसअगाडि नै ५२ पाना पढेर सकेकी रहिछन् भने अब कति पाना पढ्न बाँकी छ ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : पाना

हिसाब गर्दा,

-

अभ्यास रउटा कक्षा कोठामा ४७ जना विद्यार्थी छन् । उक्त कक्षामा २४ जना छात्रा भए कति जना छात्र छन् ।

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : छात्र

हिसाब गर्दा,

-

अभ्यास मुनासँग ४० ओटा रङ्गीन पाना छन् । जनकसँग ५८ ओटा रङ्गीन पाना छन् । जनक र मुनामध्ये कोसँग कति धेरै रङ्गीन पाना छन् ?

गणितीय वाक्यमा,

उत्तर : सँग पाना धेरै

हिसाब गर्दा,

-

१०० सम्मका हिन्दु अरेबिक सङ्ख्याङ्क १८

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १६३ सँग सम्बन्धित

देवनागरी सङ्ख्याङ्कमा	हिन्दु अरेबिक सङ्ख्याङ्कमा
०	०
१	१
२	२
३	३
४	४
५	५
६	६
७	७
८	८
९	९

देवनागरी सङ्ख्याङ्कमा	हिन्दु अरेबिक सङ्ख्याङ्कमा
२३	२३
३६	३६
४०	४०
५९	५९
६१	६१
७५	७५
८४	८४
९७	९७
१००	१००

अभ्यास हिन्दुअरेबिक सङ्ख्याङ्कमा लेख्नुहोस् :

उदाहरण

१४	१४
२९	
४६	
५२	
७७	
८९	

११	
३८	
४३	
६९	
७६	
९४	

२०	
३१	
५७	
६१	
८५	
९२	

अभ्यास देवनागरी सङ्ख्याङ्कमा लेख्नुहोस् :

19	
25	
40	
58	

13	
32	
43	
54	

26	
37	
49	
51	

अभ्यास खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्याङ्क लेख्नुहोस् :

(क)	22	23		25		27	28	
(ख)	31		33	34			37	38
(ग)	43	44	45			48		50
(घ)		52	53		55	56		

अभ्यास सबैभन्दा सानो सङ्ख्याङ्कलाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

36	23	47
----	----	----

56	41	30
----	----	----

29	59	43
----	----	----

अभ्यास सबैभन्दा ठूलो सङ्ख्याङ्कलाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

35	28	13
----	----	----

44	19	50
----	----	----

18	46	23
----	----	----

अभ्यास देवनागरी सङ्ख्याङ्कमा लेख्नुहोस् :

68	
72	
87	
99	

64	
71	
83	
94	

60	
78	
85	
96	

अभ्यास खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्याङ्क लेख्नुहोस् :

(क)	62		64		66	67		69
(ख)	71			74	75		77	
(ग)		81			84		86	87
(घ)	93			96		98	99	

अभ्यास सबैभन्दा सानो सङ्ख्याङ्कलाई गोलो घेरा लगाउनुहोस् :

81	69	75
----	----	----

88	71	60
----	----	----

77	96	82
----	----	----

अभ्यास सबैभन्दा ठूलो सङ्ख्याङ्कलाई गोलो घेरा लगाउनुहोस् :

95	78	87
----	----	----

79	83	90
----	----	----

84	86	69
----	----	----

अभ्यास तल दिइएका सङ्ख्यालाई सानोदेखि ठुलो क्रममा मिलाएर राख्नुहोस् :

उदाहरण		सबैभन्दा सानो		सबैभन्दा ठुलो
62	58	91	74	85
➔				
	58	62	74	85
			85	91

क) 78 70 64 69 93 ➔

ख) 82 94 86 55 51 ➔

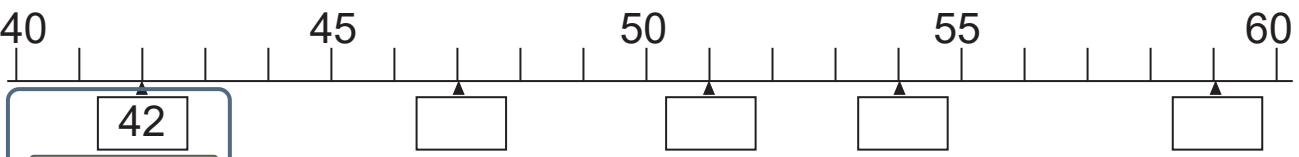
अभ्यास ठुलोदेखि सानो क्रममा मिलाएर राख्नुहोस् :

उदाहरण		सबैभन्दा ठुलो		सबैभन्दा सानो
84	92	59	73	66
➔				
	92	84	73	66
			66	59

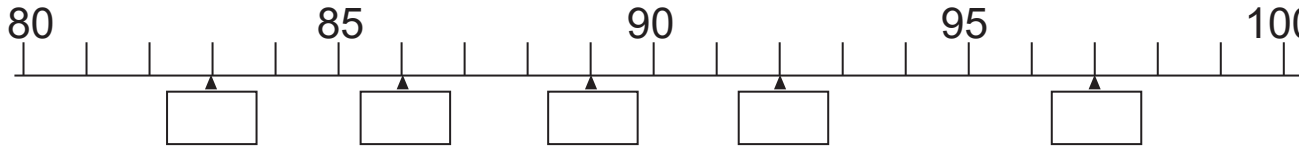
क) 78 67 58 54 91 ➔

ख) 95 59 99 60 76 ➔

अभ्यास तलको सङ्ख्या रेखाको अवलोकन गर्नुहोस् र खाली कोठामा उपयुक्त सङ्ख्या लेख्नुहोस् :

उदाहरण

अभ्यास तल दिइएका सङ्ख्यालाई अक्षरमा लेख्नुहोस् । पहिलो पटक अक्षर माथि कोर्नुहोस् :

देवनागरी	हिन्दु-अरेबिक	अक्षरमा	पहिलो पटक	दोस्रो पटक	तेस्रो पटक	चौथो पटक
०	०	Zero	Zero			
१	१	One	One			
२	२	Two	Two			
३	३	Three	Three			
४	४	Four	Four			
५	५	Five	Five			
६	६	Six	Six			
७	७	Seven	Seven			
८	८	Eight	Eight			
९	९	Nine	Nine			
१०	१०	Ten	Ten			
११	११	Eleven	Eleven			
१२	१२	Twelve	Twelve			
१३	१३	Thirteen	Thirteen			
१४	१४	Fourteen	Fourteen			
१५	१५	Fifteen	Fifteen			
१६	१६	Sixteen	Sixteen			
१७	१७	Seventeen	Seventeen			
१८	१८	Eighteen	Eighteen			
१९	१९	Nineteen	Nineteen			
२०	२०	Twenty	Twenty			

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १७० सँग सम्बन्धित

अभ्यास पढ्नुहोस् र लेख्नुहोस् :

8	8	8	8
14			
2			
17			
20			
5			
11			
9			
4			
16			

15			
3			
12			
18			
1			
10			
13			
6			
19			
7			

अभ्यास तल दिइएका सङ्ख्यालाई अक्षरमा लेख्नुहोस् :

सङ्ख्या	अक्षरमा	सङ्ख्या	अक्षरमा	सङ्ख्या	अक्षरमा	सङ्ख्या	अक्षरमा
17	Seventeen	13		6		3	
5		9		18		12	
11		7		1		19	
2		16		14		8	
20		4		10		15	

अभ्यास ठुलो सङ्ख्यालाई गोलो घेरा ○ लगाउनुहोस् :

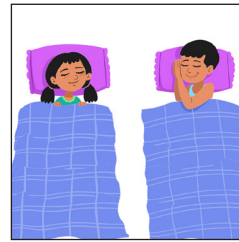
Fifteen	Seventeen	Eighteen	Fourteen	Eleven	Five
Six	Sixteen	Nineteen	Twenty	Thirteen	Twelve

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १७४-१७५ सँग सम्बन्धित

एक दिनभरि तपाईं के के गर्नुहुन्छ परिवारसँग छलफल गर्नुहोस् :

- बिहान के के गर्नु हुन्छ ?
- विद्यालय गएको दिन दिउँसो के के गर्नु हुन्छ ? के ती काम बिदाको दिनको भन्दा बेग्लै छन् ?
- रातीको समयमा के के गर्नुहुन्छ ?

अभ्यास समय र कामलाई जोडा मिलाउनुहोस् :

सिक्का र नोटहरू

२०

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १७८ र १७९ सँग सम्बन्धित

तलका सिक्काको चित्र अवलोकन गर्नुहोस् । तपाईंले कुन कुन सिक्का देख्नुभएको र प्रयोग गर्नुभएको छ ? परिवारसँग छलफल गर्नुहोस् :

			
५ पैसा	१० पैसा	२५ पैसा	५० पैसा
			
१ रुपियाँ	२ रुपियाँ	५ रुपियाँ	१० रुपियाँ

अभ्यास तल दिइएका सिक्का कति पैसा वा रुपियाँ हो, लेख्नुहोस् :

			
..... रुपियाँ पैसा रुपियाँ पैसा
			
..... रुपियाँ रुपियाँ पैसा पैसा

अभ्यास तपाईंसँग कति रुपियाँ छ ?

उदाहरण

१ रुपियाँ १ रुपियाँ २ रुपियाँ
५ रुपियाँ १० रुपियाँ

$1 + 1 + 2 + 5 + 10 = 19$

उत्तर : १९ रुपियाँ

१ रुपियाँ २ रुपियाँ ५ रुपियाँ

उत्तर : रुपियाँ

५ रुपियाँ ५ रुपियाँ १० रुपियाँ

उत्तर : रुपियाँ

१ रुपियाँ २ रुपियाँ
५ रुपियाँ १० रुपियाँ

उत्तर : रुपियाँ

१ रुपियाँ २ रुपियाँ २ रुपियाँ
५ रुपियाँ १० रुपियाँ १० रुपियाँ

उत्तर : रुपियाँ

अभ्यास तलका नोटको चित्र अवलोकन गर्नुहोस् । तपाईंले कुन कुन नोट देख्नुभएको र प्रयोग गर्नुभएको छ ? परिवारसँग छलफल गर्नुहोस् :

५ रुपियाँ

१० रुपियाँ

२० रुपियाँ

५० रुपियाँ

१०० रुपियाँ

अभ्यास तलका नोट कति कति रुपियाँका हुन्, लेख्नुहोस् :

..... रुपियाँ

..... रुपियाँ

..... रुपियाँ

..... रुपियाँ

..... रुपियाँ

अभ्यास तपाईंसँग कति रुपियाँ छ ?

उदाहरण

$$5 + 10 + 20 + 50 = 85$$

उत्तर : ८५ रुपियाँ

Blank box for the answer.

उत्तर : रुपियाँ

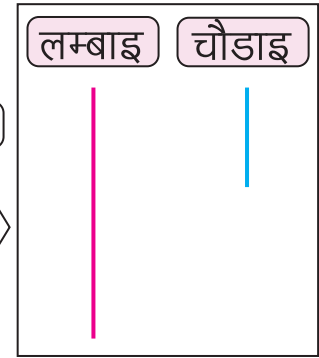
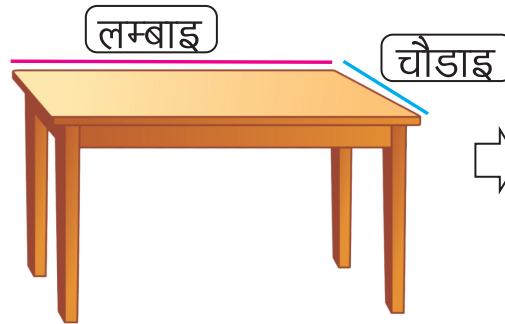
Blank box for the answer.

उत्तर : रुपियाँ

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १८३-१८४ सँग सम्बन्धित

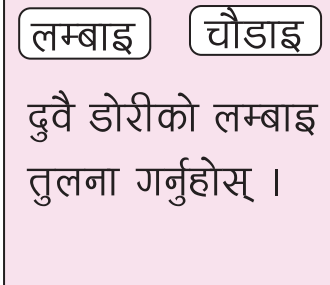
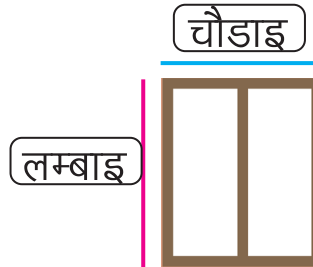
तार वा डोरी लिएर अभिभावकसँगै वस्तुको लम्बाइ र चौडाइ नाप्नुहोस् :

उदाहरण डोरीको प्रयोग गरी घरमा भएको टेबुलको लम्बाइ र चौडाइ नाप्नुहोस् । लम्बाइ र चौडाइमा कुन लामो छ ?

उत्तर : लम्बाइ लामो छ ।

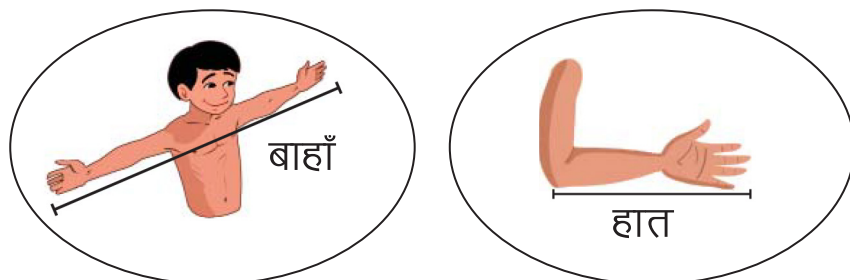
अभ्यास डोरीको प्रयोग गरी तपाईंको घरको सडटा भूयालको लम्बाइ र चौडाइ नाप्नुहोस् । लम्बाइ र चौडाइमा कुन लामो छ ?

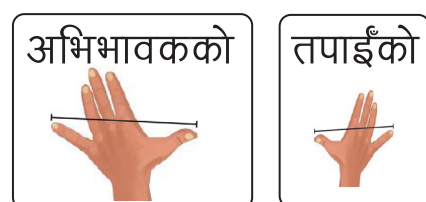
उत्तर : लामो छ ।

अभ्यास डोरीको प्रयोग गरी तपाईंको घरमा भएका अरु वस्तुको लम्बाइ र चौडाइको नाप लिनुहोस् र तुलना गर्नुहोस् ।

हाम्रो शरीरको विभिन्न अङ्गको प्रयोग गरी कसरी वस्तुको नाप लिन सकिन्छ ? परिवारसँग छलफल गर्नुहोस् :

तपाईंको बित्ता आफ्नो अभिभावकको बित्तासँग तुलना गर्नुहोस् । कति फरक रहेछ त ?

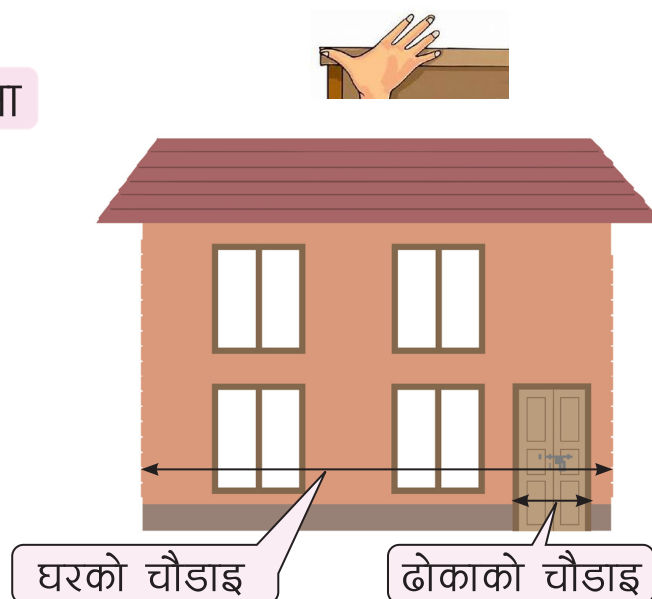
अभ्यास तपाईंको घरका विभिन्न भागको लम्बाइ नाप्नुहोस् :

क) घरको ढोकाको चौडाइ बित्तामा

- तपाईंको बित्ता ।
- अभिभावकको बित्ता ।

ख) तपाईं घरको चौडाइ बाहाँमा

- तपाईंको बाहाँ ।
- अभिभावकको बाहाँ ।

अभ्यास तपाईंको घरका अन्य भागको नाप परिवारको हात, बित्ता, बाहाँ प्रयोग गरेर लिनुहोस् ।

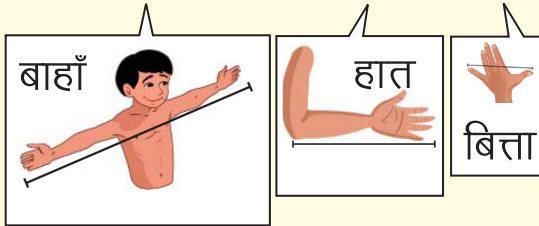
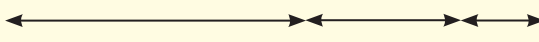
कोठामा भएका सरसामानबारे परिवारसँग छलफल गर्नुहोस् । के तपाईंका कोठामा भ्याल, खाट, सिरानी, टेबुल, कुर्सी, दरामध्ये कुनै छन् ?

अभ्यास आफ्नो कोठामा भएका सामानको लम्बाइ बाहाँ, हात र बिता प्रयोग गरेर नाप्नुहोस् । (एकभन्दा बढी एकाइको प्रयोग गरेर)

उदाहरण

भ्यालको चौडाइ

लम्बाइ

१ बाहाँ, १ हात र १ बिता

- कुर्सीको उचाइ नाप :
- दरामको उचाइ नाप :
- कोठामको लम्बाइको नाप :
- कोठामको चौडाइको नाप :
- कोठामा भएको कुनै अर्को सामानको नाम :
- लम्बाइ :

२२ चित्रग्राफ

पाठ्य तथा कार्यपुस्तकको पृष्ठ १८८ सँग सम्बन्धित

तलको चित्र अवलोकन गर्नुहोस् । कुन कुन जनावरको चित्र देख्नुभयो ? तिनको सङ्ख्या के कति छ ? परिवारसँग छलफल गर्नुहोस् :

अभ्यास माथिको चित्रमा जनावरको सङ्ख्या गणना गरेर तलको तालिकामा भर्नुहोस् :

९			
			
कुखुरा	बिरालो	खरायो	चरा

अभ्यास कुन जनावरको सङ्ख्या सबैभन्दा बढी छ ?

अभ्यास तपाईंको घरमा कुन कुन तरकारी र फलफूल के कति सङ्ख्यामा छन् ? परिवारसँग छलफल गर्नुहोस् ।

अभ्यास “तपाईंलाई सबैभन्दा बढी मन पर्ने फलफूल कुन हो ?” भनेर कक्षा १ का विद्यार्थीलाई सोध्दा उनीहरूले दिएको उत्तरका आधारमा बनाएको चित्रग्राफ तल दिइएको छ :

८						
७						
६						
५						
४						
३						
२						
१						
	केरा	स्याउ	आँप	भुइँकटहर	सुन्तला	मेवा

मेवा बढी मन पराउने ४ जना विद्यार्थी रहेछन् ।

उदाहरण मेवा बढी मन पराउने विद्यार्थीको सङ्ख्या कति रहेछ ?

उत्तर : ४ जना विद्यार्थी

- स्याउ बढी मन पराउने विद्यार्थीको सङ्ख्या कति रहेछ ?
- तीन जना विद्यार्थीले मात्र बढी मन पराएको फलफूल कुन हो ?
- छ जना विद्यार्थीले मात्र बढी मन पराएको फलफूल कुन हो ?
- सबैभन्दा धेरैले मन पराएको फलफूल कुन हो ?
- सबैभन्दा थोरैले मन पराएको फलफूल कुन हो ?
- सबैभन्दा धेरै मन पराइएको फलफूल र सबैभन्दा कम मन पराइएको फलफूलको सङ्ख्याबिच कति फरक छ ?

अभ्यास

“तपाईंलाई सबैभन्दा मन पर्ने जनावर कुन हो ?” भनेर कक्षा १ का विद्यार्थीलाई सोध्दा उनीहरूले दिएको उत्तरका आधारमा बनाएको चित्रग्राफ तल दिइएको छ । चित्रग्राफमा छात्राले गुलाबी रङ र छात्रले निलो रङको कागजमा अनुहारको चित्र टाँसेका छन् ।

६						
५						
४						
३						
२						
१						
जनावर						
	बिरालो	कुकुर	हात्ती	बाघ	गाई	बाँदर
विद्यार्थी सङ्ख्या					५	

विद्यार्थीको सङ्ख्या
५ जना

- चित्रहरूको गणना गरी विद्यार्थीहरूको सङ्ख्या खाली कोठामा लेख्नुहोस् ।
- बाघ बढी मन पराउने विद्यार्थीको सङ्ख्या कति छ ?
- कुन जनावरलाई ५ जना विद्यार्थीले मन पराएका रहेछन् ?
- सबैभन्दा बढी मन पराइएको जनावर कुन हो ?
- सबैभन्दा कम मन पराइएको जनावर कुन हो ?
- सबैभन्दा धेरै मन पराइएको जनावर र सबैभन्दा कम मन पराइएको जनावरको सङ्ख्याबिच कति फरक छ ?
- छात्रले मात्र मन पराएको जनावर कुन हो ?
- उक्त कक्षामा जम्मा कति विद्यार्थी रहेछन् ?

पृष्ठपोषण फाराम, कक्षा १

आदरणीय अभिभावकज्यू,

यस स्वाध्याय सामग्री र आफ्ना बालबालिकाको सिकाइको अवस्थाका बारेमा तपाईंको विचार यस फाराममा भरी विद्यालयमा बुझाउन हुन अनुरोध छ ।

पाठ	सुझाव वा टिप्पणी	दस्तखत
पाठ १		
पाठ २		
पाठ ३		
पाठ ४		
पाठ ५		

पाठ	सुभाव वा टिप्पणी	दस्तखत
पाठ ६		
पाठ ७		
पाठ ८		
पाठ ९		
पाठ १०		
पाठ ११		

पाठ	सुभाव वा टिप्पणी	दस्तखत
पाठ १२		
पाठ १३		
पाठ १४		
पाठ १५		
पाठ १६		
पाठ १७		

पाठ	सुभाव वा टिप्पणी	दस्तखत
पाठ १८		
पाठ १९		
पाठ २०		
पाठ २१		
पाठ २२		

विद्यार्थीको नाम

अभिभावकको नाम